

HITELEMZÉSEK

A MÁSODIK ELEMI OSZTÁLY SZÁMÁRA

**KIDOLGOZTA:
BEIGER A.**

**BUDAPEST, 1942
K O R D A R. T. K I A D Á S A**

HITELEMZÉSEK

A MÁSODIK ELEMI OSZTÁLY SZÁMÁRA

KIDOLGOZTA:

BEIGER A.

BUDAPEST, 1942

K O R D A R. T. K I A D Á S A

Nihil obstat. Dr. Stephanus Kosztolányi censor dioecesanus.
Nr. 7053/1941. Imprimatur. Strigonii, die 4. Octobris 1941. Dr. Michael Török vic. gen.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepregy-utca 2.

1. ÓRA.

Ismerkedés, elhelyezkedés.

Kedves gyermekek! Emlékeztek-e, mikor láttuk utoljára egymást? Bizony régen, a vizsgán. Akkor még első osztályosok voltatok, most már másodikba jártok! Mennyivel okosabbak vagytok, mint tavaly ilyenkor! Vajjon jól mondtam-e? Talán tévedtem, hátha elfelejtették a sok játék, kirándulás, nyaralás miatt mindazt, amit tavaly tanultatok? ...

Mindjárt kipróbállak titeket, hadd lássam, mennyi maradt a fejetekben, kezdjük meg az első hittanórát ...

Álljunk imához! Nagyon ájtatosan imádkozzunk, kérjük a Szentlelket, szálljon reánk, világosítsa fel eszünket, hogy az egész iskolaévben jól tanuljunk mindent, de különösen legjobban a hittant, mert az nemcsak szent tantárgy, hanem a legfontosabb tantárgy is! — Tudjátok miért? Mert a hittanórán tanuljuk megismerni, megszeretni a Jézuskát és ez a legeslegfontosabb! — Mert ha valaki nem is tud jól olvasni, számolni, szépen írni, de ismeri, szereti a Jézuskát, azért eljuthat a mennyországba; de fordítva: ha valaki akármennyit tud is, de nem ismeri, nem szereti a Jézuskát — nem juthat el oda s akkor hiába élt — mert miért élünk? ... Hogy majd a mennyországba jussunk! — Ki akar a mennyországba jutni? ...

Tehát nagyon ájtatosan hívjuk a Szentlelket (tudjátok még tavalyról az éneket?), aztán mondjunk el egy Miatyánkot és egy Udvözlégyet ...

Az Atyának és Fiúnak ... (Ima végeztével leülnek.)

Most látom csak, hogy összevissza ültök, olyan rendetlennek látszik így az osztály! Legelőször mindegyiteknek kijelölöm a helyét. Álljatok fel! Táskátokkal együtt

álljatok a fal mellé s csak az, akit szólítok, lép ki a sorból!...

Már van helyetek! A jövő órán mindenki a helyére találjon! Csendben számolja meg mindenki, hányadik padban ül... nézzétek meg jól a szomszédotokat... nézzétek meg, ki ül előttetek... ki ül mögöttetek... Megjegyeztétek a hittan-helyeteket? No, majd meglátom, ki nem talál oda a jövő órán!?

De most már egy kicsit beszélgetni szeretnék veletek, jól meg akarlak nézni benneteket, hadd lássam, mennyit nöttetek, híztatok a vakáció alatt...

Ne beszéljen egyszerre mindenki! Inkább felolvasom a névsort, így mindenkire sor kerül, hogy elmondja, amit akar. Jó? ... Hol nyaraltál? Kiknél voltál? Ittál-e sok tejet? Látod, azért piros az arcod! Itthon se hagyd el a tejivást!... Hát te mennyit híztál? Fürödtél-e sokat? Jó volt? De ugye azért jó, hogy már újból megkezdődött az iskola?... Ki vagy te? Mondd meg a neved! Meg sem ismerlek, akkorát nöttél!... Voltál-e vasárnaponkint a templomban? Hallgattál-e szentmisét?... stb., stb.

FigyeljeteK csak, gyerekek, amit most mondok, az nagyon fontos! — Az idén már nagyok vagytok, olvasni is tudtok már, azért ebben az évben könyvből fogjuk tanulni a hittant. — Ilyen bibliából... Nézzétek!... (Felmutatom.) Még ma vegyetek egyet, kössétek be, hogy a fedele ne kopjék. Irjátok rá a neveteket és vigyázzatok rá nagyon. A hittankönyv szent könyv, ezt szeressétek a legjobban a többi könyv között. — Tisztelettel bánjatok vele, ne színezzétek ki a képeket, ne firkáljatok bele... Tudjátok, van egy mondás: Amilyen a tanuló, olyan a könyve...

Azt hiszem, ebbe az osztályba csak rendes tanuló jár, így az egész évben rendes könyveket fogok a padokon látni!

2. ÓRA.

Könyvkiosztás, az imádságok kikérdezése.

Elhoztátok a hittankönyvet? Tegyétek magatok elé a padra! Vegyétek elő az írónt is, tegyétek a könyv mellé! — Most megnézem, hány rendes gyerek van az osztályban! — (Megnézem, van-e mindegyiknek könyve.) ... Miért nincs könyved, fiacskám? ... Nem tudtok venni? Nos, ha megígéred, hogy szorgalmasan fogsz tanulni, kapsz tőlem egyet. — Gyere kil... Nini, itt egy öltözetlen, kötetlen könyvet látok! Miért nincs bekötve? Nézd, fiacskám, édesmamád mily rendesen felöltöztetett, mielőtt az iskolába jöttél, te pedig milyen mostohamamája vagy ennek a szegény könyvgyereknek. — Te az édesanyád gyermeke vagy, a te gyerekeid a könyvek; amint a mama gondoz, ápol téged, te is úgy gondozd a könyveidet. — Jövő órán megint megnézem!

Most pedig vegyük kezünkbe a hittankönyvet, nézessük egy kicsit, mit látunk benne!?

A legelső oldalon egy kereszt van, a felfeszített Jézus képe. — Tudjátok, miért van ez a kép legelöl? Hogyha kezünkbe vesszük a bibliát, egy pillanatra lapozzuk fel, nézzük meg a szenvedő Jézuskát és mondjuk magunkban: „Jézuskám, Te értem szenvedtél, én pedig Érted fogok most tanulni!”

Lapozzunk tovább... Mi van itt? Olvassuk el!... Imádságok. Olvassuk: Keresztvetés... Azután?... Miatyánk... Udvözlégység... Hiszekegy. Hiszen ti becsaptok engem! Nem is olvassátok, hanem kívülről mondjátok! No jól van, akkor tegyük csak le a könyvet, hadd lássam, ki tudja könyv nélkül a Miatyánkot? Nos, mondd el!... Hát az Udvözlégységet... És a Hiszekegységet? Mondjuk el most együtt, de vigyázzatok, egyszerre, félhangon s ahol tapsolok, álljatok meg, vegyetek lélekzetet. — Kezdjük!... (Kétszer, háromszor ismételtetem, hogy a közös imádságot egyöntetűen, szépen mondják. Az ága-
zatok közt szünetet tartok.)

Nyissuk ki megint a könyvet! Nézzük csak, mi van a 7. oldal közepén?... Szívem első gondolatja... No,

ezt már nem is olvassuk, mondja el valaki, hisz' úgyis tudjátok!... Mi következik utána?... Oh, édes Istenem... Mondd el, kicsikém!... Lapozzunk! Hát itt mit látunk?... Oh, édes jó őrangyalkám... Ezt már ki sem kérdezem, úgyis tudjátok! Igaz? De mégis próbáljuk... De most következik valami nehéz... Mi?... A tízparancsolat... Ki emlékszik a tízparancsolatra? Mondjuk el előbb közösen... Most egyenkint!... Most minden parancsolatot más fog mondani, az, akire rámutatok...

Elég jól megy, de hogy még jobban menjen, otthon olvasgassátok azokat az imádságokat, melyeket most átvettünk!...

3. ÓRA.

A világ teremtéséről.

Minden óra elején az imádság után a tízparancsolatot, lassankint az Anyaszentegyház ötparancsolatát, a 6 főigazságot, a 7 szentséget és az Őrangyalát elmondatom.

Természetesen apránként tevődik össze ennyi, de a már egyszer elvégzett új anyag „darabkáját” mindig hozzáveszem. — Később, ha már egy-egy rész karban nagyon jól megy, egyenként kérdezem ki s feljegyzem azt, aki hiba nélkül tudta. — A többit mindaddig hívom fel, míg az elsőket el nem érik, hibátlanul nem tudják.

Lássuk csak, ki tudja a leckét? Melyik a legszentebb imádság? Miért? Mondd el!... Mit szoktunk imádkozni a Miatyánk után? Mondd el!... Melyik az az imádság, melyben mindaz megvan, amit az Úr Jézus és az apostolok tanítottak? Mondd el a Hiszekegyet! Most mondja el valaki — a Hiszekegy első mondatát! Ne menjünk tovább, nézzük csak, mi mindent juttat eszünkbe ez a mondat: Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek *teremtőjében*. (Hangsúlyozom az utolsó szót.) — Nos, mi jutott eszedbe erről a szóról: *teremtőjében*? Jól van, hogy ki teremtette a világot. — Ki tudná megmondani? Hogyan teremtette Isten a világot? Hány nap alatt teremtette Isten a világot? Ennyit már tavaly is tudtatok, mikor első osztályosok voltatok.

Kérdezek valamit! Az idén, mivel már másodikosok vagytok, nem szeretnétek-e többet tudni, nem vagytok-e kíváncsiak arra, hogy melyik nap, mit teremtett az Isten? No, ha úgy szeretnétek tudni, elmondom, sőt fel is rajzolom a táblára, de nagyon figyeljétek, hogy ne csak elmondani tudjátok, hanem otthon egy füzetbe — a hit-tan rajzfüzetbe — lerajzolni is!

Tehát: Vajjon mit teremtett a jó Isten legelőször? Találgatják... földet... vizet, levegőt stb. ... Nem, nem, még semmi sem volt, úgysem lehetett volna *látni* sem a vizet, sem a földet, még ha azokat is teremtette volna meg az Úr előbb. . . Tehát mi volt a legszükségesebb? Hallgassatok csak ide! Ha bevezetnek titeket egy gyönyörűen berendezett házba, amelyben minden van, csak éppen ablak nincs rajta, láttok-e valamit? Tudtok-e valamit csinálni? Miért nem? Tehát mi az, ami olyan fontos, hogy mindenkinek legelőször van szüksége rá? ... A világosságl! Lám, hogy kitaláltátok! Hol jön be a világosság ebbe a szobába? Az ablakon. — Mivel a világosságot nem lehet lerajzolni, azt rajzolom, amin keresztül bejön: *egy ablakot*. Amíg rajzolom, együtt mondogatják: *első nap teremtette Isten a világosságot*. A. Schneider: „Zeichnen im Religionsunterricht“ rajzait használom.

A második napon megteremtette Isten az égboltozatot (rajzolom), a harmadikon szétválasztotta a vizet a szárazföldről (rajzolom). — A negyedik napon az égbolt díszeit: a napot, holdat és csillagokat (rajzolom). — Most tehát volt már világosság, ég és föld, az égen a csillagok, a földön fák, virágok, folyók... de a folyók üresek voltak, a fákra sem röpködtek a madárcák — azért az ötödik nap megteremtette Isten a halakat és a madarakat (rajzolom).

Ki találja ki, mi van még a világon ezeken kívül? Mondogatják: ló, kutya... Jól van, meg tudnád mondani, hány lába van a lónak, kutyának stb.-nek? Négy. A hatodik napon teremtette Isten azokat az állatokat, melyeknek négy lábuk van (rajzoló egyet). De vannak még másfajta állatok is, melyek sem nem madarak, sem nem négy lábúak, hanem csúsznak, ezek az úgynevezett csúszó-mászó állatok. Ki ismer ilyen állatot? Melyik

az? ... A kígyó. — Milyen állatok ezek? Csúszó-mászók. — Ezeket is a hatodik napon teremtette a jó Isten (rajzoló). — Sőt még mikor mindez megvolt, ugyanezen a napon teremtette az embert is (felírom).

Ha most a táblára néztek, sorjában el tudjátok mondani, melyik nap mit teremtett az Isten. Mondjuk együtt! (Néhányszor elismétlik.)

Begyakorlás: Ki teremtette a világot? Ki az Isten? Hogy is mondjuk a Hiszekegyben? Hiszek... *mindenható Atyában*. Mit jelent ez a szó: mindenható? Mit tehet meg az Isten? Hány nap alatt teremtette Isten a világot? A jó Isten megteremtette a világot, megteremtett bennünket is, de evvel nem fejezte be művét, még most is fenntartja, kormányozza a világot, gondoskodik az ő teremtményeiről.

Mit tesz Isten még most is a világgal? (Mondjuk együtt!)

Most pedig kijelöljük a leckét! Nyissátok ki a bibliát a 10. oldalon. Itt! (Felmutatom.) Vegyétek a kezetekbe a ceruzát és karikázzátok be az 1-est (megmutatom a táblán: 1.), alatta három sorral a 2-est. Lapozzatok! A tizenkettedik oldalon a 9-est és a 10-est. — Ezek a kis karikák azt jelentik, hogy ezeket a kérdéseket otthon olvassátok el olyan sokszor, míg könyv nélkül tudjátok! Ez a lecke! Ezenkívül vegyetek egy rajzfüzetet és rajzoljátok le az első lapra azt, ami a táblán van. — Így nem fogjátok elfelejteni.

4. ÓRA.

A háromszemélyű egy Istenről.

A könyv mellé tegyétek a rajzfüzetet is a padra! Nyissátok ki, mert mindegyikét megnézem!

Végigmegyek az osztályon, így a nyitott füzeteket könnyen áttekinthetem. (Fél perc elegendő hozzá.) Közben visszakérdem az előző óra anyagát:

Ki teremtette a világot? Hány nap alatt teremtette

Isten a világot? Mit teremtett az első, második, ötödik, hatodik napon? Mit tehet meg Isten? Mit tesz Isten még most is a világgal?

Melyik imádság juttatta eszünkbe, hogy ki teremtette a világot? Mondjuk csak el mégegyszer az első mondatát! Háttha ma valami mást juttat az eszünkbe! Mondd el, fiacskám!... Hiszek egy Istenben... (Hangsúlyozom az *egy*et.) Mi jut az eszetekbe? Hány Isten van? Hol van az Isten? Mióta van az Isten és meddig lesz? Miért nem lehet az Istent látni? Hány személy van az egy Istenben? Gondolkodtatok-e már azon, gyerekek, hogy hogyan van az, hogy egy az Isten és mégis három személy, három személy és mégis egy Isten?! — Hát ezen hiába is gondolkodik még a legtudósabb ember is, ezt emberi ésszel megérteni nem lehet.

De hogy mégis egy kicsit megérezzétek, hogy hogyan van a *háromságban* az *egység*, mutatok valamit! (Egy sötét színű, $\frac{1}{4}$ iv nagyságú papírba egy kis lyukat vágok, az ablakra illeszttem. — A kis lyukon át láthatóan jön be a napsugár. — Látjátok a napsugarat? Milyen színű? Hányféle színű? Nos, figyeljete! Azt mondom nektek, hogy ez az egyszínű sugár mégis *három* színű! Hogy lehet ez, hiszen csak egy színűnek látjátok?! — Pedig mindjárt meg is mutathatom a három színét, nézzétek! (Egy prizrát tartok a sugár útjába.) Látjátok, ilyenféleképpen lehet az is, hogy egy az Isten és mégis három személy! Hány személy van az egy Istenben?... Három, Atya, Fiú és Szentlélek. — Ezt rövidebben, egyszóval is kimondhatom, így: *Szentháromság*. (Felirom a táblára, figyelek a kiejtésre, mert gyakran „háromzsák”-ot mondanak.) Hogyan nevezzük a három isteni személyt egy szóval? Mondjuk együtt: *A három isteni személyt egy szóval Szentháromságnak nevezzük*. — Mégegyszer! Most az mondja, akire rámutatok!...

Kire gondolsz tehát, ha ezt a szót hallod: *Szentháromság*?... Igaz hittel imádkozzuk: *Hiszek egy Istenben*..., mondjuk el gyakran ezt a *főigazságot* is: *Hiszem, hogy egy Isten van, hiszem, hogy az egy Istenben három személy van, úgymint: Atya, Fiú és Szentlélek*. — Ez is

benne van a bibliában! Nyissátok ki a 9. lapon! Olvas-suk együtt! . . . A címről már tudhatjátok, hogy hány ilyen főigazság van? Hat. Ebből kettőt már tudunk! Melyik is az a kettő? Olvassuk! . . . Ezt leckének adom fel!

De most kérdezek csak valamit? Mikor emlegetjük a Szentháromságot? . . . Nehéz volt kitalálni? Hiszen tavaly is tanultuk! Álljunk fel, és vessünk ájtatosan keresztet a Szentháromság tiszteletére! — Szépen csinál-tátok! De ha még szebben akarjuk, ha dícsérni akarjuk a Szentháromságot, még egy keveset hozzámondunk: Dicsőség az Atyának . . . miképpen kezdetben vala (ez a szó azt jelenti, hogy: „volt”) most és mindörökké. Amen.

Hasonlít ez a dicséret az Úr Jézus dicséretéhez, csak-hogy abban csak az Úr Jézust emlegetjük, és a másik feleli rá a „mindörökké”-t, ennél az egészet magunk mondjuk. Hogyan is? Mondjuk mindnyájan: Dicsőség . . . Még egyszer! (Többször elismétlik.) Ezentúl minden órán így fogjuk dicsőíteni a Szentháromságot!

Ki látott már egy olyan képet vagy rajzot, amely eszébe juttatta a Szentháromságot? Senki? Pedig a temp-lomban is van egy! Ha lerajzolom, mindjárt emlékezni fogtok rá! — *Három* vonal egymásba illesztve — mi lett belőle? Egy *háromszög*. Ebben a háromszögben egy szem, körülötte sugarak. — Mit jelent ez? Nemcsak azt, hogy az Isten mindent lát, hanem azt is elmondja nekünk ez a kép, hogy: mit tud az Isten? Ki felel erre a kérdésre?

Otthon ti is rajzoljátok le!

Begyakorlás: Miről is tanultunk ma? (Felelet: Hogy az egy Istenben három személy van.) Mondd ezt egy-szóval! A Szentháromságról. Mikor emlegetjük a Szent-háromságot? Hogyan dicsőítjük? Melyik az a két főigaz-ság, mely a Szentháromságról szól?

Nyissátok ki a könyvet, jelöljétek meg a 3., 4., 5., 6., 7. és 8. kérdést, otthon tanuljátok meg, hogy a jövő órán is olyan jól feleljétek, mint ma.

Kinek van imakönyve? Hozzátok el a jövő órára, megnézem!

5. ÓRA.

A vasárnap megszentelése.

Az imádságnál különös súlyt vetek a Hiszekegy tagolt elmondására és a Szentháromság dicsőítésére.

(Könyv, füzet, irón mindig a padon fekszik, de csak vezényszóra szabad hozzányúlni.)

Nyissátok ki a rajzfüzetet! Míg a rajzokat nézem, visszakérdezem a mult óra anyagát, majd az előzőét. Ki teremtette a világot? Hány nap alatt teremtette Isten a világot? Mit teremtett az első... a hatodik napon?

Tudjátok-e, hány nap van egy hétben? — Hét. Soroljuk el a hét napjait!... Egyforma-e a hét minden napja? Miért nem? Mert van a munkának és van a pihenésnek is külön-külön napja. — Hány napja van a munkának egy héten? Hat. Hogy hívják ezeket a napokat? Hétköznapiak. Melyik a pihenés napja? A vasárnap.

Miért van ez így? Meg tudná-e mondani valaki?... Mert az Isten is hat nap alatt teremtette a világot, a hetediket pedig megszentelte; mi is hat napon dolgozunk, a hetediket pedig megszenteljük. Ti már tavalyról tudjátok, hogy hogyan kell a vasárnapot megszentelni — ugye? Hogyan szenteled meg te a vasárnapot? És te? Hát te?... Jól van, jól mondjátok, hogy el kell menni a templomba és ott szentmisét hallgatni!

Csakhogy, miért nem jöttök szentmise után az iskolába? Miért nem megy a papátok a hivatalba? — Az előbb már említettük, hogy a vasárnap a pihenés napja, tehát hétköznapi munkát nem szabad végezni — ezt az Isten parancsolja! Tudjátok, milyen munkák a köznapi munkák? Nagymosás, sikálás, nagytakarítás, vasalás stb. De főzni, mosogatni, a lakást rendbehozni, mosakodni szabad, — mert ezek a munkák feltétlenül szükségesek. Jó lenne, ha a mama nem főzne ebédet, mert vasárnap van?

Vannak olyan foglalkozású emberek, akiknek nemcsak szabad, hanem kell vasárnap is köznapi munkát végezni! Mi lenne, ha például a mentők, a tűzoltók, orvo-

sok, rendőrök vasárnap nem lennének szolgálatban! Mennyi baj és szerencsétlenség származnék belőle! — Ezek tehát nem követnek el bűnt, ha vasárnap is elvégzik köznap munkájukat.

Hány parancsolatot adott az Isten az embereknek? Hányadik parancs mondja meg, mit szabad, mit nem szabad csinálni? Hogyan szól a III. parancs? Mit parancsol az Isten a III. parancsolattal? Hogyan kell az Úr napját, vagyis a vasárnapot megszentelnünk? ... Nézzétek, milyen érdekes ez a parancsolat! Az egyik fele parancsol, a másik fele tilt! Mit parancsol? Mit tilt?

Ki tudná megmondani, vannak-e a tízparancsolaton kívül más parancsolatok is? — Tavaly már emlegettük! ... — Melyek azok? ... Az Anyaszentegyház parancsai. Hány van? Öt. Ezt a jó Isten helyett az Ő helyettese, az Anyaszentegyház adta az embereknek! Tehát ezt is éppen úgy kell megtartani, mint a tízparancsolatot! — De ki tud megtenni, teljesíteni olyan parancsot, amelyet nem is ismer? Például ti meg tudjátok tartani az Anyaszentegyház öt parancsolatát? Miért nem? Mert még nem tanultátok, talán nem is hallottátok. — Nos, figyeljete meg, mondom, hogyan szól az első! Az *Anyaszentegyház szokott ünnepnapjait megüljed!* (Másszóval megszenteljed.) Melyik parancsolathoz hasonlít ez? Jól van, az Isten III. parancsolatához, csak hogy ez még megtoldja a III. parancsolatot, mert azt mondja, hogy ne csak a vasárnapokat, de az ünnepnapokat is szenteljük meg! Hogyan szól az Anyaszentegyház első parancsolata? Mondjuk együtt! ... Mégegyszer! ... Mégegyszer! Mondd el egyedül! Te is! ... Te is! ...

A másodikat is nagyon könnyen meg fogjátok jegyezni, mert így szól: *Ünnepnap misét becsületesen hallgass!* Hát ez melyik parancsot juttatja az eszetekbe? Megint csak az Isten III. parancsát! — Mennyire fontos tehát, hogy az Úr napját megszenteljük, három parancs is kötelességünkbe teszi! — Kivált ez az utolsó — az Anyaszentegyház második parancsa — még azt is megmondja, hogy hogyan hallgassuk a szentmisét, becsületesen! Tehát elejétől végig, ott a templomban nem néze-

getve, fecsegve, nevetgélve, hanem ájtatosan imádkozva, a pap bácsira figyelve vagy fejből imádkozni vagy az imakönyvből. Mit jelent fejből? Ha valamelyitek azzal az imával tiszteli az Istent, amelyet kívülről tud, például a Miatyánkot stb. Ha ezt elmondja sokszor, a jó Isten azt nem unja meg, amint az édesapa sem, ha azt mondjátok neki, hogy szeretitek. Ezt mindig örömmel hallja. — Hiszen már tudtok olvasni! — Kinek van imakönyve? De tudjátok-e, hol kell kinyitni szentmise alatt? Megmutatom! A ... oldalon. Látjátok, nagy betűkkel van odaírva: Miseimádság ... alatta: Kezdetre ... Tehát itt kell kinyitni, amikor a szentmise kezdődik, jelöljétek meg egy szentképpel! Ha pedig a lap végére értek, lapoztok és folytatjátok az imádkozást.

Begyakorlás: Mit is tanultunk ma? Mit parancsol az Isten a harmadik, az Anyaszentegyház első és második parancsolatával? Melyik az Úr napja? Hogyan kell a vasárnapot megszentelni? Hogyan kell a templomban viselkedni? Hogyan kell szenteltvizet venni? (Térdhajítás — egyes-kettős. — Minden órán néhányval megpróbáltatom.) Hol nyitod ki az imakönyvet? Mit csinálsz, ha nincs imakönyved? Hogyan szól az Isten harmadik parancsa? Hát az Anyaszentegyház első parancsa? És a második? Ezt mondjuk el még együtt! Mégegyszer!...

Hogy el ne felejtsetek, nyissátok ki a bibliát a 8. lapon és jelöljétek meg az 1. és 2. parancsot. Ezenkívül a 12. lapon a 11. és 12. kérdést is — és jól tanuljátok meg!

Míg nem csöngetnek, beszélgessünk még egy kicsit! Mit gondoltok, gyerekek, kinek kell szentmisét hallgatnia? Minden embernek? A zsidónak is? — No lám, helyesen úgy mondjuk, hogy minden *katolikus* embernek. Vajjon csak a nagyoknak vagy a kicsiknek is? — No, gondolkozzatok csak! A jó Isten nem azt mondja a III. parancsolatban, hogy: „Nagyok, ti emlékezzetek meg arról, hogy az Úr napját megszenteljétek!”, hanem a nagyokhoz-kicsinyekhez egyformán szól: „Emlékezzél meg arról, hogy az Úr napját megszenteljed!” Természetesen nem az egész kicsikre vonatkozik, akik nem találhatnak el egye-

dül a templomba, de azoknak, akik már iskolába járnak, akárcsak I. osztályba is, azoknak éppen úgy kötelességük vasárnap a templomba, a szentmisére elmenni, mint ahogy kötelességük mindennap az iskolába menni! — Hány éveseknek kell az első osztályba járniok? Tehát: hány éves kortól kötelesség szentmisét hallgatni? Aki elmúlt hétéves és nem hallgat vasárnap szentmisét, az nem tartja meg Isten parancsolatát, az mit követ el? ... Úgy van, bűnt, mégpedig nagy bűnt! — Kivéve, ha valaki beteg, ágyban fekszik, természetesen az nem mehet misére, az nem is vétkezik.

Most már tudjátok, milyen fontos kötelesség a vasárnapi szentmisehallgatás, azért soha-soha ne mulasztátok el, gyermekek! Sőt, ha ismertek olyanokat, akik vasárnap nem szoktak templomba, misére menni, azokat is hívjátok magatokkal. — Nagy örömet szereztek a Jézuskának, ha azon iparkodtok, hogy ezt a fontos parancsolatot mindenki megtartsa! — A jövő hittanóráig — éppen egy vasárnap is lesz! — Majd megkérdezem, ki volt templomban! Aztán mikor kijöttök a szentmiséről, jól nézzétek meg a templomunkat és otthon rajzoljátok le a füzetbe!

6. ÓRA.

Az angyalokról.

Az eddig tanultaknak ismételése, különös súly vetve az előző óra anyagára.

Ki volt vasárnap templomban? Ne kiabáljatok összevissza, majd felolvasom a névsort és aki volt templomban, azt mondja: „Jelen voltam a szentmisén”, aki nem volt, az megmondja, miért nem volt.

— — — — —

Hanem most, nagy nap lesz ma! Elhoztátok az eszeteiket? Jó is, mert ma megvizsgálom az emlékezeteket! — Kíváncsi vagyok, mennyi maradt a fejetekben mindabból,

amit tavaly az angyalokról és az első emberpárról tanultunk!? ... Emlékezésverseny lesz! — A végén nyereményosztás! Ki fog nyerni? Aki legjobban kinyitja az esztét! Tehát kezdjük!

Kik az Isten legjelesebb teremtményei? Mik az angyalok? Mondd el te is! — Te is! ... Hány angyalt teremtett az Isten? Milyenek voltak az angyalok, mikor Isten megteremtette őket? ... Bizony, kivétel nélkül nagyon jók és gyönyörű szépek is voltak. A jó Isten csoportokra, karokra osztotta őket és egy-egy ilyen csoport élére egy főangyalt állított. Hallottatok már valaha főangyalról? Kiről? Melyik történetből ismeritek Gábor főangyalt? Mert ilyen jól emlékeztek, megengedem, hogy a bibliában megnézhesétek Gábor főangyal képét. Nyissátok ki a könyvet a 29. oldalnál! Miről ismertétek meg, hogy melyik Gábor főangyal? Most csukjátok be a könyvet és nagyon figyeljétek, mert amit most mondok, azt még nem hallottátok. Gábor főangyalon kívül más főangyal is volt, például: Lucifer ... (Felírom a táblára.) ... *A főangyalok fejedelmét pedig Szent Mihálynak hívták.* (Felírom.)

Ki mondja meg nekem, jók maradtak-e az angyalok mind? ... Tudjátok-e, mivel vétkeztek? Mert figyeltek, ezt is elmondom: A jó Isten előre látni engedte nekik, hogy a második isteni személy majd emberré lesz, istállóban fog születni, kereszten meghalni ... s akkor az angyalok között voltak, akik kevélyen azt mondták: mi oly gyönyörű szépek, halhatatlan lelkek vagyunk, mi nem fogjuk imádni az emberré lett Fiú-Istent! — Ezen kevély angyalok csoportjához még egy főangyal is csatlakozott: ... ? ... Jól van, kitaláltátok ... Lucifer. — Ő lett a vezérük. — A jó Isten nem tűrte ezeket a rossz angyalokat a mennyországban, azért megparancsolta a jó angyaloknak és Szent Mihály főangyalnak, hogy küzdjenek meg velük ... Kik győztek? ... Természetesen a jó angyalok. A rosszak a pokolba kerültek, itt elvesztették minden szépségüket, ördögökké lettek. — Hogyan nevezzük azokat az angyalokat, akik a pokolba jutottak? Ki a rossz angyalok fejedelme? Mivel vétkeztek a rossz

angyalok? Milyenek irántunk a gonosz lelkek? A rossz angyalokat másképen gonosz lelkeknek is mondjuk.

Milyenek hozzánk a jó angyalok? Hogyan nevezzük azokat az angyalokat, akik minket őriznek? — Eszembe jutott egy szép történet — elmondjam? Az is az őrző-angyalokról szól. Ahol nyaraltam, ott hallottam: — Egyszer tavasszal az iskolásgyerekek kirándultak a közeli erdőbe. Jól mulattak, de egyszerre nagy eső és még nagyobb égháború kerekedett. — Nagy sietve az egész osztály — 30 gyerek — egy hatalmas fa alá menekült. — Az egyik kisleányt valami figyelmeztette: Gyere el innét, menj ahhoz a fához! A kislány szótfogadott, magával hívta néhány társát is. — Mikor a többiek ezt látták, ők is utánuk mentek. Alig ért át az utolsó is, — egy borzasztó csattanás, recsegés — a villám éppen abba a fába ütött! — Mi történt volna a gyerekekkel, ha ott maradnak a fa alatt? Vajjon ki súgta nekik, hogy menjenek el onnét? Bizony, az őrangyal. — A gyermekek szülei hálából egy szép szobrot állítottak azon a helyen az őrangyalnak. — Minket is hányszor óvott meg az őrangyal különféle veszedelmektől, kocsúton, az ablakban, villamoson és másutt! — Szeressük azért nagyon a mi jó őrangyalkánkat, mindennap ajánljuk magunkat oltalmába azzal a kis imádsággal, amit már tavaly tanultunk. Hogy is van az? ... Oh, édes jó őrangyalkám ...

Begyakorlás: Kik az Isten legjelesebb teremtményei? Mik az angyalok? Hány angyalt teremtett a jó Isten? Milyenek voltak az angyalok, mikor az Isten megteremtette őket? Hány főangyal ismersz? Szent Mihály nemcsak főangyal, de az angyaloknak a fejedelme! Mondjuk ezt el együtt! — Mi által vétkeztek a rossz angyalok? Hogyan bűnhődtek rosszaságukért? Ki a rossz angyalok fejedelme? Milyenek hozzánk a gonosz lelkek? Milyenek irántunk a jó angyalok? Hogyan nevezzük azokat az angyalokat, akik minket őriznek? Hogyan imádkozunk az őrzőangyalhoz? Mikor? Jelöljük ki a leckét: a 12. oldalon a 13., 14., 15., 16., 17., 18. és 19. kérdés.

Az első emberekről.

Az eddig tanultak ismétlése.

Még nem ért véget ám az „emlékezés-verseny”. A mult órán csak elkezdtük, ma folytatjuk! ... Kik az Isten legjelesebb teremtményei? Az előbb, sőt már a mult órán is az angyalokról beszélgettünk, ma beszéljünk az emberekről.

A bibliában az van, hogy mikor a jó Isten az embert teremtette, mondta: „Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra.” — Gondolkozzatok egy kicsit... Miért mondta ezt így a jó Isten? Ha egyedül van az ember, nem beszél így: „együnk, játsszunk, csináljunk” stb. Miért nem mondta így az Úr Isten: *Alkotok* ... az én képemre és hasonlatosságomra? Miért használt a jó Isten többesszámot? ... Jól van, kitaláltad, látom, hogy forgatod az eszed... Megdicsérlek ezért!... Tehát ebből az egy mondatból is kitűnik, hogy az egy Istenben három személy van. — Ki tudja elmondani az első emberpár teremtését? ... Tavaly már tanultuk! — Ki emlékszik? Ki volt az első ember? Hogyan teremtette Isten Ádámot? Miből áll az ember? Kihez hasonlít az ember lelke? Természetesen arra, akitől kaptuk! Ki lehelt lelket az első emberbe? Tehát: kire hasonlít az ember lelke? Lehet-e a lelket látni? Hol lakott Ádám? Milyen kert volt a paradicsom-kert? El tudjátok képzelni, milyen csodaszép kert volt? Akkor le is tudnátok rajzolni! Igaz? Te mit rajzolnál bele? Nos jó, helyetted lerajzolom én az almát... Hát te mit rajzolnál? Cseresznyefát... No jó, itt a cseresznyefa is! — No, ki szeretne még valami szépet belerajzoltatni? Igen ám, de nemcsak fával volt tele a paradicsom-kert, volt ott ám más is... virág... Milyet rajzoljunk bele? ... Milyen kert volt a paradicsom-kert? ... Tehát állatok is voltak benne. — Mondj egy néhányat, amit lerajzolva is látni szeretnél... Zsiráf... Nos jó, rajzoljuk bele... Elefánt... Még az is elfér!... Otthon majd több fát, virágot és állatot is rajzolhattok a füzetbe,

majd meglátom, kié lesz a legszebb! — Lássuk tovább a versenyt! Milyen dolga volt Ádámnak a paradicsomkertben? Hogyan teremtette Isten Ádám társát? Mi volt ennek a neve? Hogyan nevezzük Ádámot és Évát másnéven? Vajjon miért teremtette Isten Ádámot és Évát? — Hogy az egész teremtett világot nekik, az ő fiainak adja, hogy boldogan élhessenek itt a földön és megmutathassák, hogy megérdemlik-e azt a boldogságot, amit a mennyországban készített számukra az Úr! — Ezért akart is élni Ádám és Éva!... Miért teremtette Isten Ádámot és Évát? Hogy a mennyországba jussanak. Ezért teremtette a többi embert is! De hogyan juthatunk el a mennyországba?... (Találgatják... ha jók vagyunk, ha imádkozunk, templomba megyünk... stb.) Igazatok van, de ha valaki nem is *ismeri* a jó Istent, az nem is imádkozik, templomba sem jár... Tehát első lépcső a mennyország felé: *ismerni a jó Istent*. Ismeritek ti a jó Istent? Ki tanított legelőször benneteket az Istent ismerni? Úgy van, az édesmamátok. — Még bizonyosan emlékeztek is rá, mennyit beszélt édesanyátok a jó Istenről, mielőtt még az iskolába jöttetek volna! Legyetek ezért hálásak neki! — Hát itt az iskolában melyik órán tanuljuk meg a jó Istent ismerni? Azért figyeljete és legyetek mindig jók a hittanórán. Hisz itt nemcsak *mindig jobban megismerni* tanuljátok a jó Istent, hanem éppen azért, mert *mindjobban megismeritek*, mindig jobban fogjátok *Őt szeretni* is. S ha szeretitek, szolgálni fogtok Neki, engedelmeskedtek parancsainak, és akkor biztosan a mennyországba kerültök. Érdemes ezért élni? Csak egyedül ezért érdemes! Tudjátok-e mármost, hogy miért élünk, miért vagyunk a világon? Mondjuk együtt! *Azért élünk a világon, hogy az Istent megismerjük, Őt szeressük, Neki szolgáljunk és (ezért) = ezáltal a mennyországba jussunk.* — Mondjuk el mégegyszer!... Mégegyszer!... Mondd el egyedül!... Te is! Te is!

De nézzük csak, mi történt összüleinkkel? Milyen tilalmat adott nekik az Isten? Megtartották-e? Nem, mert nem akartak erősen, engedtek a csábító ördögnek... Minek a képében volt ott az ördög? Kígyó képében. (Fel-

rajzolom.) Mit mondott a kígyó? Igaz volt ez? Ki vétkezik hazugsággal? Kinek hitt Éva inkább? Mit csinált tehát?... Jól van! Mert ilyen szépen elmondtátok, ide rajzolom Évát is!

Akadna-e közületek valaki, aki kérdések nélkül is el tudná mondani Ádám és Éva történetét?... Ki vállalkozik rá? Aki meg tudja tenni, a verseny első díját kapja... ezt ni! Egy szentképet. De amint bele kell szólnom, mert az illető kihagyott valamit, az rögtön kiesik a versenyből — és egy másik folytatja. No, rajta, kezd el tel! (A történetet saját szavaikkal adják elő.)

Ugye érdekes volt ez a verseny?... Kit illet az első díj?... Ítéljétek meg! — Kié legyen a második nyerevény?... Hát a harmadik?

Leckének vegyétek fel a 13. oldalon a 20., 21. és a 23. kérdést. — Ezt az utolsót olvassuk el együtt... (Csengetésig néhányszor közösen, majd egyenként olvastatom könnyebb olvasás céljából.) A végett vagyunk a világon...

8. ÓRA.

Az eredeti bűnről.

Az eddigi anyag ismételése.

Mi által követtek el bűnt ősszüleink?

Az első bűnt tehát az első emberek követték el! A jó Isten megbüntette Ádámot és Évát... és az ő bűnükért minden embert, úgyhogy *az ő bűnük minden emberre átszállt és mindenki ezzel a bűnnel jön a világra.* Milyen kárt okozott mindnyájunknak Ádám és Éva bűnel — Tehát annak a kis pólyásbabának, aki ma született, még beszélni sem tud, máris fekete a lelke! Mitől? Ádámnak és Évának a bűnétől, másképp úgy mondjuk:

az eredeti büntől. Felirom, nehogy elfelejtsétek... Hogyan ártott ősszüleink bűne mindnyájunknak? Mondjuk együtt: Hogy a bűn és a büntetés minden emberre átszállt és mindenki ezzel a bűnnel jön a világra. — Mégyszer... Mégyszer!...

Mi által követtek el bünt ősszüleink? Felrajzolok tehát egy gyümölcsöt, mondjuk egy almát... ez jelenti az eredeti bünt! Hogyan ártott ősszüleink bűne mindannyiunknak? Hogyan nevezzük azt a bünt, amely minden emberre átszáll? Rád is szállt az eredeti bűn? Lelkeden van-e még?... Mit gondoltok?... Rajta lenne, ha az Úr Jézus az ő jóságos szeretetében nem parancsolja az apostoloknak, hogy kereszteljék meg az embereket, hogy megszabaduljanak az eredeti büntől. — Meg vagy keresztelve? Tehát lelkeden van-e az eredeti bűn? Nincs, a keresztség szentsége lemosta. — Amikor a keresztemád elvitt megkeresztelni, a templomba egy fekete lelkű gyereket vitt és egy ragyogóan tiszta angyalkát hozott vissza!

Vannak, akik nincsenek megkeresztelve... Kik ezek, tudjátok-e?... Kitalálják: a zsidók. Jól van, de vannak mások is... A zsidók legalább azt tudják és hiszik, hogy egy Isten van, de azok... a másíak még messzebb vannak a jó Istentől... nem tudják, hogy van, nem is hallottak róla soha... Kik ezek?... Lám, még ezt is kitaláltátok! A pogányok... Emlékeztek, tavaly többször meséltem nektek a pogány gyerekekről... s ti meg is szerettétek őket, nekik gyűjtitek még most is az „ezüstpapírt“, — de ezentúl ne csak „ezüstpapír“-gyűjtéssel mutassátok meg szereteteket, hanem avval is, hogy imádkoztok azért, hogy minél több pogány megtérjen, megkeresztelkedjék, az eredeti büntől megszabaduljon!

Azonban arról se feledkezzetek meg, hogy megköszönjétek a jó Istennek, hogy a ti lelketeket fehérre mosta a keresztség szentségében!

Amit most kérdezek tőletek, arra mindenki csak magában feleljen! Vajjon most is oly fehér a lelketek, mint keresztelés után? Látom, némelyitek rázza a fejét! Miért?

— Bizonyosan, mert azóta sokszor voltak rosszak, szófogatlanok, engedetlenek, csúfolódók, irigyek, hazugok... és ez mind bűn. — S a bűn befeketíti a lelket!

Mondjatok néhány bűnt!... Mondogatják: Hazugság. Pénteken húsevés. Misemulasztás. Engedetlenség. Lopás. Torkosság... Vajjon egyforma nagyok ezen bűnök?... No várjatok, segítek!

Ismertem egy kisfiút. — Ez a kisfiú sokat játszott az utcán és itt a rossz emberektől csúnya, káromkodó szavakat hallott. — Nem értette egészen, hogy azok mit mondanak, hogy káromlásukkal a jó Istent szidják — utánuk mondta, beszédje közben gyakran használta a káromkodásokat. — Egyszer megkérdeztem tőle: Kisfiam, szereted a jó Istent, Jézuskát? — Felragyogott a szeme és azt mondta: Ó, nagyon szeretem a Jézuskát! — Miért szidod hát, fiacskám, ha szereted? Azok a szavak, melyeket az előbb is kimondtál, nagyon fájnak a jó Istennek, megbántod Őt a káromkodással, bűnt követsz el! — A kisfiú megígérte, hogy ezentúl nem káromkodik, mert már tudja, hogy az nagy bűn.

Egy másikat is mondok: Egy harmadikos fiú vasárnap a templombamenet találkozott a legjobb barátjával. Igen örültek egymásnak, beszélgettek mindenféléről. — Egyszer csak azt mondja a barátja: ugyan ne menj a szentmisére, gyere inkább labdázni! A fiúnak eszébe jutott, jaj — mekkora bűn lenne, ha megtenném, hisz tanultuk is már, mily nagyon megbántja az Istent, aki elmulasztja a vasárnapi misét! Kis ideig gondolkozott: Hová menjen hát? — *Tudta*, hogy ha hallgat a barátjára, vétkezik, — és ő mégis templom helyett a játszótérre ment — tehát *akart* vétkezni.

Melyik gyermek követett el nagyobb bűnt?... Melyik bűnt bocsátja meg könnyebben az Isten? Természetesen a kisebbet! Azért ezt másképen *bocsánatos* bűnnek nevezzük. — Az akarattal elkövetett nagy bűnök meggyilkolják a lelkünket. *Halott* lesz az ilyen vétek után a lelkünk, nem juthat a mennyországba... Azért a nagy bűnöket máskép *halálos* bűnöknek nevezzük. Isten óvjon,

gyermekeim, attól, hogy akarva, nagy dologban bántsátok meg a jóságos Istent, hogy halálos bűnt kövessetek el!

Begyakorlás: Mi végett vagyunk a világon? Ki nem juthat a mennyországba? Ki követ el halálos bűnt? Ki követ el bocsánatos bűnt? Ki követte el az első bűnt? Mi által követtek el bűnt ősszüleink? Hogyan ártott ősszüleink bűne mindnyájunknak? Hogyan nevezzük azt a bűnt, amely minden emberre átszáll? Még mondok valamit! Volt egy valaki — egyetlenegy az emberek közül, akire nem szállt az eredeti bűn! Ki lehetett ez? (Rendszerint azt mondják: Jézuska.) Nem a Jézuska, nem figyeltél szépen, — mert azt mondtam, az emberek közül. — A Jézuska nemcsak ember, hanem Isten is volt! Ő Isten-ember... Hát ki lehetett a legszentebb az emberek közül? ... Annyit elárulok, hogy nagyon közel áll a Jézuskához... Ő az édesanyja... Kire nem szállott tehát az eredeti bűn? A Boldogságos Szűz Máriára! — Ezért imádkozunk így hozzá: Oh, bűn nélkül fogantatott Szűz Mária, könyörödj érettünk, kik hozzád menekszünk!

Most október van, Szűz Mária hónapja, a templomokba rózsafüzérájtatosságra mennek azok, akik Szűz Máriát szeretik, mi pedig ezt a fohászt fogjuk ebben a hónapban Szűz Mária tiszteletére elmondani. — Hogy is van? Mondjuk együtt!

Kire nem szállott az eredeti bűn? Hogyan imádkozunk ezért a Boldogságos Szűzhöz? (Együtt!...)

Most pedig jelöljük ki a leckét! A 15. oldalon a 24., 25. kérdés, a 16. oldalon a 31. és a 18. oldalon a 32. kérdés.

9. ÓRA.

Isten megbünteti ősszüleinket és megígéri a Megváltót.

Ismétlés: Az első emberpárról, a bűnről és az eredeti bűnről.

Ádám és Éva megszegették az Isten tilalmát, ettek a tiltott fa gyümölcséből, hittek az ördög hazug szavának... Elkövették a bűnt — igen szégyelték magukat

és nagyon féltek a jó Istentől. — Az Isten, mint szokott, lejött hozzájuk a mennyből. Máskor Ádám és Éva szerepelt mentek eléje, most e helyett remegve elbújtak. — Lehet-e az Isten elől elbújni? — Miért? ... Mit tud az Isten? A jó Isten látta Ádámot és Évát akkor is, mikor elkövették a bűnt, látta most is őket a búvóhelyükön ... és hangos szóval maga elé parancsolta őket, — aztán szigorúan szólt hozzájuk: Ugye ettetek a tiltott fáról? Ádám reszketve szólt, — szeretne volna Évára tolni az egész bűnt: „Éva adott nekem a fáról és ettem.” — Éva mentegetődzve a kígyóra akarta fogni a bűnt, azért ezt mondta: „A kígyó csalt meg engem és én ettem!” Hiába mentegetődztek, a jó Isten tudta, hogy mindhárman követték el a bűnt, tehát mindhármat megbüntette. — Először a kígyónak szólt: „Amiért ezt tetted, légy átkozott a föld minden állata között!”

Ezóta olyan utálatos állat a kígyó, ezért nem szereti senki!

Mit csinált Ádám és Éva a bűn elkövetése után? Miért bújtak el? Lehet az Isten elől elbújni? Mit tud az Isten? Kinek mérte ki először a jó Isten a büntetést? Mit mondott a kígyónak? Mondjuk el együtt! Az *Úr először a csábító kígyót átkozta meg e szavakkal: „Mivel ezt tetted, légy átkozott a föld minden állata között.”* Még egyszer! ... Még egyszer! ...

Ezután vajjon ki kapta meg a büntetését ... Éva. — Neki ezt mondta az Úr Isten: *„Legyen sok bajod gyermekeiddel és légy férjednek hatalma alatt!”*

Mit mondott az Isten Évának? ... Mondjuk el ezt is együtt! ... Még egyszer! ...

Most pedig Ádámhoz szólott az Isten: *„Megátkozom a földet miattad. Arcod verejtékével eszed a kenyeredet, míg visszatérsz a földbe, amelyből vettelek, mert por vagy és porrá leszel!”* — Ez annyit jelent, hogy ezentúl csak nehéz munkával lehet majd megművelni a földet, hogy teremjen, mind Ádámnak, mind fiainak és utódainak. — Másszóval: „Ez a nehéz munka legyen a büntetés egész addig, míg meg nem haltok.” Mit mondott az Isten Ádámnak? Mondjuk együtt! Még egyszer! ... Még egyszer! ...

Azonban a büntetés még nem volt teljes... még hozzájárult valami... a jó Isten kikergette Ádámot és Évát a paradicsomból... és... kiket állított a kert ajtajához? De nemcsak a paradicsom-kert ajtaja záródott be előttük, hanem?... Jól mondjátok, a mennyország ajtaja is!...

Mit csináltak őszüleink a bűn elkövetése után? Mit tud az Isten? Mi jár a bűnért? Hogyan büntette meg Isten őket? Kihez szólott az Isten először? Mit mondott a kígyónak? Mit szólt Évának? Milyen büntetést kapott Ádám? Mi történt ezután?... Ki tudná kérdések nélkül elmondani, hogy hogyan büntette meg Isten őszüleinket?...

Nézzük meg a Biblia 17. oldalán lévő képet! Mit látunk rajta?... A tiltott fát... a kígyót... Ádámot, Évát... az angyalt a tüzes karddal... amint kikergeti őket a paradicsom-kertből...

Megérdemelte Ádám és Éva ezt a büntetést? Miért? Mert rosszak voltak. Az Isten nagyon-nagyon, végtelenül igazságos, azért éppen úgy büntette meg őket a rosszágukért, mint ahogy megjutalmazta volna őket, ha jók maradnak! — Mit tesz Isten a jókkal? Mit a rosszakkal? Hogyan büntet az Isten? Csak úgy, amint megérdemlik. Hogyan jutalmaz? Csak úgy, ahogy megérdemlik. — Ezt másképp úgy mondjuk, hogy igazságosan. — Miért mondjuk a jó Istenről, hogy igazságos?...

Pillantsunk még egyszer a képre! Hogyan megy ki Ádám és Éva a paradicsom-kertből?... Szomorúan, sirva... Sajnálják, bánják már, hogy elkövették a bűnt, amely ennyi rosszat hozott rájuk... De már késő!...

Azaz: mégsem egészen késő! A jó Isten látja nagy szomorúságukat, bánatukat, *megkönyörül* rajtuk. — Mert milyen igazságos az Isten, éppen olyan irgalmas, jóságos is. — Irgalmas jóságában megvigasztalja a két bűnös embert és *megígéri*, hogy majd egyszer mégis kinyílik a mennyország az emberek számára!... Kinyílik majd a mennyország... de csak több ezer év múlva... Majd, ha az Isten Fia, az Úr Jézus leszáll a földre... emberré lesz... és kereszthalálával megnyitja azt... az emberek számára!

Mi már tudjuk, hogy a jó Isten teljesítette ígéretét... Elküldte szent Fiát, az Úr Jézust... aki *megváltotta* az embereket... Azért hogy hívjuk másképen az Úr Jézust?... Mert megváltotta az embereket. — Megváltónak. — Máskép is nevezzük, mert ő az Isten Fia... Hogyan?... Fiú-Istennek. — Mi történt volna az emberekkel, ha Isten meg nem könyörül rajtuk, nem küldi el a Megváltót?... Bizony, soha, senki sem juthatott volna a mennyországba! Mennyire *szeret minket az Isten*, milyen jó hozzánk, mennyi *jót tesz nekünk!* Hogyan szeret minket az Isten? Mondjuk együtt: *Az Isten nagyon szeret minket. Ő mindig csak jót akar és jót tesz velünk.* — Mégegyszer!... Mégegyszer!... Nekünk is nagyon kell Őt szeretnünk, mindennél, mindenkinél jobban, mert Nála senki sem jobb, senki sem szeretetreméltóbb. Tudjátok, hogyan szoktuk megmondani a jó Istennek, hogy nagyon-nagyon, mindennél jobban szeretjük Őt? Szeretnétek tudni? Akkor álljatok fel, — én előre mondom, ti pedig utánam: Istenem, mindenekfölött szeretlek Téged, mert végtelenül jó és szeretetreméltó vagy!

Bizonyosan tetszett a jó Istennek, hogy ilyen szépen, ájtatosan mondtátok! De most ki tudná megmondani, miről tanultunk ma?

Begyakorlás: Hogyan büntette meg Isten összüleinket? Mit tud az Isten? Mit tesz Isten a jókkal, mit a rosszakkal? Mit mondunk ezért az Istenről? De amilyen igazságos az Isten, éppen olyan... Ki mondja meg?... Mivel mutatta meg Isten jóságát, szeretetét az emberek iránt? Mi a Megváltó neve? Hogyan szeret minket az Isten? Mi történt volna az emberekkel, ha Isten nem könyörül rajtuk? Meddig kellett az embereknek a Megváltóra várni?

Leckét adok! Nyissátok ki a könyvet a 15. lapon, fordítsatok a 16.-ra és a 17.-re! Olvassátok el otthon sokszor — a nagy betűket! Most még egyet kérdezek. Mit ígért meg Isten összüleinknek?... Mi által váltotta meg az Úr Jézus az embereket? Hogy nevezik az Úr Jézust másképen?...

A hat főigazságból már kettőt tudtok, ma már a har-

madikról is beszélgettünk, lássuk, hogyan van a könyvben leírva. — Olvassuk! ... Mondjuk most könyv nélkül! — Még egyszer! ... A negyedik főigazság is nagyon könnyű! Mielőtt elolvasnánk, mondd meg nekem ... mit tesz Isten a jókkal, mit a rosszakkal? ... Látom, nemcsak te tudod, hanem mindegyik, még tavalyról ... ugye? Tehát olvassuk! ... Mondjuk el könyv nélkül. Ha ezt a két mondatot is hozzá vesszük, hány főigazságot tudunk? ... Jövő óra elején tehát már négyet fogunk elmondani!

10. ÓRA.

Káin és Ábel.

Ismétlés az első emberekről.

Mondd el, fiacskám, a tízparancsolatot! ... Hogyan szól az ötödik? ... Kiről mondjuk, hogy ől? ... Aki meggyilkolja a másikat ... Rövid ez a parancs, csak két szóból áll, de szigorú! — Aki nem tartja meg, az vétkezik, szörnyű nagy bűnt követ el ... Ki volt az első, aki ez ellen a parancs ellen vétkezett? ... Te már tudod? Honnan? Nézegetted a Biblia képeit ... Jól van. De hogyan ölte meg Káin Ábelt ... ezt fogjuk ma megtanulni!

Káin és Ábel, Ádámnak és Évának legidősebb fiai voltak. Ahogy felnőttek, segítettek szüleiknek. Káin a földet művelte: szántott, vetett, aratott ... Ábel pedig a bárányokat legeltette ... pásztor volt. — A két testvér nem volt egyforma: az egyik rossz volt, a másik jó. — Melyik volt a rossz? Melyik a jó? Mind Ábel, mind Káin szorgalmasan dolgozott és munkájuknak lett is eredménye. — Mikor Káin betakarította a gabonát, leszedte a gyümölcsöt, behordta a burgonyát stb., látta, hogy csüre, kamrája tele-tele van. — Ábelnek is gyarapodott a nyája, mindig több és több lett a báránykája.

Tudták ők mindketten nagyon jól, hogy mindezt nemcsak a saját munkájuknak köszönhetik, hanem a jó Isten segítségének is, azért meg akarták köszönni a jó

Isten nagy jóságát, s úgy gondolták, hogy illenék adni valamit a jó Istennek abból, amit nekik adott. — De hogyan tegyék ezt?... Hogyan adjanak a gabonából, gyümölcsből, bányákból az Istennek? Kitalálták ezt is! A mezőn kövekből oltárt építettek (rajzoló) és úgy gondolták, hogy amit a jó Istennek adnának, erre teszik, és hogy semmi hasznuk ne lehessen belőle — elégetik. — Nekiláttak tehát, hogy az ajándékot kikeressék a jó Isten számára... Ábel kikereste a legeslegszebb bányakáját, amelynek a legselymesebb volt a szőre, amelyet ő is a legjobban szeretett. — A jó Istennek csak a legszebbet és a legjobbat adhatja ajándékba! *Ha a jó Istennek adunk ajándékot, azt másszóval áldozatnak mondjuk.* — Tehát Ábel egy bányát tett az oltárra áldozatul (rajzoló).

Vajjon mit hozott Káin áldozatul, ajándéku az Istennek? Mije volt?... Gabonája, gyümölcse... Hozott is ezekből, de milyet! A szépből sajnált a jó Istennek adni, tehát a csúnyából, — ami már neki nem kellett, tett az oltárra. (Rajzoló).

Meggyújtották az áldozatot, letérdelve kérték a jó Istent, fogadja el tőlük ezt az ajándékot köszönetül jóságáért.

Kinek adunk ajándékot, ha áldozatot mutatunk be? Mikor áldozat az ajándék? Ha olyat adunk, amit mi magunk is nagyon szeretünk. Mit jelent tehát áldozatot bemutatni? Mondjuk együtt: *Áldozatot bemutatni annyit jelent, mint olyan valamit odaadni a jó Istennek, amit mi magunk is a legjobban szeretünk.* — Mégegyszer!...

Ha Ábel helyében te mutatnál be áldozatot, mit adnál a jó Istennek?... Mit szerelsz a legjobban?... Mit jelent áldozatot bemutatni?... Ki mutatott be áldozatot? Kinek a fiai voltak Káin és Ábel? Mi volt a foglalkozása az egyiknek, mi a másiknak? Mit mutatott be Ábel? Mit mutatott be Káin?

Az égő áldozat mellett imádkozott a két testvér... de nem egyformán! A jó Ábel ájtatosan, a rossz Káin üres szívvel, hit nélkül. — Vajjon melyik ajándéka, áldozata volt kedvesebb az Úr Isten előtt? Természetes, hogy

Ábelé, — ezt meg is mutatta a jó Isten avval, hogy Ábel áldozatára tekintett, engedte, hogy miként az ájtatos imádság, úgy az áldozat füstje is elébe szálljon... felfelé... (rajzoló) a mennyországba. — Káin üresszívű imádságára, áldozatára nem is tekintett... a füst nem szállt felfelé!... (Rajzoló.)

Káin ezért irigy lett öccsére, Ábelre. — A jó Isten látta Káin szívének rossz indulatát s hogy ez a bűn még nagyobbra ne vigye, megintette, mondván: Miért haragszol, Káin? Ha jót teszel, jutalmat nyersz, ha pedig rosszat, mindjárt elér a büntetés. Győzd le tehát a rossz indulatot!

Mit kellett volna Káinnak csinálni? A helyett, hogy tovább irigykedik, inkább utánoznia kellett volna Ábelt, hogy ő is az Isten kedves gyermeke legyen! — Azonban Káin nem törődött a jó Isten intésével — egyszer kihívta Ábelt a mezőre. A jó Ábel vele ment. Itt Káin rátámadt és agyonütötte őt.

Nyissuk ki a könyvet, nézzük meg a képet! Itt is láthatjuk a két oltárt. Melyik Ábelé? Melyik Káiné? Miről ismeritek meg? Miért irigykedett Káin? Hogyan intette meg az Isten Káint? Hallgatott-e Káin az Úr szavára? Mit csinál tehát? Hányadik parancs ellen vétkezett Káin?

Mit tanultunk a múlt órán: Mi jár a bűnért?... Hogyan büntet az Isten? Miért büntet az Isten úgy, ahogy megérdemeljük? Mert ő végtelenül igazságos. — Vajjon Káin is megkapta a neki járó büntetést? Persze! Az Úr Isten leszólt hozzá és megkérdezte: Mit tettél, Káin? Öcséd vérének szava kiáltott hozzám a földről. — Amiért ezt tetted, légy átkozott és bujdosó egész életedre!

Melyik bűn vitte Káint erre az égbekiáltó bűnre?... No, gondolkozzatok csak! Miért intette meg Isten Káint?... Mert irigy volt! — Lám ezzel a kisebbik bűnnel vitte az ördög Káint a nagy, az égbekiáltó bűnre!

Hányszor vagyunk mi is szomorúak, ha a társunkat megdicsérik vagy megjutalmazzák, minket pedig nem?... Hányszor örülünk, hogy csak mi tudunk felelni, a többi ötöst kapott, sőt talán be is zárták? Ezért még ki is csú-

foljuk! Ez mind irigység — és ez nem szép, ez nem is tetszik a jó Istennek! Ha nem is int meg bennünket külön a jó Isten, mint Káint, megintett egyszer, sőt parancsolt így: Szeresd felebarátodat úgy, mint saját magadat! Melyik parancsolat ez? Aki ezt megtartja, az örül a másikkal, ha azt valami öröm éri és szomorkodik, ha a felebarátját valami bánat éri és iparkodik segíteni rajta. — Ugye, ti így tesztek ezentúl?

Begyakorlás: Káin és Ábel történetének elmondása először kérdésekre, majd saját szavaikkal — kiemelve a kérdés: Mit tesz áldozatot bemutatni?

11. ÓRA.

Az eddig tanultak ismételése.

Káin és Ábel történetéhez érve: Hogyan mutatta be Káin és hogyan Ábel az áldozatot? Melyik volt kedvesebb a jó Isten előtt?... Miért Ábelé?... Mert *a jó Istennek az ájtatos imában nagy öröme telik.* Mi is ha azt akarjuk, hogy kedves legyen imádságunk a jó Isten előtt, hogyan imádkozunk?... Hogyan kell ájtatosan imádkozni?... A külsőn is meglátszik az ájtatos ima! Aki nézeget ima közben, vagy az ujjával játszik, vagy egyik lábáról a másikra áll, folyton váltogatva... arról látom, tudom, hogy az nem imádkozik ájtatosan. — Van ilyen gyerek ebben az osztályban is! A nevüket nem mondom meg, de ha látom őket, mindig szomorú vagyok!

Szerencse, hogy vannak itt olyanok is, akik a jó Ábelhez hasonló ájtatossággal imádkoznak... mit csinálnak ezek? Először is „vigyázz!”-ban állnak, ujjaitat szorosan egymásmellé téve teszik össze a kezüket, szemüket lesütik s csak a jó Istenre, az Úr Jézusra vagy Szűz Máriára gondolnak imádság közben. — Hogyne lenne kedves az ilyen ájtatos imádság a jó Isten előtt!

Begyakorlás: Mit csinálunk, amikor imádkozunk? Mikor kedves imádságunk Isten előtt? — Mondjuk együtt: *Imádságunk akkor kedves Isten előtt, ha ájtato-*

san imádkozunk. — Mondd el egyedül!... Te is!... Te is!... Ezentúl minden ima előtt gondoljatok a jó Ábelre és hozzá hasonló ájtatossággal imádkozzatok! — Most is meglátom, óra után kinek az imádsága lesz a legkedvesebb a jó Isten előtt... Nos, kié?... Azé, aki a legájtatosabban imádkozik!

12. ÓRA.

A vízözön. a)

Ismétlés: Káin és Ábel története.

Mikor az Isten Ádámot és Évát megteremtette, hány ember volt a földön?... Kettő. De éppen a mult órán hallottátok, hogy özszüleinknek sok gyermekük volt... Hány ember volt akkor a földön? Már több... Később Ádám és Éva gyerekeinek is lettek gyerekei és ezeknek is voltak gyermekeik... egyszerre csak sok ember volt a földön. Mikor még kevesen voltak, csak az özszülők és gyerekeik — már ezek között is akadt egy rossz — kicsoda?... Káin. — Most, hogy sokan lettek az emberek, a rosszak is nagyon megsaporodtak. — Napról-napra mindig többen és többen bántották meg a jó Istent, vétkeztek. — Mit tesz Isten a rosszakkal? Hogyan bünteti meg őket? Ahogy megérdemlik, mert Ő végtelenül igazságos. Mikor arról tanultunk, hogy az Isten megígérte a Megváltót, beszéltünk arról is, hogy az Isten hogyan szeret minket... Ki mondja meg?... Szerette az akkori bűnös embereket is és nem akarta rosszaságukért mindjárt megbüntetni, időt engedett nekik, várt, hogy még megjavulhassanak, hogy megbocsáthasson nekik.

Megérdemelték ezek az emberek, hogy az Isten ilyen türelmes volt hozzájuk? Bizony nem. De az Isten csak várt... Ő nem büntet azonnal! Miért nem büntet az Isten azonnal? Mert Ő végtelenül türelmes. Mikor büntet az Isten? Mondjuk együtt! *Isten nem büntet mindig azonnal, hanem gyakran sokáig vár, hogy a bűnös megtérjen,*

vagyis megjavuljon. — Mondjuk még egyszer! ... Még egyszer! ... Mondd el egyedül! ... Te is! ...

Miért oly türelmes a jó Isten, tudjátok-e? Figyeljetelek, megmondom: mert Ő nagyon szívesen megbocsát annak, aki meg akar javulni. — Azért mondjuk az Istenről, hogy végtelenül irgalmas. Miért mondjuk az Istenről, hogy végtelenül irgalmas? ... Hogyan bánik Isten a megtérő bűnösrel? Mondjuk együtt: *Isten a megtérő bűnösnek szívesen megbocsát, Isten végtelenül irgalmas.* — Még egyszer! ... Még egyszer! ...

Letelt a jó Istentől adott, a megtérésre szánt idő — és az emberek a helyett, hogy megjavultak volna — még rosszabbak lettek. — Ezért Isten elhatározta, hogy víz által elpusztítja az embereket. — Mert az Isten nemcsak végtelenül igazságos, végtelenül jó, végtelenül irgalmas és végtelenül türelmes, de végtelenül szent is és ezért csak a jót szereti, a rosszat pedig utálja.

Mit szeret és mit utál az Isten? Ezért mit mondunk róla? Mondjuk el együtt! *Isten csak a jót szereti, a rosszat pedig utálja, Isten végtelenül szent.* Még egyszer! ... Még egyszer! ...

Most már a jó Istennek több tulajdonságáról beszélünk, tehát ha egy kicsit összeszeditek az eszeteket, tudtok a következő kérdésre felelni: Milyen az Isten? ... Jó ... Jól van, mert ily szépen kitaláltad, felirom a táblára. — Hát még ki tud mást mondani a jó Istenről? ... Igazságos ... Jól van, ezt is felirom ... — Még mondjatok valamit! ... Szent ... irgalmas ... türelmes ...

Még mondhatunk valamit a jó Istenről, azért, mert mindent tud ... Mit?

Még valamit mondhatunk Róla, mert mindent megtehet, amit csak akar ... Mit?

Tábla: *Isten*

jó
igazságos
szent
irgalmas
türelmes
mindentudó
mindenható.

Most aztán figyeljete! Aki mindig ide figyel, az tud felelni a kérdésekre és sajátkezűleg írhatja be magának ide a noteszba az egyest! Rajta hát: Miért mondjuk az Istenről, hogy jó? Miért mondhatjuk, hogy igazságos? ... szent? ... irgalmas? ... türelmes? ... mindentudó? ... mindenható? ... Nem mindenkinek sikerült, azért próbáljuk megegyszer! (Kétszer, háromszor megismételjük.)

Milyenek voltak a megsokasodott emberek? Mire adott az Isten időt nekik? Miért tette ezt? Megjavultak-e az emberek? Ezért mit határozott az Isten?

Azt mondtuk az előbb, hogy az Isten végtelenül igazságos. — Miért mondjuk ezt róla? ... A rosszak között élt a földön néhány jámbor, istenfélő ember: Noé és családja. — (Felirom a táblára.) A jó Isten meg akarta menteni őket a büntetéstől, az elpusztulástól, azért megparancsolta Noénak, hogy építsen fából egy nagyon-nagy bárkát (= hajót), akkorát, hogy necsak ő és családja, de minden állatból egypár kényelmesen elférjen benne.

Akad-e néhány jó ember mégis a földön? ... Kik voltak azok? ... Mit parancsolt az Isten Noénak? ... Miért kellett oly nagy bárka?

Noé elkezdett építeni. Fúrt, faragott, fűrészelt, gyalult egész nap... 100 évig... Az emberek kíváncsiskodva nézték a készülő roppant nagy bárkát és Noé minden alkalommal intette őket, hogy javuljanak meg, de az emberek nem hallgattak rá.

Végre 100 év múlva elkészült a bárka s Noé háznépével beszállott... az állatok is megindultak a bárka felé, szépen párosával mindenfajta állat: oroszlán... teve... elefánt... gólya s másféle madarak... (rajzolom).

Hány évig dolgozott Noé a bárkán? ... Mit csinált a bárka építése közben? Hallgattak rá az emberek? Mit csinált Noé, amint a bárka elkészült?

Begyakorlás: A történet visszakérdezése a fenti kérdésekkel, majd saját szavaikkal való elmondása.

Közben kidomborítva a következő kérdéseket: Mit szeret és mit utál az Isten? Mikor büntet az Isten? Hogyan bánik Isten a megtérő bűnösse?

Feladom a leckét! Nyissátok ki a könyvet a 21. olda-

lon! A vízözön történetéből 2. szakasz. Nem kell szóról-szóra megtanulni, elég, ha saját szavaitokkal elmeséletek. Még a 22. oldalon is lesz lecke: a 41. és a 43. kérdés.

Ha szépen lerajzoljátok azt, ami a táblán van, jól az eszetekben marad mindaz, amit elmondtam, akkor nem kell sokat tanulni.

13. ÓRA.

A vízözön. b)

Ismétlés: Káin és Abel története és az előző óra anyaga.

Amint Noé elhelyezkedett a bárkában, egyszerre csak megeredt az eső, 40 nap és 40 éjjel szünet nélkül csak úgy ömlött. — A folyók megáradtak, kiöntöttek, az egész földet elöntötték... A víz mindig nagyobb lett... már a házak tetejét is elérte... az emberek a magas hegyekre menekültek... sírtak, jajveszékeltek... de a víz még itt is elérte őket... belefűltak... meghaltak... Noénak a bárkában semmi baja sem történt.

A könyvünkben van egy ilyen kép, megnézhetitek... Látjátok a hegyre menekülteket? Milyen nagy már a víz... s hogy esik az eső! De itt az egyik sarokban látni a bárkát. Milyen nyugodtan úszik a vizen!

Mi történt azután, hogy Noé beleszállott a bárkába? Meddig esett? Milyen nagy lett a víz? Mi történt az emberekkel és az állatokkal?... Mi történt a bárkával?

De lássuk csak tovább! Elmúlt a 40 nap, elállt az eső. — Noé kinézett a bárkából... Semmit sem láthatott, mindent elöntött a víz! Olyan volt az egész föld, mint egy óriási tenger, melynek nincsenek partjai... A bárka tehát tovább úszott... egy hegy tetején (lerajzolom) egyszerre csak megakadt. Noé észrevette, hogy a víz kevesebb lesz, apadni kezd, szeretne volna tudni, mi van a bárkán kívül... azért kieresztett egy hollót. Láttatok már ilyen madarat, legalább képen? Egy fekete, nagy madár, amely a dögtesteket is megeszi. — Egy ilyen holló

repült tehát ki a bárkából... és nem jött vissza, mert bőséges táplálékot talált a vizen úszó dögtestekből. — Nemsokára egy galambot engedett ki Noé, mert úgy gondolta, hogyha nem száraz még a föld, a galamb nagyon hamar visszajön, mert nincs ahol megpihenjen. — Így is lett, a galamb fáradtan érkezett vissza. — Mit tudott ebből Noé?... Pár nap múlva, megint csak kieresztett egy galambot... és várt. Este lett, mikor a galamb visszaérkezett, de nem üresen!... A szájában egy zöld olajfaágat hozott (rajzolom)... Mit tudott meg ebből Noé?...

Mikor pedig a föld teljesen felszáradt, Noé kiszállt a bárkából, oltárt épített (rajzolom) és áldozatot mutatott be az Istennek. Így köszönte (= hálálta) meg Noé a jó Istennek, hogy őt és családját a vízözönből kimentette.

A jó Isten szívesen vette Noé áldozatát és megígérte, hogy többé nem lesz vízözön, s ezt az ígérését az égre írta, a szép szivárvány jelében (lerajzolom). Ki látott már szivárványt? Ha ezentúl látni fogsz, mi jut majd az eszedbe? Kinek ígérte meg az Isten, hogy nem lesz többé vízözön? Mit mutatott be Noé az Istennek, amint kiszállt a bárkából? Mit tesz áldozatot bemutatni? Ki mutatott be áldozatot az Istennek még Noé előtt?...

Begyakorlás: A most közölt résznek a fenti kérdésekre való visszakérdezése, majd az egész történetnek saját szavaikkal való elmondása.

14. ÓRA.

Isten kiválasztja Ábrahámot.

Ismétlés: Káin és Ábel — és a vízözön története.

A vízözön után az emberek újra megsokasodtak, de még rosszabbak lettek, mint a vízözön előtt voltak. — Az egy igaz Isten helyett a napot, holdat, csillagokat imádták... Ezekhez könyörögtek, ezektől kértek, ezeknek köszönték, amit az egy igaz Istentől kaptak. — Elvakultságuk annyira ment, hogy nemcsak az Isten által

teremtett dolgokat imádtak, hanem ők faragtak maguknak mindenféle alakokat kőből, fából, — és ezeket is imádták. Azt mondták: Ezek a mi isteneink! — Ezeket a maguk által készített alakokat másképp bálványoknak mondjuk, s akik ezeket imádják... bálványimádóknak.

Milyenek voltak a vízözön utáni emberek? Mit imádtak az igaz Isten helyett? Hogy hívjuk azokat az embereket, akik teremtett dolgokat imádnak?... Ezek pogányok. — Hallottátok már, hogy mit csinálnak ezek? Egyet elmondok, ha figyeltetek... A régi egyiptomiak például egy fekete bikát imádtak, amelynek homlokán egy fehér háromszög volt. — Épp olyan állat volt, mint a többi bika, csak a színe volt a többitől elütő, — ezért imádták. Hallgassátok csak, mit csináltak vele. Drágaságokkal, arannyal, szőnyeggel díszített házat adtak neki lakásul, a legdrágább ételeket adták neki enni, csak a bálványpapok lehettek a közelében, ezek szolgálták ki, ezek fűrésztöttek, sőt illatos kenőccsel kengették! — Ha pedig kiadta a páráját, bebalzsamozták, gyönyörű koporsóba tették, nagy sírás között eltemették és addig gyászolták, míg egy hasonló fekete bikát nem találtak.

De ne gondoljátok, gyerekek, hogy csak régen voltak bálványimádó pogányok... Sajnos, még ma is vannak... Ezekhez mennek azok a hős papok és apácák tanítani, hogy ők is megismerjék és szeressék a jó Istent! Imádkozzatok, gyerekek, gyakran azért, hogy minél több pogány tanulja megismerni az egy igaz Istent!

De térjünk vissza a vízözön után élő emberekhez! Milyenek voltak ezek? Szerette-e őket az Isten? De mint ahogy a vízözön előtt is akadt egy jó, jámbor ember a rosszak között, úgy most, a vízözön után is volt egy, aki tudta, hogy az, amit az ember maga csinál, farag, nem lehet Isten; sőt, hogy a nap, a hold és a csillagok sem lehetnek azok, mert azok sem lettek maguktól, azokat is kellett valakinek teremteni, csinálni... s ez a valaki... az egy igaz Isten, akit nem láthatunk, mert lélek, de akire mindig kell gondolnunk, még ha csak egy fűszálat is látunk... mert az sem lehet magától... azt is Ő teremtette. — Kell, hogy ennek a jámbor, az egy igaz Istenben

hívó embernek is megtanuljuk a nevét... Így hívták: (felirom) Ábrahám.

Ki volt Ábrahám?... Egy jó és istenfélő férfi. Mondjuk együtt: Ábrahám egy jó és istenfélő férfi volt. Mégegyszer! Kik között élt Ábrahám?... Kikről mondjuk, hogy pogányok?... Miért vagyunk a világon?

Ábrahám tudta, hogy ő is azért él, hogy szolgáljon az Istennek... hogy imádja Őt, mint ahogyan azt az Úr Isten meg is parancsolja. — Vajjon melyik parancsolatban parancsolja meg Isten, hogy Őt imádjuk és neki szolgáljunk?... Ki találja ki?... Jól van, az első parancsolattal. Hogy is szól az első parancsolat?... Mit parancsol evvel az Isten? Vigyázz! Ne hamarkodd el a dolgot! Aki nem is *hiszi*, hogy van Isten, imádkozik az? Ugye nem? Tehát első dolog, hogy az Istenben higgyünk — ez a hit... — hogy bízunk abban, hogy Ő megsegít minket — ez a remény... Ha a hit az első, a remény a második... a harmadik mi lehet?... Találjátok kil... Jól van: a szeretet. — Tehát nemcsak hinni és remélni kell az Istenben, hanem szeretni kell Őt és imádni! Ezt parancsolja az első parancsolat. — Mit parancsol Isten az első parancsolattal? Mondjuk együtt: *Isten az első parancsolattal azt parancsolja, hogy benne higgyünk és reméljünk, Őt szeressük és imádjuk.* — Mégegyszer! Mégegyszer! Mondd el egyedül! Te is!... Te is!...

Mivel mutatjuk meg, hogy hiszünk az Istenben?... Imádkozással. Van egy ima, melyben különösen elmondjuk, hogy hiszünk az Istenben... Melyik az?... A Hiszekegy. Mondd el a Hiszekegyet!... Folytasd!...

Az idén is tanultunk már valamit, amelyben szintén elmondjuk, hogy hiszünk az Istenben... Mi az?... A hat főigazság... Hányat tudunk belőle? Hogyan szól ez?... Ha pedig nem akarjuk ilyen hosszan: a Hiszekegy-gyel vagy a főigazságokkal elmondani, hogy hiszünk az Istenben, röviden ennyit is mondhatunk: *Istenem, hiszek te-benned!* — Mondjuk is el ezt, most, mindjárt! — Álljunk fell... Tegyük össze kezünket!

Begyakorlás: Miről tanultunk ma?... Milyenek voltak a vízőzön utáni emberek? Mit imádtak az igaz Isten

helyett? Hogy hívjuk azokat, akik teremtett dolgokat imádnak? Volt-e most is legalább egy „igaz” ember a földön? Hogy hívták? Milyen ember volt Ábrahám? Hányadik parancsolattal parancsolja meg az Isten, hogy benne higgyünk és reméljünk, őt szeressük és imádjuk? ... Mit parancsol Isten az első parancsolattal? Lec-két adok! Nyissátok ki a könyvet a 22. oldalon, jelöljétek meg a 9. történet első két szakaszát! Lapozzatok a 26. lapra is! Itt a 45. kérdést tanuljátok meg!

15. ÓRA.

Izsák feláldozása.

Ismétlés: A vízőzön és Ábrahám története.

Ábrahámról egy nagyon szép történet van a Bibliában — ezt fogjuk ma megtanulni!

Ábrahámnak 100 éves koráig nem volt fia. A jó Isten öregségére örvendeztette meg avval, hogy fiat adott neki. — A kisfiúnak Izsák lett a neve. — Nőtt, növekedett a kis Izsák, Ábrahám öröme és boldogságára, mert Izsák igen szelíd, jámbor, engedelmes, jó fiú volt. Mások is nagyon szerették őt.

Mikor Izsák nagy lett, Isten ki akarta próbálni Ábrahám engedelmességét. — Azt akarta a jó Isten, hogy Ábrahám cselekedetével is mutassa meg, mennyire szereti Őt.

Mi volt hát a próba? Megparancsolta Isten Ábrahámnak, hogy mutasson be áldozatot neki, — de az áldozat Izsák legyen! — Mit tesz áldozatot bemutatni? ... Nos, Ábrahám valóban nagyon, a legjobban szerette Izsákot... Most adj a oda... áldozza fel az Istennek?... Fájt a szíve, sajnálta nagyon Izsákot, de a jó Istennek mégis engedelmeskedni akart, mert az Istent még Izsáknál is jobban... *mindennél jobban szerette!* — Szép volt ez Ábrahámról? Bizony szép. Ő tudta, mivel tartozik az ő Teremtőjének, Istenének! Hogyan szerette Ábrahám az

Istent? Mindennél jobban, mindenekfelett! Mi is példát vehetünk tőle!

Vajjon hogyan szeretjük mi az Istent? Mit csinálnánk, ha tőlünk kérné a mi legkedvesebb dolgunkat, — például csak a játékunkat? Azt hiszem, gondolkodnánk egy darabig — aztán mégsem adnánk oda! — Ha így lenne, azt a dolgot... a játékot jobban szeretnénk, mint az Istent! Jól volna ez? Így kell az Istent szeretni? Hogyan kell az Istent szeretni? Mondjuk együtt: *Az Istent mindenekelőtt kell szeretni.* — Mégegyszer!... Mégegyszer!

Tudjátok, mit jelent ez? Azt jelenti, hogy az Istent jobban kell szeretni, mint akármilyen kedves játékunkat, jobban kell szeretni, mint a legjobb barátunkat, jobban kell szeretni, mint a testvérünket, jobban mint az édesapánkat, anyánkat... mindennél — és mindenkinél jobban!

Szereted-e, fiacskám, az édesmamádat? Hogyan? Nagyon. Szereted a jó Istent? Hogyan? ... Mindenekfelett... Mindennél jobban. — Én ezt elhiszem neked, de ha akadna valaki, aki kételkedne ebben, hogyan mutatnád meg, hogyan bizonyítanád be, hogy mindenfelett szereted az Istent?... És te, hogy mutatnád meg? — És te? (Mondogatják: imádkozással, szófogadással... stb.) Jól van, evvel is megmutatjátok, hogy szeretitek a jó Istent, de azt nem, hogy *mindenfelett* szeretitek! Nos, nem találjátok el? Akkor figyeljete, elmondok egy történetet.

Afrikában, ahol még most is sok a bálványimádó pogány, az egyik néger törzsfőnöknek volt egy fiacskája. Akkora volt, mint most ti vagytok. — Történt, hogy a közeli faluban misszionáriusok (ti már tudjátok, hogy kik ezek) telepedtek le és tanítani kezdték az embereket az igaz Isten ismeretére. — A fekete négerék figyelve ülték körül a fehérbőrű papokat s hallgatták őket. Öregek és fiatalok, nagyok és kicsinyek ülték egymás mellett s tanulták szent hitünk igazságait. — Tudnátok ti is néhányat mondani? Hadd halljam!... Mondják: Egy Isten van, az Istenben három személy van... stb. (A hat főigazságból a már tanult négyet.) Jól van. — Ott ült a

törzsfőnök fiacskája is, szorgalmasan tanulta a tízparancsolatot és a többi dolgokat. — Már tudta, hogy a kunyhójuk mellett lévő idomtalan bálvány nem az igazi Isten, azért míg a többiek a bálvány előtt imádkoztak, addig ő félrevonult és letérdelve imádkozott a láthatatlan mennybeli Istenhez. — Eljött a vasárnap is. A tisztelendő úr előtte való napon kihirdette, hogy szentmise lesz. — A többiekkel együtt a kisfiú is elment, — azonban mikor visszajött és a papája megtudta, hogy hol volt, nagyon kikapott és megtiltotta neki, hogy még egyszer elmenjen a misszióba. — Újra vasárnap lett — mit csináljon a kisfiú? Tudta, hogy az Isten parancsa: megszentelni a vasárnapot, tudta azt is, hogy papája megtiltotta ezt neki, hisz' még érezte a verés nyomait. — Kinek engedelmeskedjék tehát? Az Istennek vagy az embernek? — Kinek kell inkább engedelmeskednie? ... Az Istennek. — Így gondolta a kisfiú is és elment a szentmisére. — Hazaérve még jobban kikapott, mint a multkor. — Így ismétlődött ez sok vasárnapon át. A kisfiú tudta, hogy mennyire ki fog kapni, ha elmegy a szentmisére — mégis elment, szívesen tűrte inkább a verést, fájdalmat, semhogy az Istent megbántsa: bűnt kövessen el. Egyik vasárnap a feldühödött, bálványimádó apa a szentmiséről hazatérő fiút addig verte, míg kezei között meg nem halt. — Hogyan szerette ez a kis négerfiú a jó Istent? — Nagyon. Annyira, hogy szívesen eltűrte a veréseket, a szenvedést, sőt még a halált is, semhogy bűnnel megbántsa az Istent. — Erről a kisfiúról elmondhatjuk, hogy mindenekfelett szerette az Istent. — Így is kell szeretni az Istent!

Hogyan kell az Istent szeretni? Mikor szeretjük az Istent mindenfelett? ... Mondjuk együtt: *Az Istent akkor szeretjük mindenfelett, ha készek vagyunk mindent elsz szenvedni, sőt meg is halni, semhogy az Istent súlyos bűnnel megbántsuk. Mégegyszer!... Mégegyszer!... Mondd el egyedül!... Te is!... Te is!...*

Ábrahámról is azt mondtuk, hogy mindenekfelett szerette a jó Istent s azért gondolkozás nélkül megtette,

amit az Isten parancsolt. Mit is parancsolt az Isten Ábrahámnak? ... Miért parancsolta ezt neki? ...

Ábrahám az áldozathoz szükséges fát Izsák vállára rakta, ő maga kardot vitt és tüzet egy edényben és mentek-mentek, fel... a Mória hegyére. Felírom a táblára, könnyen megjegyezhetitek, ha Máriára gondoltok, csak éppen egy betű különbözik. Melyik? ... Hová vitte Ábrahám Izsákot? Útközben Izsák megkérdezte atyját: „Atyám, a fát, a tüzet és a kardot visszük az áldozathoz, csak éppen az áldozatot hagytuk lenni. — Mit fogunk hát feláldozni?” — A jó Ábrahám még most nem akarta megmondani, hogy mit is parancsolt az Isten, azért kitérőleg válaszolt: „Majd ad az Isten, fiam, áldozatot!” — Így mentek tovább. — Mikor felértek a hegy tetejére, kövekből oltárt csináltak (rajzolom), rátették a tűzifát... sírva ölelte meg Ábrahám Izsákot, aztán megkötözve az oltárra tette. — Elővette kardját, hogy leszúrja... Ebben a pillanatban ott termett az Úr angyala és így szólt: „Megállj, Ábrahám! Ne bánts a fiad! Isten csak ki akarta próbálni, mennyire szereted Őt!”

Nézzük meg ennek a képét a könyvben!... Kit látunk itt?... Mit csinál éppen Ábrahám?... Mit csinál Izsák? Ki jelenik meg az utolsó pillanatban?... Hol történt ez? Ki vitte fel a hegyre a fát? Mit vitt Ábrahám? Látjátok milyen edényben vitte fel a tüzet? Nézzük csak meg jobban a képet! Mit látunk Ábrahám mögött? Mi történt evvel a báránnyal? Nézzétek csak, beleakadt a szarva az egyik bokor ágába. Megfogta a bokor s most nem tud elmenni. — Nem is kell tehát Ábrahámnak nagyon keresni, hogy mit áldozzon fel Izsák helyett... Kiszabadítja, és Izsák helyett ezt áldozza fel az Istennek.

Száll, száll az áldozat füstje (rajzolom) a jó Isten elé, éppen úgy, mint Ábrahám és Izsák ájtatos imája... S a jó Isten szívesen tekint rájuk és megígéri Ábrahám-nak, hogy majd az ő családjából (nemzetségéből) fog születni majd a Megváltó.

Ezt a nagy kitüntetést kapta Ábrahám jutalmul nagy szeretetéért és engedelmisségéért! Mit ígért meg Isten

Ábrahámnak? Miért jutalmazta meg Isten Ábrahámot? Hogyan szerette Ábrahám az Istent?

Gondolkodjatok csak! Tanultunk-e már arról, hogy az Isten másnak is megígérte a Megváltót? Kinek?...

Begyakorlás: Hogyan kell az Istent szeretni? Mikor szeretjük az Istent mindenfelett? Hogyan mutatta meg Ábrahám, hogy az Istent mindenfelett szereti? Hány éves volt Ábrahám mikor Izsák született? Milyen fiú volt Izsák? Hogyan próbálta ki Isten Ábrahám hitét és engedelmességét? Hogyan engedelmeskedett Ábrahám? Hová vitte Izsákot? Mit csinált vele? Mi történt az utolsó pillanatban? Mit áldozott fel Ábrahám Izsák helyett? Hogyan fogadta Isten Ábrahám áldozatát? Mit ígért neki?

A történet elmondása előbb kérdésekre, majd önállóan.

Látom, — ha akartok — tudtok figyelni, szépen elmondátok, amit ma tanultunk. De ki tud felelni a következő kérdésekre? — Kikről tanultunk már, akik áldozatot mutattak be az Istennek? — Mit mutatott be Ábel?... Káin?... Noé?... Ábrahám?... Jól van, de most figyeljete! Kiért akarta odaadni Ábrahám a fiát?... Az Istenért... Gondolkozzatok csak, tanultunk-e már „valakiről”, aki szintén a fiát adta oda... áldozatul,... de — az emberekért?... Ki volt az? Kit adott az Isten áldozatul az emberekért? Miért kellett az Úr Jézusnak feláldoznia magát? Hol mutatta be az Úr Jézus az ő áldozatát?... Hogyan?... Lám, az is egy hegyen történt! Melyiken? (Rajzolom.) Hogyan hasonlít Izsák az Úr Jézushoz! Mi a különbség a két áldozat között? Ábrahám Izsákot csak *akarta* feláldozni, a mennyei Atya az Úr Jézust *valóban* feláldozta! — Melyik a szentebb áldozat: Ábelé vagy Káiné? Noéé vagy Ábrahámé? Ábrahámé vagy az Úr Jézusé? Ki mutatta be a legszentebb áldozatot? Mikor? Ábrahám áldozatának történeténél melyik áldozat fog még az eszetekbe jutni? Hogy biztosan gondoljatok rá, rajzoljátok le, ami a táblán van.

Lecke lesz: a 24. oldalon a kettes számú történet és a 26-on a 46. és 47. kérdés.

16. ÓRA.

Az eddigi anyag ismételése.

Ma játszani fogunk, gyerekek! Mit játszunk? ... Oh én még ezeknél a játékoknál is jobbat találtam ki! Tudjátok mit? ... Színházat! — De előbb látni szeretném, megérdemlitek-e, hogy ezt megengedjem nektek! ... Nemcsak a jóviselet, de a tudás is számít. Tehát kérdezni fogok ... Minél jobban figyeltek, minél gyorsabban és okosabban felelték, annál hamarabb következik a játék. (Átveszem az új anyagot Ábrahám történetéig.)

No, most kezdődik a játék, a színház. Mielőtt hozzákezdenénk, figyelmeztetek benneteket, hogy a szereplőkön kívül senki a helyét el nem hagyhatja, nagyon hangosan nevetni, sem pedig tapsolni nem szabad! Megértettétek? ... Amint látom, hogy valaki rendetlenkedni kezd, rögtön abbahagyunk mindent! — Remélem, jók lesztek?! Mit adjunk hát elő? ... Ábrahám történetét ...

Az ügyesebbekből választom a szereplőket, akik minden készülődés nélkül a dobogón előadják szerepüket ... csupán a történet szemléletesebbé tétele miatt.

A leglustábbakat és legfigyelmetlenebbeket is megmozdítja ez a színházjátszás. Mint például egy esetben, mikor a leglustább jelentkezett, ezt mondtam: — Te akarsz szerepelni, hiszen azt sem tudod, mit kell mondani? — Hadd legyek a kos! — kérte ő.

Az utolsó negyedórán: Ki tudja megmondani, milyen ünnep lesz ezen a héten? ... Jól van, eltaláltátok, Mindenszentek. — Vajjon kiknek az ünnepe ez? A mennyországban lévő összes szenteké. — Hány szent van a mennyországban? Azt nem tudjuk, de biztos, hogy nagyon-nagyon sok, és az esztendő 365 napján nem tudjuk mindegyiket külön ünnepelni, azért van ez a nap: Mindenszentek napja. Éppen azért, nagy ünnep ez, szentmisét hallgatni mindenki köteles! Ezt el ne felejtétek!

Milyen ünnep van november elsején? Miért ünnepeljük az összes szenteket egy napon?

De nemcsak november 1-én lesz iskolai szünet, hanem másodikán is! — Tudjátok-e, mi van november 2-án? Milyen jól kitaláltátok: Halottak napja. — Kiknek

az ünnepe lehet ez? Azoknak a szegény meghalt embereknek, akik bűneik miatt még nem juthattak a mennyországba, előbb még a büntetésüket kell szenvedniök a tisztítóhelyen. — Nagyon kinlódnak, sokat szenvednek ezek a szegény lelkek! De mi segíthetünk rajtuk, kiszabadíthatjuk őket a tisztítóhelyről! Hogyan? ... Azért nem jövünk az iskolába, hogy annál többet imádkozhassunk értük ... hogy felkereshessük rokonaink, ismerőseink sírját; virágot, koszorút tegyünk rá, meggyujthassuk a kegyelet mécsesét, gyertyáját ...

Melyik családnak ne lennének halottai?! — Egyik helyen már meghalt a nagypapa, a másik helyen az édesanya, máshol megint a testvére és így tovább ... Imádkozzatok tehát halottak napján a tisztító tűzben szenvedő lelkekért! Megtehetitek ezt a templomban, a temetőben vagy akár otthon is. — Erre a napra való előkészületül, ha akarjátok, megtanuljuk, hogy hogyan szoktuk a halottakért való imádságot befejezni. — Akarjátok? Nos, jól van, mondjátok utánam: *Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik és az örök világosság fényeskedjék nekik. Amen.* Mondjuk el még egyszer! Még egyszer! (Többször elismételjük.)

Begyakorlás: Kiknek az ünnepe a Mindenszentek? Hát a Halottak napja? Mit kell az elsőn csinálni? Mit szokás a másodikon?

Ki volt a temetőben? Milyen a temető? Lerajzolom, hogy azok is lássák, akik még nem voltak ott.

Hogyan szoktuk a halottakért való imát befejezni? Majd csengetéskor a megholt hívekért fogunk imádkozni s elmondjuk ezt az imát is!

Leckét nem adok, hogy annál többet imádkozhassatok a tisztító tűzben szenvedő lelkekért!

A három isteni erény.

Ismétlés: Káin és Ábel. Vízözön és Ábrahám története.

Mit ígért az Isten Ábrahámnak? Miért hitte el Ábrahám, hogy úgy is lesz, amint az Isten megmondotta?... Mert tudta, hogy az Isten mindig igazat mond. Milyen szót mondhatunk a „mindig” helyett?... Gondoljatok csak a katolikus köszöntésre!... Jól van, kitaláltatok: örökké.

Hiszitek-e ti is, hogy az Isten mindig igazat mond?...

Akkor mondjátok velem: *Istenem, hiszek tebenned, mert örökké igazmondó vagy!* Mégegyszer!... Mégegyszer!...

Ábrahám nemcsak hitt az Istenben, hanem remélte is, hogyha ő kitart az egy igaz Isten mellett, Ő sem fogja elhagyni és irgalmas lesz hozzá. — Hogy mondjuk azt másszóval, ha valaki a másikat nem hagyja el?... Nos?... Nem találjátok el?... Ha valaki a másikat nem hagyja el, arról azt mondjuk, hogy hűséges, hű. — Ábrahám sem hagyta el az Istent, mert remélte, hogy az Isten is hű lesz hozzá és irgalmas. Miért mondjuk az Istenről, hogy irgalmas? ... Mert szívesen megbocsát...

Remélték-e ti is, hogy az Isten még akkor sem hagy el benneteket, ha rosszak vagytok... sőt szívesen megbocsát, ha javulni akartok?

Akkor mondjátok velem: *Istenem, remélek tebenned, mert végtelenül hű és irgalmas vagy!* ... Mégegyszer!... Mégegyszer!...

Mit parancsolt az Isten Ábrahámnak?... Miért engedelmeskedett Ábrahám?... Mert szerette az Istent. — Hogyan szerette Ábrahám az Istent?... Hogyan kell nekünk is az Istent szeretni?... Miért szereted az Istent?... Mert jó... Bizony, Nála jobb nincs, nem is lehet Nála jobban szeretni senkit!

Szeretitek-e mindnyájan a jó Istent? Hogyan?... Mindenfelett...

Akkor mondjuk együtt: *Istenem, mindenekfelett szeretlek téged, mert végtelenül jó és szeretetreméltó vagy!* Mégegyszer!... Mégegyszer!...

A jó Isten előtt igen kedves, ha többször... sőt sokszor elmondjátok neki, hogy hisztek és reméltek Benne, és hogy szeretitek Őt. — Most már tudjátok, hogy hogyan kell ezt tenni?... De hogy még sokkal jobban tudjátok, egy imát tanulunk ma, amellyel könnyen felindíthatjuk (= elmondhatjuk) a hitet, a reményt és a szeretetet.

Nagyon könnyű lesz, mert már az előbb is elmondátok! — Mit is mondtunk? Miért hiszünk az Istenben?... Mert mindig igazat mond... Emberek közül is csak annak hiszünk, akiről tudjuk, hogy nem szokott hazudni. — Igaz?... Miért remélünk az Istenben?... Mit jelent az: hű? Miért mondjuk az Istenről, hogy irgalmas?... Miért szeretjük az Istent? Hogyan szeretjük az Istent?

Nyissuk ki a hittankönyvet a 26. lapon, megtaláljuk, amit éppen most tanultunk. — Olvassuk együtt, először csak az első sort! (Többször elisméltetem.) Lássuk tovább csak, a második sort! (Ugyancsak többször ismétlik.) Kezdjük az első sortól!... Mégegyszer!... Mégegyszer!... Olvassuk most a harmadik sort is!... (Többször ismételtetem.) Olvassuk hát az egészet!... Mégegyszer!... Mégegyszer!... Jelöljétek meg ezt a 48. kérdést, ez lesz a lecke!

Könyveket becsukjuk! Mondjuk könyv nélkül!... Mégegyszer!... Mégegyszer!...

Ki látta már a hitet, a reményt és a szeretetet lerajzolva? (Jelentkeznek... de több nem látta.) Azoknak a kedvéért, akik még nem látták, felrajzolom.

Ugye, hogy ti is láttatok már ilyet? Csak nem tudátok, hogy mit jelent, de most már tudjátok! S hogy jobban az eszetekben maradjon, rajzoljátok le!

Ezentúl minden órán felindítjuk magunkban a hitet, reményt és szeretetet, mindjárt az óra elején a Hiszekegy után!

Az angyali üdvözet.

Ismétlés: Ábrahám története.

Mit ígért meg Isten Ábrahámnak? Kik tartoznak a ti családodokba?... Kik tartoztak Ábrahám családjába?... Jól van, Ábrahám felesége, fia: Izsák... Izsák fiai... aztán ezek fiai... és megint ezeknek a fiai... Nagyon sokan lettek, egy egész országot töltöttek be... A családból nép lett.

Ábrahám családjából származott népet zsidó népnek hívták, országot pedig Zsidóországnak.

Elérkezett az idő, hogy Isten beváltsa Ádámnak és Évának, azután Ábrahámnak tett ígérését: elküldje a Megváltót. — Hogyan küldte el, hogyan lett a Fiúisten emberré — erről fogunk ma tanulni.

Hogy hívták Ábrahám családjából származó népet? Hogy hívták a zsidók országát? Emlékeztek-e, tavaly tanultunk valakiről, aki Zsidóországban élt... Ki volt az?... Szűz Mária... Tavaly már nemcsak azt tudtátok, hogy melyik országban élt a Boldogságos Szűz Mária, hanem azt is, hogy melyik városban... Tudjátok-e még?... Mire választotta ki az Úr Isten Szűz Máriát?... Egyedül élt-e a Boldogságos Szűz Názáretben? Ki volt az ő hűséges segítője, jegyese? Mi volt Szent József foglalkozása?

Hogyan szerette a Boldogságos Szűz a jó Istent? Hogyan mutatta meg, hogy mindennél jobban szereti az Istent?... Miért imádkozott Szűz Mária igen sokat?... Hogy küldje el az Úr Isten már a Megváltót... A többi emberekkel együtt várta-várta a Boldogságos Szűz a Megváltót, kérte az Istent, küldje el az Üdvözítőt. — Imádkozva énekelték az emberek: Harmatozzatok, égi magasok... Másszóval: Küldd már le a mennyből, jó Isten a Megváltót... Téged vár epedve az emberek lelke... Jöjj el, édes Üdvözítőnk!...

Nemsokára karácsony lesz, mi is várjuk a Jézuska születésnapját... nemsokára a templomban is énekelni

fogják ezt a Jézuskát földre hívó imádság-éneket. Hogy akkorra ti is tudjátok, nyissátok ki az imakönyvet ... oldalon és próbáljuk énekelni! Először én éneklek, figyeljétek!... Most ti!... Mégegyszer!... Mégegyszer!... Vasárnap más szavakkal énekelik ... próbáljuk el ezt is!...

A Boldogságos Szűz is ilyenképen imádkozott, mikor az Isten elküldte hozzá az Ő követét... Kit?... Gábor főangyalt... Mit mondott az angyal?... No, nem az egész Üdvözlégyet mondta el, csak addig: áldott vagy Te az asszonyok között! — Ezen köszöntésre a Boldogságos Szűz nagyon megijedt, de az angyal bátorította: „Ne félj, Mária! mert kegyelmet találtál az Istennél. Fiad fog születni, kit Jézusnak neveznek. Nagy lesz ő és Isten Fiának fog hivatni; uralkodni fog, de az ő országának nem lesz vége.”

Mit mondott ezzel az angyal?... „Kegyelmet találtál Istennél” = (ez annyit jelent, hogy) Téged választott ki az Isten arra, hogy a Megváltónak édesanyja légy. — „Fiad fog születni, akit Jézusnak nevezel.” Mit mondott ezzel az angyal?... Jól mondjátok, hogy a Megváltónak, az Isten Fiának Jézus lesz a neve. — Hát ez mit jelenthet: „Uralkodni fog, de az ő országának nem lesz vége”? — Melyik országban uralkodik az Úr Jézus az Atya Istennel és a Szentlélekkel?... Természetes, hogy a mennyországnak soha nem lesz vége. — Meddig lesz a mennyország?

A Bibliában megvan az angyali üdvözlés képe! Nézzük meg! Nyissátok fel a könyvet!... (Amíg nézik, vissza-kérdezem.) Hol élt Szűz Mária? Melyik városban? Ki volt a jegyese? Mi volt Szent József foglalkozása? Hogyan szerette az Istent a Boldogságos Szűz? Mit csinált azért? Kit küldött az Isten hozzá? Hogyan üdvözölte az angyal a Boldogságos Szűz Máriát?... Mit mondott azután?...

Mikor az angyal elhallgatott, a Boldogságos Szűz megkérdezte, hogyan fog mindez történni? Az angyal megmondotta, hogy a Szentlélek ereje által, azért van ezen a képen a Szentlélek is lerajzolva... Milyen alakban?... Amint a Boldogságos Szűz az angyal-

nak ezen feleletét hallotta, alázatosan így felelt: „Ime, az Úr szolgálóleánya; legyen nekem a te igéd szerint!” Mit mondott a Boldogságos Szűz e szavakkal?... Ezt: Én csak az Úr Isten szolgálója vagyok, legyen úgy, ahogy Ő akarja, ahogyan te, Gábor főangyal, mondod, — elfogadom a nagy kitüntetést, hogy a Jézuska anyja legyek.

Mit kérdezett a Boldogságos Szűz az angyaltól? Mit felelt az angyal?... Mi volt erre a Szűz Mária válasza?... Más szavakkal hogyan lehet ezt mondani?

Amint Szűz Mária elfogadta a nagy kitüntetést, beleegyezett a jó Isten akaratába, az angyal eltűnt... Szűz Mária pedig földreborulva imádta az Úr Istent. — Melyik imádságnál jut eszetekbe ez a történet?

Van még egy imádság, amely az eszünkbe hozza Gábor főangyal üdvözlését ... köszöntését!... Melyik lehet az?... Nagyszerű, hogy kitaláltátok: az Űrangyala. Tudja valaki közületek az Űrangyalát?... Próbáld elmondani!... Nagyon jól van! Látjátok, ez olyan imádság, amely szakaszokból áll és minden szakasz után egy Üdvözlégyet mondunk. — Ezen imádsággal mutatjuk csak meg igazán, hogy nagyon tiszteljük és szeretjük a Boldogságos Szűz Máriát!

Ki szereti közületek Szűz Máriát? Ha ennyien... mindnyájan, akkor bizonyára szeretnétek az Űrangyala elmondásával is megmutatni! Igaz? De sokan nem tudják ám még az Űrangyalát, azért megtanuljuk azt a néhány szakaszt, az Üdvözlégyet meg úgyis tudjátok!

Az első szakaszban elmondjuk, hogy az Isten elküldötte angyalát Szűz Máriához és ő elfogadta azt a kitüntetést, hogy a Megváltó édesanyja legyen. Ezt másszóval így mondjuk: *Az Úr anyala köszönté Szűz Máriát és ez méhébe fogadá Szentlélektől szent Fiát.* Mondjuk együtt!... Mégegyszer! (Többször elismétlik.) A szakaszok közben mit imádkozunk?... Ne mondjuk most el, tudom, hogy tudjátok, inkább vegyük a második szakaszt!

Milyen szavakkal egyezett bele a Boldogságos Szűz e nagy kitüntetésbe?... Mit mondott az angyalnak?...

„Ime, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.” — Nos, a Boldogságos Szűz ezen szavai, a második szakasz. — Ugye milyen könnyű?! Hogy is van? Mondjuk együtt!... Mégegyszer!... Mégegyszer!... Ezen szakasz után is elmondjuk az... Üdvözlégyet... Hányadik szakasz következik most?... Ezt már hagyjuk a jövő órára!

Begyakorlás: Ki mondja meg, mit tanultunk ma?...

A történet elmondása (előbb kérdésekre, majd önállóan) és az Úrangyala két első szakaszának begyakorlása.

Leckét adok! Megtaláljátok a 28. lapon. Vegyetek még fel a 30. lap 52. kérdéséből négy sort!

19. ÓRA.

Az Úrangyala.

Ma fordítva csináljuk a dolgot: előbb tanulunk tovább, aztán mondjuk fel a leckét... mégpedig színházjátás keretében! (Ha a szereplők nem tudják, mit kell mondaniok, tudom, hogy a leckét sem tudják!) Mit is tanultunk a mult órán?... Hát még?... Meddig jutotunk el az Úrangyala tanulásában?... Mondjuk el eddig együtt!... Mondd el egyedül!... Te is!... Te is!...

A következő szakaszban azt mondjuk el, hogy úgy lett, úgy lőn, ahogy az angyal előre mondta, megszületett a Jézuska, leszállt hozzánk a földre és közöttünk lakott. Az imádság szavaival így mondjuk: *„És az Ige testté lőn és közöttünk lakozék.”* Megérdemeltük az Úr Jézus szeretetét, hogy értünk otthagytá a mennyországot?... Ugye, nem. Ezt is ki kell fejeznünk az Úrangyalánál! Hogyan? Nem a nyelvünkkel, hanem mozdulatunkkal, olyképen, hogy a jobbkezünkkel a mellünket megütjük. Így... csak egyszer! Mondjuk és csináljuk egyszerrel „És az Ige... stb. Mégegyszer!... Mégegyszer!...

Mondd el az Üdvözlégyet... „Asszonyunk Szűz Mária...” Ezt már nem az angyal mondta a Boldogságos

Szűznek, hanem az emberek mondják, kérik, hogy „imádkozzál érettünk bűnösökért” a te isteni Fiadnál. — Így van ez az Udvozlégnél... és az Űrangyalánál is...

Az utolsó szakaszban kérjük Szűz Máriát, hogy kérje ki az ő isteni Fiától, hogy mindazok, akik már megismerték az Űr Jézust és az ő tanítását, mind eljuthassanak majd a mennyországba. — Az imádság szavaival így mondjuk: *„Imádkozzál érettünk Istennek szent Anyja: Hogy méltók lehessünk Krisztus ígéreteire.”* — Mondjuk együtt!... Mégegyszer!... Mégegyszer!... Mondjuk el előlről, de az „Udvozlégy”-eket hagyjuk ki!

Mondjuk tovább: *„Kérünk téged, Űr Isten! öntsd lelkünkbe szent malasztodat.”* Tudjátok, mi a malaszt? Ugye ezt a szót még sohasem hallottátok?... A malaszt a jó Isten segítsége arra, hogy jók tudjunk lenni, hogy az ördögnek ellene álljunk... Az Isten malasztja, segítsége nélkül nem juthatunk a mennyországba! Tehát itt azt kérjük a jó Istentől, hogy adjon nekünk segítséget, hogy a jót megtehessük, a bűnt pedig kerülhessük, másszóval: adjon nekünk malasztot... Hogy is mondtam? Mondjuk együtt!... Mégegyszer!... Mondjuk az „Imádkozzál”...-tól!... Mégegyszer!...

Tovább így van: *„hogy akik az anygali üzenet által szent Fiadnak, Jézus Krisztusnak megtestesülését megismertük”.* (Figyelek, hogy a mult időt, „megismertük”-et használják, mert általában hibásan „megismerjük”-et mondanak.) Mondjuk együtt!... Mégegyszer!... Mégegyszer!... Mondjuk „Imádkozzál”-tól!...

Mi által szerezte meg nekünk az Űr Jézus újra a mennyországot?... Jól van... az ő kinszenvedése és kereszthalála által... Azért így van tovább az Űrangyalában: *„az ő kinszenvedése és keresztsje által a feltámadás dicsőségébe vitessünk”*... Mondjuk együtt! Mégegyszer!... Mégegyszer!... Mondjuk az „Imádkozzál”-tól!...

Már csak az utolsó mondatot kell hozzámondanunk, ezt: *„Ugyanazon Urunk, Jézus Krisztus által. Amen.* Mondjuk együtt!... Mégegyszer!... Mondjuk el „Imád-

kozzál"-tól!... Mégegyszer!... (Néhányszor karban elmondatom.)

Az Űrangyala is benn van a könyvünkben! Már tudjátok hol? Ússétek fel a könyvet!... Olvassuk el az Űrangyalát a 3. ponttól!... (Kétszer-háromszor elolvastom.) Most mondjuk el könyv nélkül!...

Kik mondták a mult órán, hogy tudják az „Űrangyalá"-t?... Mikor szoktátok imádkozni?... Jól van, este. — De mi juttatja eszetekbe, hogy el ne felejtsetek? — Igen, igen, a harangszó!... De nemcsak este harangoznak... hanem?... Jól van, délben is... meg aztán korán reggel, hajnalban... ezt ti bizonyosan még nem halljátok, mert alusztok! — Napjában háromszor harangoznak: reggel (hajnalban), délben és este... azért, hogy... nos, ki tudná megmondani?... Hogy az Űrangyala elmondására figyelmeztessék az embereket. Mikor hallod te rendszerint a harangozást? És te? Hát te?... Megfigyelte-e valaki, hogy hogyan harangoznak este?... Ki látott már harangot?... Mekkora volt? — Bizony jókora nagy az a harang, amivel általában harangoznak... De nemcsak nagyharang van a toronyban, hanem... Hogyan szól a nagyharang?... Hogyan a kicsi? Mikor halljuk előbb a nagyharang szavát és rögtön utána a kicsit?... Jól van, kitaláltatok... Az esti harangszónál. — Mire figyelmeztet a nagyharang szava?... Hogy mondjuk el az Űrangyalát. — Mire figyelmeztet a kisharang ezüstös hangja?... Ezt nem találjátok ki? Akkor megmondom: hogy imádkozzunk a tisztítótűzben szenvedő lelkekért is! — Ezért hívják más néven a kisharangot lélekharangnak. — Rajzoljuk le, hogy jobban az eszetekben maradjon!

Mikor harangoznak? Mire figyelmeztet a harangszó?... Mit szoktunk a hajnali, déli és esti harangszóra imádkozni? Kikért imádkozol, ha a lélekharang szavát hallod?... Mennyit imádkozzunk a meghaltakért az esti Űrangyala után? ...Egy Miatyánkot és Üdvözlégyet. — Hogyan szoktuk a halottakért való imádságot befejezni?...

Begyakorlás: Ki tudná jól elmondani az Űrangya-

lát?... De elejétől végig!... Az Üdvözlégyeket hagyjátok most ki, hogy minél több egyest ír hassak azoknak, akik hiba nélkül elmondják.

Többel elmondatom — s ezentúl minden órán egy-egyedtől kikérek, mint a parancsolatokat és a főigazságokat a hit, remény, szeretet felindításával együtt.

Az utolsó tízpercben: „Az ígéret szép szó, ha megtartják úgy jó”, mondja a magyar. — Én megtartom, amit ígértem. Hogy is mondtam? Színházasdival fogom kikérdezni a leckét... Aki a legjobb volt, azt választom ki Szűz Mária szerepére... Most pedig ki legyen a Gábor főangyal?... Ismételjük meg, más szereplőkkel!... Most pedig „színházasdi” nélkül mondd el a leckét!... Te is!...

Mi lesz a lecke? Ma mondjátok meg ti!... Jól van, a 30. lapon az 52. kérdés egészen, de még az előtte lévő 51.-et is tanuljátok meg!

20. ÓRA.

Jézus születése.

Ismétlés: Isten megígéri ősszüleinknek a Megváltót. Ábrahám története és az angyali üdvözet.

Ki volt vasárnap a templomban? Ezt el is vártam, hogy mindegyitek elmenjen, de ha csakugyan mindnyájan hallgattatok szentmisét, meg tudjátok azt is mondani, hogy mit énekeltek... Tudjátok-e ti is énekelni? — Milyen jó volt, hogy a multkor megtanultuk azt a Jézuskát földre hívó éneket!... Hogy is van?... Énekeljük el!... Nyissátok ki az imakönyvet! Kezdjük: Harmatozások... Mikor imádkoztak így az emberek?... Mielőtt a Jézuska megszületett... Mikor van a Jézuska születésnapja?...

Nemsokára karácsony lesz, illik, hogy addig nagyon jól tudjuk Jézus születésének történetét. Hogyan is történt?... De tartsunk sorrendet, sorjában mondjuk el, ahogy volt.

Ki hirdette előre a Boldogságos Szűz Máriának Jézus születését? ... Hol élt Szűz Mária? Melyik városban? Hol született a Jézuska? ... Hogyan jutott a Boldogságos Szűz Betlehembe? ...

A zsidók országán akkor egy hatalmas császár uralkodott. Augusztusnak hívták. Felirom a nevét, hogy el ne felejtésétek! ... Ez a császár szeretne volna tudni, hogy hány ember lakik az ő országában. — Hogy lehet ilyet megtudni? ... Szeretném tudni, hány gyerek van ebben az osztályban ... hogy tudhatom meg? ... Megszámolom. — Csakhogy ha nem ültök rendben a helyeteken, hanem mint a tízpercben, ide-oda járkáltok, pontos lesz-e a számolás? — Ugye nem! — Egyiket talán kétszer, sőt háromszor is számolnám, a másikat egyszer sem. — Augusztus császár pontos eredményt akart, azért megparancsolta, hogy mindenki menjen oda, ahová való, vagyis ahol született. (Felszólítok egy gyereket, akiről tudom, hogy vidéki.) Hova való vagy te, fiacskám? ... Ha most is ilyen rendeletet adnának ki, hova kellene menned? ... Hát neked? ... És neked? Szűz Mária és Szent József Názáretben laktak, de mégsem voltak názáretiek, Betlehemből valók voltak. Hová kellett tehát menniök?

Betlehem, ha mindjárt a nagy Dávid királynak volt is a városa, mégis kicsi város volt, kivált annyi embernek, akik mind innen származtak, akik idevalók voltak. — Így történt aztán, hogy mire Szűz Mária Szent Józseffel Názáretből ideért, már minden lakást elfoglaltak mások ... És nekik a város szélén csak egy rozoga istálló maradt. Mi történt ebben az istállóban? ... Mit csinált a Szűzanya Jézuskával? ...

Hadd lássam, figyeltetek-e? Ki uralkodott Jézus születésének idején Zsidóországban? Mit akart Augusztus tudni? ... Milyen rendeletet adott ki ezért? ... Hová való volt Szűz Mária és Szent József? Milyen város volt Betlehem? Hol húzták meg magukat Szűz Mária és Szent József? ... Mi történt ebben az istállóban? ... Mit csinált Szűz Mária? ...

Csendes, borús, sötét éjtszaka volt, mikor mindez történt. — Az istállótól nem messze, kint a mezőn a pász-

torok őrizték a nyáját. — Egyszerre csak nagy fényességgel egy angyal jelenik meg előttük. — Nagyon megijednek, az angyal bátorítja őket: „Ne féljetek, nagy örömhírt mondok: ma született meg a Megváltó Dávid városában = Betlehemben. — Egy istállóban találjátok, pólýába takarva és jászolba fektetve.”

Ki tudná elmondani azt, amit én most elmondtam? ... Ki tudná énekelve elmondani! ... Mit is mondtam? ... Ki jött a pásztorokhoz? ... Honnan szállt le hozzájuk? ... Nos, ki tudná tehát? ... Ha ennyien — mindnyájan — akkor énekeljük együtt: Mennyből az angyal... (2. szakasz.)

Amint az angyal elhallgatott, sok-sok más angyal szállt le az égből és énekeltek. — Tavalyról már tudjátok, hogy mit énekeltek az angyalok... Nos, ki mondja meg? ... Jól van, még emlékeztek rá... Az imakönyvben is benn van, akarjátok onnan elénekelni? ... Jó is lesz, mert a második szakasznál úgyis belesülnétek! — Nyissuk ki az imakönyvet... Énekeljünk! Dicsőség...

Mit csináltak a pásztorok az ének után? ... Ne kiabáljátok összevissza, inkább egyszerre, *énekelve* feleljetek! Ugyanazon oldalon találjátok az éneket... Ez sem új... már tavaly is tudtátok!... Kezdjük: Pásztorok, pásztorok...

Elég az éneklésből! Félek, hogy úgy megszokjátok, hogy ezután mindig énekszóval fogtok felelni! — Vége az ének-felelésnek, most a komoly felelés következik!

Begyakorlás: Mit parancsolt Augusztus császár? Miért adta ki ezt a parancsot? Hová való volt Szűz Mária és Szent József? Hová kellett menniök? Milyen szállást találtak? Mi történt itt? Kik jöttek a Jézuskát imádni? Honnan tudták a pásztorok az örömdetes hírt? Nézzük meg a képet a 35. lapon! — Mi teljesedett be ezen a szent éjszakán? ... Kiknek ígérte meg az Isten, hogy elküldi a Megváltót? ... Ki az Úr Jézus igazi édesatyja? Ki a Jézuskának az édesanyja? Ki a Jézuska nevelőatyja? Mikor van a Jézuska születésnapja? Mikor van karácsony? ... Tehát nemsokára! ... Miért örültök oly nagyon? ... Szeretnétek már a kará-

csonyfát látni? No, hogy ne kelljen oly sokáig várakoznotok, már most is megláthatjátok! (Felrajzolok egyet.)

Otthon ti is rajzolatok egyet! Mondjuk a tavalyi karácsonyfátokat!

Mire gondoltok, ha karácsonyfát láttok?... A Jézuska szeretetére... hogy az első karácsonykor leszállt a földre, hogy kinyissa nekünk a mennyországot... Miért volt zárva a mennyország?... Meddig volt zárva?... Mikor nyitotta ki az Úr Jézus a mennyország ajtaját?... Tehát melyik két fát juttatja eszünkbe a karácsonyfa?... Ezt is rajzoljuk hozzá!

Leckét adok! Ussétek fel a könyvet a 32. és 34. lapon a 13. történetet, azután az 56., 57. és 58. kérdéseket.

Mit mondtok? Kimaradt egy történet és egy kép?... Lássuk csak! Igaz!... Nézzük meg a képet! Mi van alá írva?... Most már tudjátok, kiket látunk rajta?... Melyik Szűz Mária?... Melyik Erzsébet?... A másik oldalon, a történetben pedig le van írva, hogy Gábor főangyal üdvözlete után látogatta meg Szűz Mária rokonát, Erzsébetet. — Hová ment a Boldogságos Szűz az angyali üdvözlés után? Kije volt Erzsébet Szűz Máriának?

Most már tudjátok, nem is adom hát fel!

21. ÓRA.

A napkeleti bölcsek.

Ismétlés: Az angyali üdvözlés és az előző óra anyaga.

A múlt órán a Jézuska születéséről beszélgettünk, ma megtanuljuk, hogy mi történt azután, kik jöttek hódolni a kis Jézuskához a pásztorokon kívül. — Máris tudjátok?... Kik? Kikről fogunk tehát tanulni?... A három szent királyról, a napkeleti bölcsekről.

Honnan tudta a három szent király, hogy megszületett a Jézuska?... Lerajzolom a csillagot, hogy jobban el tudjátok képzelni. — Honnan tudta a három király, hogy mit jelenthet ez a szépséges csillag?... Onnan,

mert ők igen okos, tudós emberek, bölcs férfiak voltak, sokat tanultak, olvastak. — Olvasták azokat a szent könyveket is, amelyekben szent emberek előre megírták, ezekben megjövendölték, hogy ha a Megváltó születik, az égen egy ragyogó, fényes csillag fog feltűnni. — Mikor tehát meglátták a csillagot, rögtön tudták, mit jelent — ... felkészülődtek ... és tevéiken elindultak. (Rajzolom.) A jó Isten a csillagot adta nekik vezetőül, mert a csillag megindult ... és ők követték.

Sok-sok napi utazás után, mindig csak a csillag után haladva, megérkeztek a zsidók országába — Jeruzsálembe. — Itt eltűnt a csillag, a bölcsek tehát kérdezősködtek: Hol van a zsidók most született királya? — Senki nem tudta megmondani, azért a zsidók királyához, Heródeshez vezették őket. — Heródes megijedt, mikor a kérdezősködést hallotta. Azt gondolta: Hát nem én vagyok-e Zsidóország királya? Ki akar helyettem uralkodni? (Heródes azt gondolta, hogy Jézus az ő országában lesz király.) Mivel ő maga sem tudta, hol született a Megváltó, azért összehívta a papokat és az írástudókat és megkérdezte tőlük. — Ezek elővették a Szentírást és kiolvasták belőle, hogy a Megváltónak Betlehemben kell születnie.

Hadd lássam, jól figyeltetek-e, mit tudtok abból, amit eddig elmondtam! Mi jelent meg az égen Jézuska születésekor? Kik látták meg ezt a csillagot? Hol élt ez a három király? Honnét tudták, hogy mit jelent az a ragyogó csillag? Mit csinált a három bölcs? Hogyan találták meg a helyes utat? Meddig vezette őket a csillag? Ki lakott Jeruzsálembe? Hogy kérdezősködtek a bölcsek? Meg tudta mondani Heródes, hogy hol született a Jézuska? — Neki is kérdezni kellett. — Kiktől kérdezte meg? Mit olvastak ki az írástudók a Szentírásból? ...

Heródes nyájas arccal azt mondta a bölcseknek, „Menjetek csak Betlehembe, s ha csakugyan megtaláltátok a gyermeket, üzenjétek meg, hogy én is elmehessek, hogy imádjam őt.” — Magában pedig azt gondolta: Igen, elmegyek majd hozzá, de nem imádni, hanem megölni! — Csak nem engedhetem, hogy az én országomban ő uralkodjék!

Mit csinált Heródes, mikor mást mondott, mint amit gondolt? ... Hazudott. Kiről mondjuk, hogy hazudik? Ki volt a legelső, aki hazudott? ... Szabad-e hazudni? Miért nem? Mert az bűn, véték. — Ki vétkezik hazugsággal? Aki nem mond igazat. — Miért hazudott Heródes? Hogy a királyokat tévedésbe ejtse. — Aki hazudik, az meg téveszti, becsapja a másikat, aki azt hiszi róla, hogy igazat mond. — Milyen csúnya, rút dolog a hazugság! — Ki vétkezik hazugsággal? ... *Aki nem mond igazat, hogy mást tévedésbe ejtsen.* — Mondjuk együtt! ... Mégegyszer! ... Mégegyszer! ... Mondd el egyedül! ... Te is! ...

A három király elindult Betlehem felé. Amint kiértek a városból, újra feltűnt a csillag és tovább vezette őket, egész az istállóig. — Itt megállt. — A bölcsek tudták, hogy most végre megérkeztek ...

Bementek, csakugyan ott találták a Jézuskát, Szűz Máriával, Szent Józseffel. — Leborultak, imádták a kicsi Jézust, átadták ajándékaikat: aranyat, tömjént és mirhát.

Nyissuk ki a könyvet! Nézzük meg a képet!

Azonban álmukban figyelmeztette őket a jó Isten, hogy ne menjenek vissza Heródeshez — azért más úton tértek haza.

Mit mondott Heródes a bölcseknek? Igazat mondott? ... Mit akart Heródes a Jézuskával csinálni? ... Ki vétkezik hazugsággal? ... Megtalálták-e a bölcsek a Jézuskát? ... Mit csináltak, mikor Jézuskához érkeztek? ... Visszamentek-e Heródeshez? ... Miért nem? ...

Begyakorlás: A történetnek előbb kérdésekre, majd önállóan való elmondása. Ki vétkezik hazugsággal?

Feladom a 34. és 35. lapon a 14. történetet, azonkívül a 15. lapon a 27. kérdést.

Most pedig énekeljünk egy kicsit, ismételjük át a mult órai énekeket!

A Szentcsalád Egyiptomba menekül.

Ismétlés: Jézus születése és a királyok hódolata.

Mit mondott Heródes a királyoknak? Igazat mondott? Mit akart az imádás helyett csinálni?... Lássuk, hogy akarta megvalósítani ezt a tervét?... Türelmetlenül várta a királyokat vissza... Mikor pedig az az idő is elmúlt, amit ő a királyok látogatására szánt... s a királyok még mindig nem jöttek... még türelmetlenebb lett, de még várt egy ideig... Mikor pedig a gonosz Heródesnek elfogyott a türelme, katonákat küldött Betlehembe és megparancsolta nekik, hogy öljenek meg minden kisgyermeket, aki még nincs két éves. — Úgy gondolta, hogy köztük lesz a Jézuska is.

Visszajött-e a három bölcs király Heródeshez? Miért nem?... Ki küldte az angyalt a királyokhoz?... Lám, a mennyei Atya örködött az ő egyszülött Fia felett... és nemcsak a királyokhoz küldött angyalt, hanem Szent Józsefhez is! — Éjjel jött az angyal, Szent József álmában hallotta csak a figyelmeztetést: „Kelj fel! Vedd a gyermeket és anyját, és fuss velük Egyiptomba.”

Szent József nem várta meg a reggelt, nem is gondolt arra, hogy még fáradt és aludni szeretne, — hanem rögtön engedelmeskedett. — Felkelt, Szűz Máriával összeszedték kevés holmijukat, Szűz Mária ölébe vette az ő drága kincsét: Jézuskáját, és megindultak, futva menekültek egy másik országba: Egyiptomba, ahol nem Heródes volt a király. — Nézzük meg a képet a 39. oldalon!

Miért nem jöttek vissza a királyok Heródeshez?... Kinek jelent még meg az angyal? S mit mondott neki?... Mit csinált Szent József?... Rögtön engedelmeskedett. — Ki tudná megmondani, mit jelent: engedelmeskedni?... Mit jelent rögtön engedelmeskedni?... Kinek engedelmeskedett Szent József?... Hogyan tudta meg, hogy mit akar tőle az Isten?... Engedelmeskedünk-e mi is az Istennek?... De hozzánk nem egy angyalt küld, hogy megtudjuk, mit kíván tőlünk... Nekünk gondos nevelő-

ket adott, hogy minden alkalommal ezek mondják meg helyette, hogy mit tegyünk... Kik a mi nevelőink?... Ki helyett mondják meg szüleink és tanítóink, hogy mit tegyünk és mit kerüljünk? Ki helyett engedelmeskedjünk szüleinknek és tanítóinknak?... Hogyan engedelmeskedjünk?... Úgy, mint Szent József: rögtön. — Eddig kérdeztem tőletek és ti feleltetek. Most is kérdezek valamit, de erre ne feleljetek, legalább is ne hangosan: Vajjon mindig engedelmeskedtek papának, mamának, tanító néninek?... Azután *rögtön* engedelmeskedtek-e vagy csak harmadik vagy negyedik figyelmeztetésre?... Ígérjétek meg, hogy mától kezdve Szent József példájára rögtön, vagyis az első szóra engedelmeskedtek. — Megteszitek? Adjátok fel magatoknak ezt leckére karácsonyig mindennap!

Mi lett volna, ha Szent József nem engedelmeskedik az első intésre?... A Jézuskával is az történt volna, ami a többi kisgyerekekkel. — Mi történt ezekkel?... Hallgassátok csak!... Megérkeztek a katonák Betlehembe... Bementek minden házba... a városvégi istállóba is... ezt üresen találták, nem akadt dolguk... de bizony a többi házban sok kisgyermeket találtak s ezek közül, akik még nem voltak két évesek, menthetetlenül a halál fiai lettek... Jézuskáért haltak meg ezek a kis ártatlanok, ezért szentek lettek, s mert oly kicsikék, aprók voltak, azért hívjuk őket valamennyit egy néven: aprószenteknek.

Mit csináltak a katonák Betlehemben? Hogy nevezzük ezeket az ártatlanokat, akik a Jézuskáért haltak meg?...

A katonák teljesítették Heródes parancsát, visszamentek tehát Jeruzsálembe, hogy ezt jelentsék neki. — Megnyugodott a gonosz Heródes, mert biztosra vette, hogy a Jézuskának is a meggyilkolt gyerekek között kell lennie. Ezalatt pedig a Jézuska szép szerényen, csendesen édegélt szüleivel Egyiptomban.

Begyakorlás: A történet kérdésekre, majd önállóan való elmondása.

Leckét adok! Ki tudná megmondani, hol kell a könyvet felütni?... Mi lesz hát a lecke?... De csak az első pont! — A másodikat hagyjuk máskorra!

Melyik ünnep közeleg?... Örültök-e?... Már most is... hát még ha itt lesz a szép karácsony!... Akinek örül a szíve, annak énekel a szája... Mit fogtok énekelni karácsonykor?... Hát még?... Mást nem tudtok?... Szeretnétek-e még egy karácsonyi éneket tudni?... Megtanítsalak még egyre?... Ha figyeltek, egy nagyon szép éneket fogunk tanulni. (Felírom a táblára.)

Ó, gyönyörű szép titokzatos éj!
Égszemű gyermek, csöpp rózsalevél.
Kisdedként az édes Úr,
Jászolában megsímul
Szent karácsony éjjel!

Előbb a szöveget kell megtanulnunk, olvassuk el tehát néhányszor!... Már ne nézzetek a táblára, de azért mondjátok! — Most énekeljük!

23. ÓRA.

A karácsonyi és a következő ünnepek ismertetése.

Óra elején egy nagy falinaptárt — letéphető lapokkal — teszek a táblára.

A mai órán azzal foglalkozunk, hogy ezt a naptárt olvasgatjuk, nézegetjük, hadd lássuk, hány hittanóránk lesz még karácsonyig... Mikorra esik karácsony, mikor jövünk utoljára iskolába... Hányadika van ma?... Mit jelent az, hogy „Luca” van ideírva?... Hogy Szent Lucának van az ünnepe... Tudjátok, ki volt ő? Szent volt, aki annyira szerette a Jézuskát, hogy meghalt érte. — Lássuk tovább... Ezen a napon lesz még hittanóra... ezen is... aztán már ebben az esztendőben, 1941-ben nem lesz több... 20-án jövünk utoljára iskolába, kikapjátok a bizonyítványt, aztán kezdődik a vakáció... Mikor van karácsony? Mit ünnepelünk ezen a

napon?... Nagy ünnep ez?... Éppen azért készülünk kell rá... már most is... de különösen előtte való napon: 24-én!

Minden jó katolikus házban december 24-én böjtölnek! — Mit jelent ez? Nem esznek húst, még este sem! Az Anyaszentegyház parancsaiból a harmadik parancsolja ezt! Hogyan szól ez a parancs? — Nyissuk ki a könyvet, olvassuk el! *Bizonyos napokon a parancsolt böjtöket megtartsad és a húseledelektől magadat megtartóztassad.* Olvassuk még egyszer! Még egyszer!... Mondjuk fejből!... Mondd el tel — Még egyszer!... (Többen elmondják.) Jelöljük meg ezt a parancsolatot is, otthon jól tanuljátok meg és juttassátok édesmamátok eszébe is, nehogy sok dolga, gondja közepette esetleg feledékenységből húst készítsen 24-ére. Halat szabad enni! — Lássuk tovább!... Mi van ide a 24-es alá írva?... Miért van Ádám-Éva napja... éppen karácsony előtt?... Mit juttat ez eszünkbe?... Hogyan ígérte meg Isten ősszüleinknek a Megváltót?... Ki tudná elmondani? Mikor van a Jézuska születésnapja?... Ha édesapádnak vagy mamádnak születés- vagy névnapja van, hogyan ünneplitek?... Ugye, már előtte való este köszöntitek fel őt. — Igy csináljuk ezt a Jézuska születésnapján is, már előtte való este kezdjük ünnepelni... Hogyan köszöntjük fel Őt?... Úgy, hogy az egész család a karácsonyfa köré térdelve imádkozik, megköszöni a Jézuskának, hogy azon a legelső karácsonyon leszállt a földre, hogy megváltson minket. — Azt mondtam a multkor, akinek örül a szíve, annak énekel a szája... Karácsonykor mindenki örül... azért nem marad el a karácsonyfa mellett az ének sem. — Mit fogsz énekelni?... És te?... És te?...

Van az „Ó, gyönyörű szép”-nek még két szakasza, tanuljuk meg azt is!

Nyissuk ki az imakönyvet! Olvassuk!... Most énekeljük!... A dallama olyan, mint az elsőé, csak a szöveg más, azért jól figyeljete az olvasásnál!...

Milyen kedves lesz, ha karácsonykor ezt is eléneklitek, Jézuskának bizonyosan örömet szereztek vele.

Karácsony éjjelén éjféli mise is van, de ti inkább csak reggeli misére menjete, de arról aztán le ne késsetek!

Hogyan készülünk karácsony napjára?... Mi van 24-én?... Este szabad-e húst enni?... Hogyan ünnepe-lünk 25-én... Templomba megyünk, szentmisét hallga-tunk. Hányadik parancsolattal parancsolja ezt az Anya-szentegyház? Hogyan szól az Anyaszentegyház 1. pa-rancsa? Hát a második?

Nézzük tovább a naptárt! 26-a is ünnep. — Látjátok, akkora ünnep a karácsony, hogy két nappal ünnepe-ljük! De ezen a napon még másnak is van ünnepe. Kinek? Né-zük meg, ide van írva: Szent István vértanú. Nem a mi első szent királyunk ünnepe (az augusztusban van), ha-nem egy István nevű szent pap bácsié, akit agyonkövez-tek azért, mert szerette a Jézuskát.

Nini! Mi van ide írva, 28-a alá!... Aprószentek. — Tudjátok-e, kik voltak azok?... Ki tudja szépen elmon-dani az aprószentek történetét?... De sorrendben ám! Onnan kezdve, hogy Heródes várta vissza a bölcseket...

Itt van megint egy pirosbetűs nap! Hányadika?... Elseje. Milyen hónap kezdődik ekkor? Nemcsak a hónap új, de az év is... Melyik évnek lesz ez az első napja?... Az emberek ezen a napon így köszöntik egymást: „Bol-dog újévet!” Azonban nem azért ünnep ez a nap: január elseje, mert az újesztendő első napja, egészen másért!... Lássuk, miért?... Számítsuk ki, hány nap múlt el kará-csony óta! Hét. Ez a nyolcadik. Zsidóországban minden kisgyereknek születése után a nyolcadik napon nevet adtak. — Szűz Mária is ezen a napon adta az ő isteni Fiának a nevet. Ki mondta meg a Boldogságos Szűznek, hogy hogyan nevezze gyermekét?... Hogyan mondta ezt Gábor főangyal?... Mondd el egészen az angyali üdvöz-let történetét!... Mit ünneplünk tehát január 1-én?... Hogyan kell minden ünnepet megünnünk?...

Készítsünk magunknak egy naptárt, erre felírjuk mindazt, amit ma tanultunk.

Begyakorlás: Hogyan készülünk karácsony ünne-pére? Miért van Ádám-Éva napja 24-én? (Hogy eszünkbe jusson az Úr Isten Ádám és Évának tett ígérete.) Mit

ünneplünk december 25-én? Hát január 1-én? Kiket nevezzünk aprószenteknek? Hogyan kell az Anyaszentegyház ünnepeit megülni?

Leckének ismétlést adok fel: Jézus születésének történetét, A napkeleti bölcseket és A Szentcsalád Egyiptomba menekülését. — Azonkívül a rajzfüzetbe készítsétek el a naptárt — így mint a táblán van; így nem fogjátok elfelejteni az ünnepek jelentését.

24. ÓRA.

Háromkirályok napja.

Ismétlés: Az angyali üdvözet. Jézus születése. A királyok hódolata.

Mikor van a három királynak az ünnepe? ... A mult órán nem is beszéltünk róla! — Pótlólag írjuk a naptárhoz ... január 6. Három király. Vannak naptárok, melyekben nem „Három király” van írva, hanem Vízkereszt. — Ez mindegy. Azért hívják ezt a napot másképpen így, mert ekkor szenteli meg a tisztelendő úr a vizet.

Mit vittek ajándékba a királyok a Jézuskának? Hányféle ez? Az Anyaszentegyház is háromfélét szentel ezen a napon: tömjént a füstöléshez. — Bizonyosan mindannyian láttátok, mikor az oltár előtt a tisztelendő úr a parázusra hint a tömjénből s a jó illatú füst betölti az egész templomot, száll felfelé ...

Vizet is szentelnek ezen a napon. A templom előcsarnokában egy nagy edényben van a frissen szentelt víz, hogy mindenki meríthessen belőle s hazavihessen. — Mire használjuk a szenteltvizet? Magunkat meghinteni. — Mikor hintjük meg magunkat szenteltvízzel? ... Templomba lépéskor. Ekkor a templomban lévő szenteltvizet használjuk. De otthon? ... Hol tartjuk a szenteltvizet? ... Bizony, minden rendes katolikus házbán van szenteltvíztartó — ebben tartják a szenteltvizet — és nem a szekrény tetején, a paradicsomos üvegek között! — Hiszen azért van szenteltvizünk, hogy használjuk! ... Mikor használjuk? ... Reggel, felkeléskor, este, lefekvés-

kor, napközben, ha hosszabb útra indulunk, ha az ördög bűnre akar csábítani... Akkor vessünk csak keresztet a szenteltvízzel és elég, ha ennyit mondunk: Jézuskám, nem akarlak megbántani! — Az ördög fél a szenteltvítől... megszűnik a kísértés. — Milyen jó, ha van otthon szenteltvízünk! Legyen ez a ti gondotok, hogy Vízkereszt napján vigyetek haza belőle. — Előtte való napon egy kis üveget készíttetek elő, szépen mossátok ki, hogy tiszta legyen. — Másnap, 6-án vigyétek magatokkal a templomba és szentmise után töltsétek meg... Otthon pedig öntsetek a szenteltvítartóba belőle. — Azután használjátok gyakran.

Hogy hívják a Háromkirályok napját másképen? ... Miért hívják Vízkeresztnek? ... Hol kaphatjuk a szenteltvizet? ... Máskor is, mindig lehet szenteltvizet kapni, csak akkor a sekrestyében kell kérni. — Mikor hintsük meg magunkat a szenteltvízzel? ...

Mást is szentel az Anyaszentegyház ezen a napon! — Ki tudja... mit? ... Krétát... Evvel a szentelt krétával írják fel az ajtóra az új évszámot és a három király nevének kezdőbetűit. Így...

Az *ajtóra írom*: 19 + G + M + B + 42. Milyen nap is a Háromkirályok napja? ... Hogy hívják másképen ezen ünnepet? ... Miért? ... Mit szentel az Anyaszentegyház a vízen kívül? ... Mire használjuk a szenteltvizet? ... Mikor használjuk? ... Mire használják a tömjént? ... Mit csinálnak a szentelt krétával? ... Hol lehet szentelt krétát szerezni? A sekrestyében kell kérni. — Mit fogsz csinálni Vízkereszt napján? ... És te? ... Hát te? ... Ki mondja el mégegyszer „A napkeleti bölcsek”-et? ... Még egyre vagyok kíváncsi! Elfelejtettétek-e a Szentcsalád menekülésének történetét? ... Hadd lássam, valóban tudjátok-e?

Most énekeljünk egy kicsit! Mit szeretnétek? ... Vegyünk sorba! Mindenki megmondhatja, melyiket szereti legjobban... Melyiket szeretné énekelni? (Így sorra kerül az összes eddig átvett karácsonyi ének.)

Leckének megint ismétlést adok: Jézus születésétől az utolsó leckéig.

25. ÓRA.

Ismétlés.

Az utolsó tízpercben, a Szentcsalád menekülésének történetéhez kapcsolva:

Egy idő múlva Szent József és Szűz Mária hírül veték, hogy a gonosz Heródes meghalt, visszajöttek tehát Zsidóországba. Melyik városból mentek a népszámlálásra Betlehembe? ... Hol jelent meg az angyal Szűz Máriának ... Mit gondoltok hát, hová ment a Szentcsalád ... Betlehembe? ... hisz ott semmijük sem volt ... Jól van, eltaláltátok: nem Betlehembe, hanem Názáretbe mentek ... Itt élt a kis Jézus ... Milyen gyermek lehetett a Jézuska? ... Mondogatják: jó, engedelmes, szelíd, jámbor ... Kiknek adott példát a kis Jézus? ... Nemcsak a názáreti gyerekeknek, hanem az egész világ minden gyermekének; így a budapesti gyermekeknek is! — Most, hogy kikapjátok a vakációt, sokat lesztek otthon, sok alkalmatok lesz utánozni a Jézuskát ... Hogyan fogod ezt tenni? ... Hát te? ... És te? ... Ha akármit tesztek, kérdezzétek csak magatoktól: Hogyan csinálná ezt a Jézuska? ... Vagy: Hogyan tette ezt a Jézuska? ... S tegyétek ti is úgy! Akkor nemcsak édes szüleitek előtt lesztek kedvesek, szeretetreméltók, hanem Jézuska előtt is! Ki fogja utánozni a Jézuskát? ... Ennyien?! ... — Nos, hogy el ne felejtsétek az ígéretet, éppen azt adom fel leckére, hogy milyen volt a Jézuska otthon. — Nyissátok ki a könyvet a 38. lapon! A második pont. — Csak ezt a hat sort adom fel, hogy elég időtök maradjon a játékra. — De az ígéretet játék közben se felejtsétek el! Mit is ígértetek? ... Tartsátok is meg, akkor lesz csak igazán boldog a karácsonyi vakáció!

26. ÓRA.

Ismétlés.

A vakáció utáni első óra.

A 12 éves Jézus a templomban.

Ismétlés: A Szentcsalád menekülése Betlehemből és visszatérése Názáretbe.

A Jézuska nőtt, növekedett... egyszerre csak elérte tizenkettedik évét... Ekkor történt valami!... Tudjátok-e még tavalyról, hogy mi?... Látom, még nem felejtették el, de azért vegyük rendben, sorjában...

Hány templom volt Zsidóországban?... S ez az egy hol állt?... Éppen azért, akik igen messze, más városokban laktak, mikor mentek a templomba?... Csak az ünnepek alkalmával. — Gyerekeket csak hány éves kortól vittek a nagy útra?... A Jézuska is éppen 12 éves volt karácsonykor... és most közeledett a húsvét ünnepe!... Szűz Mária és Szent József elvitték Őt is a templomba. — Eddig rendben volt minden, csak visszafelé történt valami... Mi?... A Jézuska nem ment nevelőatyjával, édesanyjával és a többiekkel haza... hanem?... Miért tette ezt? Kellett, hogy megmutassa magát a tudósoknak, akik folyton olvasgatták a Szentírást, akik éppen ezért tudták, hogy itt az idő arra, hogy az Isten elküldje a Megváltót... De megszületett-e már, vagy csak ezután fog eljönni... azt már nem tudták bizonyosan... Ezért akarta Jézus megmutatni magát a tudósoknak, hogy e cselekedetével mintegy azt mondja nekik: „Már itt vagyok köztetek a földön... de még nem jött el az idő arra, hogy tanítsalak benneteket.”

Ünnepek után a jeruzsálemi templomban a gyermekeknek tartottak oktatást... Sok gyerek vett részt ezen... ezek közé vegyült a Jézuska is. Hallgatta a tanítást, aztán kérdezték... akkor felelt. És a tudósok csodálták Jézuska okos feleleteit. Aztán olyat kérdeztek, amit nem is tanítottak... a Jézuska ezekre a kérdésekre is éppoly okosan felelt. Még nagyobb lett a csodálkozás a tudósok között... és szerették volna tudni, ki ez a gyermek?... Eddig a tudósok kérdeztek, és Jézuska felelt... most Jézuska kezdett kérdezni... és a tudósok nem tud-

tak felelni... Mennyire csodálták mindnyájan ezt az „okos gyermeket” és alig várták, hogy megtudhassák: kicsoda is tulajdonképen?...

Nézzük meg a képet a könyvben!

Ezalatt mi történt a Názáretbe vivő úton?... Szűz Mária és Szent József észrevették, hogy nincs velük a Jézuska... Mikor vették ezt észre?... Miért nem vették észre előbb?... Mit csináltak ekkor? Meddig keresték a Jézuskát? Harmadnapon hová tértek be?... Kit láttak meg ott?... Mit csinált a Boldogságos Szűz?... Mit mondott a Jézuskának?... Mit felelt a Jézuska?... „Nem tudjátok, hogy nekem Atyám házában kell lennem?” — Miért felelt így Jézuska?... Azért, hogy a tudósoknak kijelentse, hogy ő az Isten fia, a Megváltó. A tudósok meg is értették... csak az ő eszük lassabban mozgott. — Csak miután a Jézuska elment, gondolták: Mit is mondott ez a „gyermek”?... „Atyám háza”?... Kinek a háza ez a templom?... Az a „gyermek” tehát az Istennek a fia.

A Jézuska pedig ezalatt engedelmesen lépkedett Szűz Máriával és Szent Józseffel a názáreti országúton. — Hazatérve folytatta előbbi csendes, elrejtett életét... Engedelmes volt... öröme telt benne mind a mennyei Atyjának, a jó Istennek, mind a nevelőatyjának, Szent Józsefnek.

Ki tudná elmondani a 12 éves Jézus történetét?

Van egy szép képem. — Nézzétek!... Ki van rajta?... A Jézuska. — Mit csinál?... A negyedik parancsra mutat. Mit mond ezzel nekünk?... Mit mondtunk az előbb?... Milyen gyermek volt a Jézuska? Hányadik parancsolattal parancsolja az Isten, hogy szüleinknek engedelmeskedjünk?... Hogyan szól a IV. parancs? Csak engedelmesség van ebben parancsolva?... Ugye tisztelet is!... Miért tiszteljük szüleinket és miért engedelmeskedünk nekik?... Mert szeretjük őket. Tehát a Jézuska ezen a képen ezt mondja nekünk: „Tartsd meg a IV. parancsolatot, mint ahogy én is megtartottam!”

Mit is parancsol Isten a IV. parancsolattal?... Hogy szüleinket tiszteljük és szeressük... és nekik engedel-

meskedjünk. — Mondjuk együtt!... Mondd el egyedüll... Te is!... Te is!...

Mit követ el az, aki Isten parancsát meg nem tartja?... Ki követ el bűnt?... Vétkezik-e tehát az, aki nem tiszteli, nem szereti szüleit?... Hát az, aki nem engedelmeskedik nekik?...

Miért kell szüleinket tisztelni és szeretni?... Kiktől kaptatok mindent, amitek csak van? Ugye szüleitektől. — Ők Isten után a legnagyobb jótevőink! — Mennyivel kevesebb gondja, dolga lenne édesanyátoknak, ha nem nevelne benneteket! Mennyi mindent vehetne magának, a helyett, hogy nektek vásárol ruhát, cipőt, táskát, cukrot... Miért teszik a jó szülők mindezt? Mert szeretnek benneteket! Éppen azért, mennyire fájhat a jó szülőknek, ha az ő gyermekük nem fogad szót, vagy durva velük, vagy dacos, vagy felesel, vagy — hogy a legcsúnyábbat is mondjam — megüti, bántalmazza őket.

Ki vétkezik hát a IV. parancsolat ellen? Felírom a táblára, hogy jobban az eszetekben maradjon!

Begyakorlás: A 12 éves Jézus a templomban című történet saját szavaikkal való elmondása. — Mire adott példát nekünk az Úr Jézus? (Arra, hogy hogyan kell a IV. parancsot megtartani.) Hogyan szól a IV. parancs? Mit parancsol Isten a IV. parancsolattal? Ki vétkezik a IV. parancsolat ellen?

Leckét adok! — A 40. oldalon a 12 éves Jézus történetét, azután az 59. kérdést. — Aki a legjobban fogja tudni és a legszebb lesz a rajza, megkapja ezt a szép képet.

28. ÓRA.

Jézus megkeresztelkedik és megkezdí működését.

Ismétlés: A háromszemélyű egy Istenről tanultak.

Eddig a gyermek Jézusról tanultunk, ezentúl a felnőtt Jézusról fogunk beszélgetni. 12 éves korában megmutatta magát a tudósoknak, meg is mondta, hogy ő

az, akit Isten ígért az embereknek... Azt mondta a templomban: „Ez az én Atyám háza”... aztán megint eltűnt az emberek szeme elől, csendesen elvonult szüleivel Názáretbe, mert még nem jött el annak az ideje, hogy tanítsa az embereket.

Telt, múlt az idő s mikor az Úr Jézus 30 éves lett, ennek az ideje is elérkezett. — Eddig elrejtve élt az Úr Jézus, még a názáretiek is alig tudták, hogy mit csinál, ezentúl minden tettét, lépését mindenki látni fogja, mindenki tudni fogja, mindenki beszél róla.

Hogyan kezdte meg nyilvános működését — ezt ma fogjuk megtanulni.

Búcsút vett az Úr Jézus a csendes kis názáreti háztól, elbúcsúzott ismerőseitől, barátaitól, elbúcsúzott édesanyjától, a Boldogságos Szűz Máriától és egy folyóhoz ment, melynek Jordán volt a neve. Felírom, hogy el ne felejtésék! Itt a Jordán partján egy János nevű szent ember élt és prédikált a népnek. — Figyelmeztette őket, hogy a Megváltó eljövedele igen közel van... javuljanak meg, bánják meg bűneiket... Sokan hallgattak szavára... Ezeket ő a Jordán vizével megkeresztelte... azért hívták őt... ki találja ki, hogyan?... Keresztelő Szent Jánosnak.

Ide, Keresztelő Szent Jánoshoz jött az Úr Jézus... és kérte, hogy keresztelje meg őt is. — Keresztelő Szent János megkeresztelte... de keresztelés közben mi történt?... Kinyílt az ég, a Szentlélek galamb képében Jézus feje felett lebegett... Az összegyűlt nép nagy csodálkozással figyelt... éppen jókor, mert a megnyílt égből az Atya Istennek szavai hallatszottak: „Ez az én kedves Fiam, akiben nekem kedvem telik.”

Nézzétek a képet!

A jó Isten megmutatta az embereknek az ő egy-
szülött Fiát, akit elküldött a földre, megváltani az embereket. — Semmi kétségük nem lehet már: Látták az Úr Jézust mennyei fényözönben... és hallották a mennyei Atya bizonyágtételét: „Ez az én kedves Fiam...”

Most már tudhatták, kicsoda az Úr Jézus?... Maga az Úr Isten mondta meg nekik. — Mit mondott a jó

Isten?... Ki tehát Jézus Krisztus? Az Istennek Fia... Hány fia van a jó Istennek? Csak egyetlenegy. — Ezt így mondjuk másképen: egyszülött. — Kicsoda Jézus Krisztus? Az Isten egyszülött Fia. — Miért jött le a földre az Úr Jézus... Hogy megváltsa az embereket. — De hogy megválthasson, mivé kellett az Isten Fiának lennie?... Mint Istent, nem feszíthették volna a keresztre... Mint embert feszítették fel. Igen, csak mint embert. — Tehát mivé kellett Jézusnak lennie, hogy megválthasson minket? Emberré. — Kicsoda Jézus Krisztus? Feleljünk együtt: *Jézus Krisztus az Isten egyszülött Fia, aki érettünk emberré lett.* — Mondjuk el mégegyszer!... Mégegyszer!...

Nézzétek csak jól meg a képet! Mit láttok rajta?... Olyasmit, amit már régen tanultunk... No, ki találja ki?... Majd segítetek...

Hány Isten van? Hány személy van az egy Istenben?... Hányadik isteni személy Jézus Krisztus?...

Látjátok Őt a képen?... Hányadik isteni személy a Szentlélek?... Látjátok a képen? Milyen alakban?... Hányadik isteni személy az Atya?... Látjátok a képen?... Nem... mert az Atya Istennek a hangját lehetett ekkor hallani. Mit is mondott?... Mit mondott meg ezzel az embereknek?... Hogy kicsoda Jézus Krisztus. — Feleljetek most ti az én kérdésemre. Kicsoda Jézus Krisztus? De azt is mondjátok hozzá, hogy hányadik isteni személy!... Mégegyszer mondjátok el!...

Tehát az Úr Jézus keresztelésekor nemcsak azt mutatta meg az Úr Isten, hogy Jézus Krisztus az ő Fia, hanem azt is, hogy az egy Istenben három személy van. Hogyan nevezzük a három isteni személyt egy szóval?... Hogyan dicsérjük = dicsőítjük a Szentháromságot?... Álljunk fel és nagyon ájtatosan mondjuk: Dicsőség az Atyának...

Hány éves korában búcsúzott el Jézus Názáret-től?... Miért ment el onnét?... Hová ment először?... Ki keresztelte meg Jézust?... Mi történt a keresztelés alatt?

Miért ment el Jézus Názáretből? Hogy megkezdje

működését. Hogyan működött Jézus? ... Tanított. — Mit tanított? ... Jól van, látom, még tavalyról is maradt valami az eszecskekétekben! ... Kit tanított Jézus? Mindenkit. — Akik hallgatták az ő tanítását és hittek neki, ezek voltak az ő tanítványai. — Ezek közül választott ki tizenkettőt, akik aztán mindig vele voltak, mindenhová elkísérhették... később segítettek neki a tanításban... Hogyan nevezzük ezt a 12 tanítványt másképen?... Apostoloknak.

Mit tehet meg az Isten? ... Mit tehet meg az Isten Fia? ... Meg is mutatta az Úr Jézus az ő mindenhatóságát avval, hogy a betegeket egyetlen szavával meggyógyította.

Voltál már beteg? ... Ki gyógyított meg? ... Hogyan gyógyított meg a doktor bácsi? ... Megvizsgált ... orvosságot írt ... be kellett szedned ... így lettél csak jobban és később így gyógyultál meg. — Az Úr Jézus nem így tett. — Ő csak rátette kezét a betegek fejére — s azok rögtön meggyógyultak akár süketek vagy némák, akár sánták, bénák vagy vakok voltak. — Melyik orvos tudja ezt megcsinálni? ... Miért tudta az Úr Jézus megcsinálni? ... Mert Ő az Istennek a Fia.

Képzeltetitek, mikor a nép látta ezeket a csodákat, messze földről hozták az Úr Jézushoz a betegeket... s Ő mindegyiket meggyógyította. — A könyvünkben van egy nagyon szép kép, éppen ezt látni rajta. — Nézzük meg! A 43. lapon találjuk! ... Mit látunk rajta? ... Az Úr Jézus éppen egy beteg kislányt gyógyít meg. Hogyan? Csak ráteszi kezét a beteg fejére. — Körülötte a sok beteg: az egyik mankóval jön... Mi baja lehet? ... A másik tapogatódzik... mi baja lehet? ... Itt a harmadik embert kettő hozza... bizonyosan azért, mert mozdulni sem tud, béna... Hát ez az ember itt az Úr Jézus mellett mit csinál? ... Megcsókolja a ruhája szélét... Vajjon miért? ... Így köszöni meg, hogy meggyógyította.

Hogyan gyógyította Jézus a betegeket?

Begyakorlás: A történet elmondatása előbb kérdésekre, aztán önállóan. — Kicsoda Jézus Krisztus? Mit

tanított Jézus? Hallgatói közül hányat választott ki? Kik voltak ezek?...

Leckére vegyék fel a 42. oldalon a 17. történetet és a 61. kérdést. — Most pedig előre lapozunk, a 30. oldalon a multkor kihagytuk az 59. kérdést — vegyük ma fel!

29. ÓRA.

Jézus a vizet borrá változtatja.

Ismétlés: az előző óra anyaga.

Kicsoda Jézus Krisztus?... Honnét tudjuk, hogy Jézus valóban az Isten Fia?... Az Isten maga is megmutatta (éppen a mult órán tanultuk), de az Úr Jézus maga is bebizonyította... Mivel?... Hogy olyasmiket vitt véghez, amit ember, ha mégoly okos, mégoly ügyes is, mégsem tud megtenni, Ő csodákat művelt. — A multkor is beszéltünk az Úr Jézus csodáiról... Melyekről?... Ahogy Ő a betegeket gyógyította, az csoda volt... mert ember ilyet nem tud megtenni. — Miért tudta az Úr Jézus megtenni? Mert ő Isten.

Ma is az Úr Jézus egyik csodájáról fogunk beszélgetni, amely tulajdonképen a legelső csodája volt és egy lakodalomban művelte.

Úgy történt, hogy egy helységben — melynek Kána volt a neve — lakodalom, menyegző volt, melyre Jézust, a Boldogságos Szűz Máriát és az apostolokat is meghívták. — Rajtuk kívül még sok vendég volt, — és egyszerre csak elfogyott a bor. — A háznép nagy zavarban volt, igen restellték a dolgot. Szűz Mária látta a háziasszony nagy baját, segíteni akart rajta.

Szűz Mária minden bajban nagyon könnyen tud segíteni... Hogyan?... Szól az Úr Jézusnak, megkéri: „Fiam, Jézuskám, tedd meg ezt, — nézd, én kérlek...” S az Úr Jézus ne hallgatná meg édesanyja kérését?... Voltatok már a Szikla-kápolnában? Láttátok azt a sok kis fehér márványtáblácskát? Mi van rájuk írva? — Ol-

vassátok el csak egyszer egyiket-másikat! Mindegyik táblára egytől-egyig köszönet van írva: „Köszönöm, Szűz Mária, hogy megsegítettél”... „Köszönöm, Szűz Mária, hogy kérésemet meghallgattad”... stb. Miért vannak ezek a táblácskák ott?... Hogy mások is, mindenki lássa, hogy nem hiába kérjük a Boldogságos Szűz közbenjárását... Ő mindenkin segít, mindenkit szent Fia kegyeibe ajánl, aki kéri az ő segítségét.

Igy volt ez a kánai menyegzőn is... Csak ennyit mondott az Úr Jézusnak: „Fiam, nincs boruk!” — és kérőn nézett szent Fiára. — Szűz Mária tudta, hogy az Úr Jézus meghallgatja kérését, azért már előre meghagyta a szolgálknak, hogy amit Jézus parancsol, azt tegyék meg.

Hová hívták meg Jézust? Hol volt az a lakodalom? Kik voltak még oda hivatalosak az Úr Jézuson kívül?... Mi történt a lakoma közben?... Ki segített a bajon? Hogyan? Mit mondott már előre a szolgálknak?

Zsidóország minden házában az ajtó mellett nagy kőedények állottak, tele vízzel a mosakodásokhoz. — Itt is hat ilyen nagy kőedény állt egymásmellett... Az Úr Jézus megparancsolta a szolgálknak, hogy töltsék tele friss vízzel az edényeket... A szolgák nem tudták elképzelni, mihez kell ez a sok víz; a vendégek mitsem sejtettek. — Mikor a kőedények tele voltak vízzel, Jézus így szólt a szolgálkhoz: „Merítsetek belőle és vigyék a násznagynak.”

A szolgák kissé félve vitték a poharat a násznagynak, mert úgy gondolták, bizonyosan megharagszik, hogy vizet adnak neki. — A násznagy megkóstolta az italt és valóban bosszús arcot mutatott és megszólalt: „Még sincs jól, hogy előbb a rossz bort itatátok meg velünk, s csak most adjátok a jót, a finomat!...” Nagy lett a csodálkozás!... A szolgák elmondták, hogy vízzel töltötték meg a kőedényeket... mindenki megkóstolta... és a legjobb bornak találta... Hogy lehet ez?... Ki tette, ki tehette ezt?... Nyilvánvaló lett, hogy az Úr Jézus változtatta a vizet borrá!... Nézzük meg a képet a könyvben!

Mi volt az Úr Jézusnak ez a cselekedete?...

Csoda... Ez volt az első csodatette. — Melyik ember tudna csak ehhez hasonlót is csinálni?... Miért tudta az Úr Jézus ezt a csodát művelni?... A jelenlévő vendégek és mások is belátták, hogy csak isteni hatalommal lehet ilyet tenni, azért hittek az Úr Jézusban.

Mit parancsolt Jézus a szolgáknak? Ki kóstolta először meg az italt? — Mit mondott a násznagy? Mit mutatott meg Jézus e csodájával?... Hányadik csodatette volt ez Jézusnak?

Kinek a közbenjárására művelte az Úr Jézus első csodáját?... Mit tanulunk ebből?... Ha valami bajban vagyunk, mi is csak bizalommal kérjük a Boldogságos Szűz segítségét — ő biztosan fog segíteni.

Mikor a multkor a templomban voltam, az emberek énekkel kérték Szűz Mária segítségét. — Olyan szép ének volt és képzeljétek, a mi imakönyvünkben is benne van, könnyen megtanulhatnátok, ha akarnátok!... Akarjátok?... Akkor nyissuk ki az imakönyvet és egyszer olvassuk el a szöveget: Angyaloknak királynéja, tiszta Szűz...

Most énekeljünk! Vigyázzatok, először igen halkan... (Háromszor elismétlik.)

Remélem, amíg énekeltetek, nem felejtettétek el, mi történt a kánai menyegzőn?

Begyakorlás: A történet, elmondása előbb kérdésekre, majd saját szavaikkal.

Leckét adok! Ki mondja meg, mi lesz? Hányadik lapon van?

30. ÓRA.

A naimi ifjú feltámasztása.

Ismétlés: az utolsó két óra anyaga.

Ma az Úr Jézusnak egy olyan csodájáról fogunk beszélgetni, amelyről már tavaly is tanultatok.

Ez a csoda Naimban történt... Tudjátok-e, még milyen csodát művelt itt az Úr Jézus?...

De vegyük sorjában, úgy, ahogy történt... Milyen ünnep közelgett?... Hová ment az Úr Jézus?... Útközben kellett Naim városkán átmennie... A régi városok nagy kőfallal voltak bekerítve és csak kapukon lehetett bemenni... Mivel találkozott az Úr Jézus éppen a városka kapujában?... Kit temettek?... Kinek a fia volt ez a fiatalember?... Mit csinált az Úr Jézus?... Mit mondott az asszonynak?... Mit mondott a halott fiúnak? Meghallotta-e a halott az Úr Jézus parancsát?... Mit csinált a nép?... Először bámulva csodálkozott... aztán gondolkozott... Ki lehet ez, aki még a halottakat is feltámasztja?... Belátták, hogy Jézus az Istentől ígért és küldött Megváltó — és hittek benne.

Nézzük meg a képet! Nyissuk ki a könyvet a 47. oldalon!

Ki mondja el a naimi ifjú feltámasztását?... Mit mutatott meg az Úr Jézus e csodájával is?...

Miért kellett az Úr Jézusnak a naimi ifjút feltámasztania?... Mert azt akarta, hogy éljen, pedig már meghalt... Mi történik az emberrel, mikor meghal?... Miből áll az ember?... Mikor ez a két rész elválik egymástól, az ember meghal. — Mit csinálnak a halott ember testével?... Koporsóba teszik... kiviszik a temetőbe... eltemetik... sírjára keresztet tesznek... Mit jelent a kereszt a síron?... Hogy azt az embert, akinek teste itt a földben nyugszik... az Úr Jézus a kereszten megváltotta... míg élt, hitt az Úr Jézusban... Azért csak a katolikus ember sírján van kereszt.

Mit csinált az Úr Jézus a naimi ifjúval? Mit jelent ez a szó: feltámasztotta?... Élővé tette... Mikor él az ember?... Ha a teste és a lelke együtt van. — Mikor halott az ember? Ha a lélek elválik a testtől. — Mit csinált az Úr Jézus, mikor a naimi ifjút feltámasztotta?... A halott testbe visszahívta újra a belőle kiszállt lelkét... és a fiú megint élt — feltámadt.

Semmi sem biztosabb annál, mint hogy meghalunk... mi is... Egyszer majd minket is beletesznek a koporsóba... minket is eltemetnek... Az Úr Jézus is meghalt... Hogyan?... Őt is beletették a sírba, eltemették...

De ott maradt-e? Nem. — Egyesítette testét lelkével... Az Ő szent lelke beleszállt halott testébe — és feltámadt. Mint ahogy az Úr Jézus saját magát... a naimi ifjút... és más halottakat is feltámasztott — éppen úgy minket is fel fog támasztani, csak nem rögtön a halálunk után... hanem később... a világ végén. — Ez ki is van írva a temető kapujára... Hogyan? Ki látta már? — Halottak napja előtt lerajzoltuk a temetőt... Keressétek csak meg a füzetben!... Odarajzoltatok-e a kapura ezt a kis táblát e szóval: „Feltámadunk!”? — Ugye kihagyátok?... Javítsátok ki!... Irjátok oda!...

Tehát: amilyen biztos, hogy egyszer meghalunk, éppen olyan biztos, hogy egyszer feltámadunk, élve jövőnk ki a sírból... Mikor?... Tehát meddig marad az ember teste a földben? Mondjuk együtt! *Az ember teste a világ végéig marad a földben.* — Mégegyszer!... Mégegyszer!...

Mi történik az ember testével a világ végén?... Az Isten feltámasztja. — Mit jelent e szó: „feltámasztani”?... Életre kelteni... újra élni... Mikor van élet az emberben?... Ha a test együtt van = egyesül a lélekkel... Mit tesz tehát Isten az ember testével a világ végén?... Mondjuk együtt: *A világ végén Isten feltámasztja az ember testét, vagyis újra és örökre egyesíti a testet a lélekkel.* — Mégegyszer!... Mégegyszer!... Mondd el egyedül!

Miért mondtuk, hogy „újra és örökre egyesíti a testet a lélekkel”?... Mert a feltámadás után már soha többé nem hagyja el a testet a lélek.

Begyakorlás: Mi történik az emberrel, ha meghal? Meddig marad az ember teste a földben? Mit tesz Isten az ember testével a világ végén?... A történet elmondása előbb kérdésekre, később saját szavaikkal.

Leckét adok! A 45. oldalon a 20. történetet és a 46.-on a 63., 64. és 65. kérdést.

31. ÓRA.

Az örök életről.

Ismétlés: az előző óra anyaga.

Miből áll az ember? ... A mult órán megtanultuk, hogy mi történik az ember testével a halál után, ma beszéljessünk arról, hogy mi történik halálunk után lelkünkkel?

Előbb mondja meg valaki, hogy mióta van az Isten és meddig lesz? Miért mondjuk az Istenről, hogy örökkévaló? Mindig volt ... mindig lesz ... tehát sohasem hal meg az Isten, ezt úgy mondjuk másképen: halhatatlan. — Hogyan teremtette Isten az első embert? ... Az Isten tehát lelket lehelt az emberbe. — Ha az Isten halhatatlan, vajjon meghalhat-e az emberben az a rész, — a lélek — amit az Istentől kapott? — Jól mondjátok ... nem. Az ember lelke is halhatatlan. — Ez a hat főigazságban is benne van, olvassuk csak el! Nyissuk ki a könyvet! ... Ezentúl ezt is hozzámondjuk a többi négy főigazsághoz. Most már hány főigazságról tanultunk? ... Hogyan szól az ötödik?

Lássuk hát, mi történik a lelkünkkel, ha a testünk meghal? ... Felszáll az Istenhez ... A jó Isten azonnal megnézi, milyen ez a lélek ... Bűnös-e ... tiszta-e ... hová való ... hol jelölje ki a helyét? ... Másszóval mondva: Isten azonnal megítéli lelkünket ... mindenkiét külön-külön. — Azért ezt az ítéletet külön ítéletnek nevezzük.

Mi történik lelkünkkel, ha meghaltunk? Mondjuk együtt: *Ha meghaltunk, Isten azonnal megítéli lelkünket.* — Mégegyszer! ... Mégegyszer! ... Mit jelent ez a szó: ítélni? ... Jutalmat vagy büntetést adni.

A végtelen fölségű Isten ott ül mennyei trónusán szigorúan vizsgál ... A legkisebb hazugságért vagy veszekedésért is felelősségre von ... s a mi lelkünk remegve várja az ítéletet: a büntetést vagy a jutalmat. — Hogyan büntet az Isten? ... Csak úgy, ahogy megérdemljük ...

— Mennyi jutalmat kapunk az Istentől? Csak annyit, amennyit megérdemelünk... Hisz tanultuk is már az Istenről, hogy ő... — ki találja el?... végtelenül igazságos.

Mindenkit külön-külön ítél meg az Úr Isten, azért hogyan nevezzük ezt az ítéletet? ... Mondjuk hát együtt: *A halál után következő ítéletet külön ítéletnek nevezzük.* — Mégegyszer! ... Mégegyszer! ...

Miért mondjuk az Úr Istenről, hogy végtelenül igazságos? ... Mivel jutalmazza meg Isten a jókat? ... De csak kik juthatnak a mennyországba? ... Akiknek egészen tiszta, hófehér = büntelen a lelkük és büntetést sem érdemelnek.

Mivel bünteti meg Isten a rosszakat? ... Igazságos lenne, ha a kis bűnökért is a poklot kapnók büntetésül? Hová jutnak tehát azok a lelkek, akik nem elég tiszták ahhoz, hogy a mennyországba juthassanak, de nem oly rosszak sem, hogy a poklot megérdemelnék? ... Jól van, látom, még emlékeztek arra, amit „Halottak napján” mondtam nektek. — Ezeknek a lelkeknek teremtette az Isten végtelen irgalmassága a tisztítóhelyet... ahol ugyan nagyon kell szenvedni a legkisebb bocsánatos bűnért is... de csak ez a szenvedés tisztítja meg a lelküket és teszi méltóvá a mennyei boldogságra. — Meddig maradnak a lelkek a tisztítóhelyen? ... Az igazságos Isten egy pillanattal sem engedi őket ott tovább szenvedni, mint ameddig bűneiktől meg nem tisztulnak, míg a kiszabott büntetést ki nem állották.

Mivel bünteti az Isten azokat, akik halálos bűnnel bántották meg Őt? ... Jól van, ... ezek jutnak a pokolba.

Hová jut a lélek a külön ítélet után? Kik jutnak a mennyországba? — Kik a tisztítóhelyre? — Kik a pokolba?

Milyen dolguk van azoknak a tiszta lelkeknek, akik a mennyországban vannak? Kimondhatatlanul boldogok, hogy is ne — az Úr Isten közvetlen közelében lehetnek, színről-színre láthatják Őt. Az angyalokkal, szentekkel és a Boldogságos Szűz Máriával együtt áldhatják és dicsérhetik, örök szeretetben egyesülnek vele. Ennél nagyobb boldogságot még elképzelni sem lehet! Mivel

jutalmazza meg Isten a jókat a mennyországban?... Mondjuk együtt! *Isten a jókat a mennyországban kimondhatatlan boldogsággal jutalmazza meg, hogy ők színről-színre látják Istent és örök szeretetben egyesülnek vele.* — Mondjuk el még egyszer!... (Többször ismételtetem.) — Mondd egyedül! — Te is!

Milyen dolguk van azoknak, akik a pokolba jutottak? — Láthatják-e Istent? Hogyan szenvednek? — Mivel bünteti meg Isten a gonoszokat a pokolban? — Mondjuk együtt: *Isten a gonoszokat a pokolban örökké tartó kínnal bünteti meg, ők sohasem láthatják Istent és örök tűzben szenvednek.* — Még egyszer!... (Többször elisméltetem.)

Meddig maradhatnak a jók a mennyországban? Ameddig a jó Isten él. Meddig él az Isten? Örökké. Meddig tart tehát a mennyország? — Meddig tart a pokol? — Meddig tart a tisztítóhely? — Nem örökké, csak a világ végéig. Mikor már minden ember a világ végén elnyerte mind a jutalmát, mind a büntetését... akkor már csak két hely létezik: mennyország és pokol.

Meddig marad a lélek a tisztítóhelyen? — Segíthetünk-e a szegény szenvedő lelkeken? — Hogyan? — Mikor szoktunk a szenvedő lelkekért imádkozni? Hogyan szoktuk az értük való imát befejezni? — Gondoljatok sokszor a tisztítóházban szenvedő lelkekre, imádkozzatok értük, ajánljatok fel értük valamilyen önmegtagadást... oh, ez nagyon segít nekik! — Hová jutnak el a lelkek a tisztítóházból? — S ha már egyszer feljutottak a jó Istenhez a mennyországba, kamatostul visszaadják nektek a kölcsönt. — Akkor ha ti kérték valamit a jó Istentől, ők segítenek nektek a jó Istent kérni — s addig kérik, míg meg nem kapjátok. — Szabadítsunk ki csak egy lelket a tisztítóhelyről — máris van egy jó barátunk, hűséges pártfogónk a mennyországban!

Begyakorlás: Mi történik lelkünkkel, ha meghaltunk? Hogyan nevezzük a halál után következő ítéletet? Hová jut a lélek a külön ítélet után? Kik jutnak a mennyországba? Kik a pokolba? Kik a tisztítóhelyre? Mivel jutal-

mazza meg Isten a jókat a mennyországban? Mivel bünteti meg a gonoszokat a pokolban?

Leckét adok! A 46. oldalon a 66. kérdéstől a 74-ig.

32. ÓRA.

Jézus lecsendesíti a vihart.

Eddig már Jézus milyen csodáiról beszélgettünk? — Ma ismét egy másikról fogunk tanulni. — Ezt a csodáját egy tavon művelte az Úr Jézus. Szeretnétek tudni, hogyan? — Figyeljete!

Zsidóországban egy nagy-nagy tó is volt — olyan féle, mint nálunk a Balaton — csak azt Genezáretnek hívták. Felírom, hogy el ne felejtsétek. Egyik este Jézus az egyik partról át akart menni a másikra, azért egy halászbárkába ült az apostolokkal együtt. — A tanítványok eveztek, az Úr Jézus pedig a hajócska sarkában az egész napi tanítástól elfáradva elaludt.

Melyik tavon akart átkelni az Úr Jézus? Hogyan kelték át? Kik eveztek? — Mit csinált az Úr Jézus?

Éppen a tó közepén voltak, mikor rettenetes szélvihar támadt. — Az apostolok majdnem mind halászok voltak, sokat voltak a vízen, sok vihart éltek át, tehát most sem ijedtek meg — egy cseppet sem. — A vihar, a szél, az eső mind nagyobb és nagyobb lett, a hullámok becsaptak a hajócskába... és úgy dobálták, mint egy játékot... A tanítványok látták, hogy igen veszedelmes kezd lenni a helyzetük, de még nem féltek, mert bíztak ügyességükben. — Azonban a vihar oly vadul dühöngött, hogy a bátor, edzett tanítványok is félni kezdtek, mert látták, hogy ebből a veszedelemből nincs menekülés, — itt el kell pusztulniok.

Az Úr Jézus a nagy vihar dacára is csendesen aludt, a tanítványok a félelemtől reszkette keltették fel őt és kérték: „Uram, szabadíts meg minket, mert elveszünk!” Nézzük meg a képet! Nyissuk ki a könyvet a 49. oldalon. Jézus megdorgálta őket: Miért féltek? hisz én veletek

vagyok! Látszik, hogy még kevés a hitetek! — Nem tudjátok, ha én veletek vagyok, semmi baj nem érhet titeket? — Aztán egyetlen szót szolt, csendet parancsolt a víznek, a viharnek és a szélnek. — Ezek pedig megértve teremtetőjük parancsát, elcsitulak, és a víz tükörsima lapján csendesen úszott a kis halászbárka tovább.

Merre jártak, mikor a vihar támadt? Milyen volt ez a vihar? Mit csináltak a tanítványok, mikor úgy látták, hogy már nincs menekülés a számukra? — Hogyan kértek az Úr Jézustól segítséget? ... Mit felelt nekik Jézus? — Hogyan csendesítette le Jézus a vihart? — Hogy lehetséges, hogy a szélvésznek, viharnek tudott Jézus parancsolni?

A hajón mások is voltak — idegenek. Ezek mikor látták az Úr Jézus csodatettét, ezt kérdezték egymástól: Vajjon ki ez, aki a szélvésznek és a viharnek is parancsol?

Kérdésekre megegyeszer elmondatom a történetet.

Miért kértek az apostolok az Úr Jézustól segítséget? — Mert nagy veszedelemben voltak és látták, hogy saját erejükből meg nem menekülhetnek. — Az emberek (mi is) sokszor vannak veszedelemben: viharban, tüzesetnél, vízáradásnál, betegségben a testi életük forog veszedelemben. — De vannak alkalmak, mikor nem a testünk, hanem a lelkünk van veszedelemben — mikor van így? — Mikor az ördög bűnre akar csábítani, kísérteni... mikor már majdnem elkövetjük a bűnt... ez még nagyobb veszedelem, mint az előbbi, mert ha vétkezünk, a jó Isten haragját, büntetését vonjuk magunkra... esetleg még a poklot is kiérdemeljük. Azért, ha akár testi veszedelemben vagyunk — (milyen az?) — akár lelki veszedelemben vagyunk — (milyen az?) — utánozzuk az apostolokat... az Úr Jézustól kérjük segítséget... Hogyan? — Úgy, mint ők: „Uram, szabadíts meg engem!” — vagy más szóval is lehet, ahogy eszetekbe jut. Pl. ha az ördög bűnre csábít (kísért) ezt is mondhatjátok: „Jézuskám, segíts, nem akarok neked szomorúságot okozni!” Vannak egészen rövid imádságok, ezekkel is segítséget kérhetünk a jó Istentől. — Tanuljunk ilyen rövid imákból egy-kettőt? — Mondjátok hát velem: „Jézusom irgalom!” Látjátok,

ez csak két szó — és mégis imádság — vagy egy másik: „Jézusom édes Szíve, add hogy mindig jobban szeresselek!” — Mondjuk el ezt együtt. Ez a néhány szó is imádság és az Úr Istennek tetszik, ha ilyen röviden is, de beszélgetünk vele... s ha segítségre van szükségünk, biztosan segít, mint ahogy az apostoloknak segített. — A Boldogságos Szűz Máriához is mondhatunk ilyen rövid imákat — egyet már tudunk is: „Oh bűn nélkül...”

Mit csinálunk, amikor imádkozunk? Mikor kell imádkozni? Mikor jó=üdvös, ha imával kérjük az Isten segítségét? — Tehát: Mikor kell és mikor üdvös imádkozni? Mondjátok velem: *Imádkozni akkor kell, amikor kísértésben vagy más veszedelemben vagyunk... üdvös, ha reggel és este is imádkozunk, sőt napközben is, fontosabb dolgaink előtt...* Mondjuk el még egyszer! Még egyszer! Mondd el egyedül! Te is!

Begyakorlás: Milyen rövid imádságokat tanultunk ma? (Kétszer-háromszor karban elmondatom.) Mikor kell és mikor üdvös imádkozni? Kinek a példájából tanultuk meg, hogy mikor kell imádkozni? — A történet elmondása előbb kérdésekre, majd saját szavaikkal.

Leckét adok! Nyissátok ki a könyvet a 48. lapon. A 21. történetet jelöljétek meg — és az 50. lapon a 75. kérdést! — A jövő órán verseny lesz, meglátom, ki tudja a legjobban elmondani az Úr Jézus csodáit!

33. ÓRA

Ismétlés Jézus megkeresztelkedésétől.

34. ÓRA.

A Miatyánk és a főparancsolat.

Ismétlés: Jézus lecsendesíti a vihart.

Mikor kell és mikor üdvös imádkozni?... Mit csinálunk, amikor imádkozunk?... Melyik a legszentebb imádság?... Miért a Miatyánk a legszentebb ima ... Hogyan

tanította meg az Úr Jézus a Miatyánkot a tanítványoknak és mit is kérünk az Istentől, amikor a Miatyánkot imádkozzuk... úgy-e ezt még nem tudjátok?... Ezért beszéljessünk ma erről.

Az Úr Jézus sokszor intette tanítványait, hogy imádkozzanak. — Ők meg is tették,... de igen szerették volna, ha úgy tudnának beszélni Istennel, úgy tudnának imádkozni, mint az Úr Jézus. — Azért megkérték egy alkalommal, hogy tanítsa meg őket imádkozni. — És nem kérték hiába...

Az Úr Jézustól tanulták meg az emberek, hogy a fölséges és mindenható Istent „Mi Atyánk”-nak szólíthatják, kérhetnek tőle mindent, mint ahogy a gyermek, ha valamire szüksége van, először édesatyjától kéri azt. — Az Úr Jézustól tanulták az emberek azokat a kéréseket, melyeket mindennap elmondanak a Miatyánkban „szenteltessék meg a Te neved... azonképen itt a földön is” — Más szóval hogy lehetne ezeket a kéréseket elmondani?... Add, Uram, hogy az egész világ minden embere csak Téged szeressen, Téged áldjon és dicsérjen, a Te akaratodnak engedelmeskedjék itt a földön éppen úgy, mint az angyalok a mennyországban. A további kérésekben a mindennapi kenyeret kérjük az Úr Istentől és azt, hogy úgy bocsássa meg a mi vétkeinket, mint ahogy mi is tiszta szívből megbocsátunk azoknak, akik minket bántanak. — Hogy mondjuk ezt a Miatyánk szavaival?... És bocsásd meg... vétőknek! — Halljátok? — Aki haragban van valakivel... nem akar neki megbocsátani... mit kér az a saját maga számára a jó Istentől?... Úgy bocsáss meg nekem is, Uram, mint ahogy én is megbocsátottam... Tehát ha nem bocsát meg felebarátjának, magának is azt kéri, hogy az Isten neki se bocsásson meg. Mit kérünk vajjon e szavakkal: „ne vígy minket a kísértésbe... Amen.”? Ki az a „gonosz”?... Igen, ezzel azt kérjük, hogy segítsen minket a jó Isten, különösen akkor, ha az ördög bűnre akar csábítani, hogy legyőzhessük a kísértést.

Most már még jobban tudjátok, mint eddig, hogy mit is kérünk a jó Istentől a Miatyánkban, azért álljunk fel és különösen ájtatosan imádkozzuk el együtt ezt a legszentebb imádságot!...

Van még egy imádság, melyben „mindenható Atyá”-nak nevezzük az Istent... Melyik az?... A Hiszekegy. — Mit mondunk el a Hiszekegyben?... Elég-e csak hinni azt, amit az Úr Jézus és az apostolok tanítottak?... Már tavalyról tudjátok, hogy nem elég csak hinni, hanem meg is kell tenni, amit az Isten parancsol. — Hány parancsolatot adott Isten az embereknek?... Kinek adta Isten a tízparancsolatot?... Mire volt felírva a tízparancsolat?... Hogyan szól a tízparancsolat?... Melyik parancsolatban van meg röviden mindaz, amit tennünk kell?... Hogyan szól a főparancsolat?... Kitől hallották az emberek először a főparancsolatot?... Nem tudjátok?... Akkor figyeljete!

Egyszer egy törvénytudó jött az Úr Jézushoz megkérdezni, hogy melyik a legfőbb parancsolat. — Ő feleletül a tízparancsolat egyik parancsát várta — és e helyett mit mondott neki az Úr Jézus?... A főparancsolatot akarod tudni: Jól jegyezd meg, így szól: „Szeresd Uradat és Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes erődből” — ez az első és legfőbb, a másik hasonló hozzá: „Szeresd felebarátodat úgy, mint önmagadat.”

Hogyan szól a főparancsolat?... Hogyan kell az Istent a főparancsolat szerint szeretni?... Teljes szívünk-ből, teljes lelkünk-ből és minden erőnk-ből. Mi ezt az idén már tanultuk, csak rövidebben mondtuk... Ki emlékszik? Ki tud erre a kérdésre felelni: Hogyan kell az Istent szeretni mindenfölköt?... Lássátok, ez ugyanaz, rövidebben megmondva. — Mit kíván tőlünk a főparancsolat?... Hogy az Istent mindenfölköt szeressük. — De a felebarátainkról, az emberekről is van valami a főparancsolatban... Mi?... Hogyan kell tehát a felebarátainkat szeretnünk?... Úgy mint magunkat.

Mit kíván tőlünk a főparancsolat? Feleljünk együtt: *A főparancsolat azt kívánja tőlünk, hogy az Istent mindenfölköt szeressük, felebarátunkat pedig úgy, mint magunkat.* — Mondjuk el még egyszer!... Még egyszer!... Hát azt meg tudnátok-e mondani, ki a mi felebarátunk?... Jól van, látom, hogy tudjátok még tavalyról, de azért mondjátok el még egyszer mindnyájan!

Hogyan kell szeretni a felebarátunkat?... Mikor

szeretjük felebarátunkat úgy, mint magunkat? ... Az Úr Jézus megmondotta: akkor, ha olyat tesznek csak a felebarátainknak, amiket ti magatoknak is szeretnétek! ... — Szórol-szóra ezt így mondta az Úr Jézus: „Amiket akartok, hogy cselekedjenek nektek az emberek, ti is cselekedjétek nekik.” — Tehát ha azt akarod, hogy kedves legyen más veled, légy először te kedves avval. Akarod, hogy veled szelídek legyenek, légy előbb te szelíd másokkal. Akarod, hogy mindenki szeressen, szeress előbb te mindenkit.

Mikor szeretjük felebarátunkat úgy, mint magunkat? — Mondjátok velem: *Felebarátunkat akkor szeretjük úgy, mint magunkat, ha megtartjuk Jézusnak e parancsolatát: „Amiket akartok, hogy cselekedjenek nektek az emberek, ti is cselekedjétek nekik.”* — Mondjuk még egyszer! ... Még egyszer! ... Mondd el egyedül! ... Te is! ... Te is! ...

Begyakorlás: Hogyan szólítjuk meg a jó Istent a Miatyánkban? Melyik imádságban mondjuk az Istenről, hogy ő a mi mindenható Atyánk? Mi van a Hiszekegyben? Elég-e csak hinni, amit az Úr Jézus és az apostolok tanítottak? ... Hány parancsolatot adott Isten az embereknek?

Melyik a főparancsolat? Mit kíván tőlünk a főparancsolat? Ki a mi felebarátunk? Mikor szeretjük felebarátunkat úgy, mint magunkat?

Leckét adok! Az 50. oldalon a 22. történetet, aztán a 76., 77. és 78. kérdést!

35. ÓRA.

Az Isten tízparancsolata I—VI-ig.

Ismétlés: előző óra anyaga.

Mit parancsol a főparancsolat? — Hogyan kell az Istent szeretni? ... Emlékeztek még arra, hogy tanultunk egy istenfélő emberről, aki mindenfölkött szerette az Istent. Ki volt az? ... Kik között élt Ábrahám? ... Kiket neve-

zünk pogányoknak? ... Akik nem hisznek az igaz Istenben és bálványokat imádnak ... Megparancsolja-e Isten, hogy benne higgyünk és őt imádjuk? Hányadik parancsolattal? ... Hogyan is szól az első parancsolat? ... Mit parancsol Isten az első parancsolattal? ... Látjátok, a főparancsolattal röviden mondja meg az Úr Isten, mit kell tennünk, a tízparancsolatban bőven mondja meg, hogy mi a kötelességünk.

Mi a kötelességünk az első parancs értelmében, arról már régebben is beszéltünk, most vegyük sorra a többi parancsolatokat is, vizsgáljuk meg, hogy mit is parancsol az Isten velük.

Hogyan szól a második parancsolat? — Parancsol-e ez a parancs vagy tilt? ... Mit tilt meg? Ki vétkezik tehát a II. parancs ellen? ... Aki tiszteletlenül mondja ki az Isten szent nevét, esküdözik, még akkor is, ha igazra mondja, hogy „Isten bizony”. — Ne esküdözzetek, gyerekek, ne mondjátok minden semmiséghez az Isten szent nevét, mert evvel megsértitek. — Tudjátok most már, ki vétkezik az Isten II. parancsa ellen? ... Aki megsérti az Isten szent nevét. — Mondjátok együtt! *Isten II. parancsolata ellen az vétkezik, aki megsérti Isten szent nevét.* — Mégegyszer! ... Mégegyszer! ... Ki sérti meg az Isten szent nevét? ... Ha már az is vétek, hogy tiszteletlenül mondja ki valaki az Isten szent nevét, hát akkor mit követ el, aki szidja a jó Istent? ... Halálos bünt. Mit csinál az, aki az Istent szidja? *Káromkodik.* — Oh mily utálatos, csúnya dolog ez! — Sohase vegyetek a nyelvetekre ilyen csúnya beszédeket, sőt ha halljátok, hogy valaki káromkodik, rögtön engeszteljétek meg a jó Istent, kérjétek bocsánatot tőle a helyett, aki a bünt elkövette. Ilyenkor mondjátok csendben magatokban: Édes Jézusom, bocsáss meg ennek az embernek ... helyette én akarlak kétszeresen szeretni, fogadd el az én szeretetemet!

Ki vétkezik Isten II. parancsolata ellen? Ki sérti meg az Isten szent nevét? Mit csináljunk, ha véletlenül káromkodást hallunk? ...

Hogyan szól a III. parancsolat? ... Parancsol vagy tilt valamit evvel az Isten? ... Mit parancsol? ... Mit

tílt?... Hogyan kell az Úr napját megszentelni?... Melyek a köznapi munkák? Ezt már tanultuk!

Hogyan szól a IV. parancs?... Mit parancsol Isten a IV. parancsolattal?... Ki adott példát nekünk arra, hogy hogyan kell a IV. parancsot megtartani?... Ki vétkezik a szülők iránt való tisztelet és szeretet ellen?... Ezt is tanultuk már!

Hogyan szól az V. parancsolat? — Ki volt az első, aki az V. parancs ellen vétkezett?... Ki mondja el Káin történetét?... Vajjon csak az vétkezik az ötödik parancs ellen, aki mást megöl?... Hátha csak megsebesíti?... Az is halálosan vétkezik. — És ha másképen okoz valaki fájdalmat a felebarátjának: megveri, megrúgja, veszekszik vele vagy goromba hozzá... vétek?... Bizony, ez is vétek az V. parancs ellen! — Miből áll az ember?... Mi öli meg a testet?... Valami külső erőszak. — Vajjon a lelket meg lehet ölni?... Úgy, mint a testet, nem... A lelket a bűn öli meg... Ki öli meg felebarátjának lelkét?... Aki bűnre tanítja... Ki öli meg a saját lelkét?... Bizonyára hallottatok már olyan emberekről is, akik saját magukat ölték meg... Hogy hívják ezeket a szerencsétleneket?... Hányadik parancsolat ellen vétkeztek ezek... Ki vétkezik az Isten ötödik parancsolata ellen? Mondjátok velem: *Isten ötödik parancsolata ellen az vétkezik, aki felebarátjának vagy önmagának testi vagy lelki életében kárt tesz.* Mondjuk még egyszer!... Még egyszer!... (Néhányszor elisméltetem.) — Mondd el egyedül!... Te is!... Te is!... Ki tesz kárt felebarátja testi életében?... Ki tesz kárt saját testi életében?... Ki tesz kárt felebarátja lelki életében?... Ki tesz kárt saját lelki életében?

Hogyan szól a VI. parancs?... Mit jelent ez a szó: parázna? Illetlen = szemérmetlen. — Ki vétkezik tehát a VI. parancsolat ellen?... *Aki akarva gondol, beszél, néz, vagy cselekszik ilyen illetlen, szemérmetlen dolgot.* — Mondjuk el együtt!... Még egyszer!... Még egyszer!...

A legútálatosabb bűnök egyike a szemérmetlenség! A legnagyobb büntetés jár is érte!... Mi?... Azért

vigyázzatok, ha a kirakatokban vagy másutt illetlen, meztelen képeket láttok... Ne nézegessétek... Forduljatok el rögtön... és ne is gondolatok rá többet! — Ha pedig az ördög mégis az eszetekbe hozná, kérjétek a jó Istent, az Úr Jézus segítségét. „Jézuskám, segíts, nem akarlak megbántani, hisz Te engem annyira szeretsz, hogy a keresztfán is meghaltál értem — én is szeretlek, Jézuskám!

Begyakorlás: Mely parancsolatokban vannak meg kötelességeink az Isten és az emberek iránt? Mit parancsol Isten az első parancsolattal? Ki vétkezik a II. parancs ellen? Ki sérti meg Isten szent nevét? Mit parancsol Isten a III. parancsolattal? Hogyan kell az Úr napját megszentelni? Mit parancsol Isten a IV. parancsolattal? Ki vétkezik az V., ki a VI. parancsolat ellen?

Leckére vegyétek fel az 51. oldalon a 81. kérdéstől a 89.-ig!

36. ÓRA.

Az Isten tízparancsolata VII—X-ig.

Az Anyaszentegyház parancsai.

Ismétlés: Az előző óra anyaga.

Végigvettük a múlt órán az Isten tízparancsolatát?... Meddig jutottunk el?... Mely parancsolatokról nem beszélgettünk még?... Úgy ezekről fogunk ma tanulni.

Hogyan szól az Isten VII. parancsolata?... Mit jelent ez a szó: lopni?... Másnak a jószágát = holmiját elvenni és ezáltal másnak kárt okozni. — Ki vétkezik tehát az Isten VII. parancsolata ellen?... Aki felebarátját igazságtalanul megkárosítja. — Mondjátok együtt! *Isten VII. parancsolata ellen az vétkezik, aki felebarátját igazságtalanul megkárosítja.* — Mégegyszer!... Mégegyszer!...

Kiről mondjuk, hogy felebarátját igazságtalanul

megkárosítja? ... Nem jelentkezik senki? ... Figyeljetelek csak, mindjárt tudni fogjátok! Jancsi nagyon szép ceruzát kapott születésnapjára az édesapjától. Elhozta az iskolába, a padjára tette. — Tízpercben pedig az egyik társa — míg ő a folyosón volt — *elvette* = ellopta. Kár érte Jancsit? ... Hogyne! Volt egy szép ceruzája s most nincs. — Ki okozta a kárt neki, ki károsította meg őt? ... Tehát: felebarátját károsítja meg, aki annak jószágát elveszi. — De nemcsak az okoz kárt felebarátjának, aki elveszi a jószágát! — Mondok egy másik példát: Mariskának nagyon szép babája volt ... Egyszer, amint játszott vele, kint felejtette a folyosón. — Ilonka meglátta ezt, odament s a szép babának kirángatta mindkét kezét. — Kár érte ezzel Mariskát? Hogyne! ... Már nem lehetett olyan jól játszani a szép babával. — Hogyan károsította meg Ilonka Mariskát? ... *Megrongálta* a jószágát. — Véték volt ez? ... Hányadik parancsolat ellen? ... Tehát nemcsak az vétkezik a VII. parancsolat ellen, aki elveszi a másét, hanem az is, aki megrongálja másnak a jószágát.

Pistának volt egy régi pénze: egy koronása. — Ez nagyon hasonlít a pengőre. — Pistát mamája a boltba küldte és egy pengőt adott neki, hogy avval fizessen. — Ámde a gonosz Pista, mikor látta, hogy a pénztáros beszélget valakivel és nem nagyon figyel oda, — a pengős helyett a koronást tette az asztalkára. — A pénztáros valóban nem vette észre a rossz pénzt — és visszaadott ... Mit csinált Pista ... *Csalt*. — Vétkezett? ... Természetesen! ... Megkárosította a pénztárost ... Még tovább is volt az eset ... majd később elmondom.

Most tudjátok-e már, ki károsítja meg felebarátját igazságtalanul? ... Mondjátok velem: *Felebarátját az károsítja meg igazságtalanul: 1. aki annak jószágát szándékosan elveszi vagy megrongálja, 2. aki felebarátját megcsalja*. — Mondjuk el még egyszer! ... Még egyszer! ... Mondd el egyedül! ... Te is! ... Te is! ...

Hogy volt tovább Pista története? Elmondjam? ... Este Pista mamája kikutatta fia zsebeit ... Megtalálta a pengőt ... Kitudódott minden ... Pistának másnap vissza kellett vinnie a pengőt. — Oh, hogyan szégyelte magát,

már sajnálta, hogy elkövette a bűnt! — Meg is mondta ezt az édesanyjának. — Azonban mamája megmondta neki, hogy a jó Isten nem bocsát meg addig, míg a kárt meg nem térítjük, vagy az idegen jószágot vissza nem adjuk. — Mit kell tennünk, ha idegen jószág van nálunk?... vagy másnak szándékosan kárt okoztunk?... Mondjuk együtt: *Ha idegen jószág van nálunk, azt vissza kell adnunk, a kárt pedig meg kell térítenünk, mert különben nem kapunk Istentől bocsánatot.* — Mondjuk mégegyszer!... Mégegyszer!... Mondd el egyedül!... Te is!... Te is!...

Hogyan szól a VIII. parancsolat?... Mit jelent hamisat szólni?... Hazudni... Ki vétkezik az Isten VIII. parancsolata ellen?... Aki hazudik. Mondjuk együtt: *Isten VIII. parancsolata ellen az vétkezik, aki hazudik.* — Mégegyszer!... Mégegyszer!...

Még két parancsolat van hátra: A kilences nemcsak számra hasonlít a hatosra (hogyan? Ha a 6-ost megfordítom, 9-es lesz belőle), hanem parancsra is. — Ki vétkezik a VI. parancsolat ellen?... Ugyanez áll a IX. parancsra is!

Hogyan szól a X. parancsolat?... Melyik parancsolatra hasonlít ez?... Jól van, eltaláltátok, hogy a hetedikre. Csak ez a parancs még megszigorítja a VII. parancsot, mert azt mondja, hogy felebarátod jószágát (nehogy el ne vedd, de) még meg se kívánd!

Vannak-e még parancsolatok az Isten tízparancsolatán kívül?... Melyek azok?... Hogyan szól az Anyaszentegyház ötparancsa?... Hányat tudunk már belőle? Hármat...

Tanuljuk meg ma a két utolsót is!

A negyedik így szól: „Bűneidet minden esztendőben meggyónjad!” — Tudjátok, mi az a gyónás?... Mikor a jó Isten helyett a pap bácsinak elmondjuk a bűneinket és megkérjük, hogy a jó Isten helyett bocsássa meg nekünk azokat. Hogyan szól az Anyaszentegyház negyedik parancsa? — Mondjuk együtt: *Bűneidet minden esztendőben meggyónjad!* — Mégegyszer!... Mégegyszer!... Csakhogy ha már az emberek megtisztították a lelküket

a szentgyónásban, ebbe a tiszta lélekbe befogadhatják a Jézuskát. — Milyen szín alatt száll a Jézuska az emberek lelkébe? Látjátok, az Anyaszentegyház negyedik parancsa még azt is megmondja, hogy az Oltáriszentséget mikor vegyék az emberek magukhoz: húsvét táján. — Mikor van „húsvét tája”? Egy kis idővel húsvét előtt, egy kis idővel húsvét után. — Mit kell tennünk húsvét táján? ... Az Oltáriszentséget magunkhoz venni. — Most mondjuk el egészen az Anyaszentegyház negyedik parancsát! ... Figyeljete! Előbb együtt mondjuk: Bűneidet ... Mondjuk még egyszer! ... Még egyszer! ... Mondd el egyedül! ... Te is! ... Te is! ...

Még egy parancsolat van hátra! Melyik? ... Figyeljete! elmondom, az Anyaszentegyház ötödik parancsolatát: *Tiltott napokon menyegzőt ne tarts!* ... Ebből láthatjátok, hogy vannak napok, melyeken sem lakodalmat, sem zajos multságokat nem szabad tartani. — Két nagy ünnep előtt vannak ilyen tiltott „napok” ... Az egyik nagy ünnep már elmúlt ... Melyik az? ... Karácsony ... A másik meg nemsokára lesz ... Milyen nagy ünnep lesz nemsokára? ... Húsvét ... Tehát ezen ünnepek előtt nagyon sokat kell a Jézuskára gondolni, azért tiltja az Anyaszentegyház a nagy multságokat. Melyik parancsolatban tiltja ezt? ... Hogyan szól az Anyaszentegyház ötödik parancsolata? — Mondjátok együtt! ... Még egyszer! ...

Begyakorlás: Mit tanultunk ma? Ki vétkezik az Isten VII. parancsolata ellen? Ki károsítja meg felebarátját igazságtalanul? Mit kell tennünk, ha idegen jószág van nálunk vagy másnak szándékosan kárt okoztunk? Mely parancsolatokat kell megtartanunk a tízparancsolaton kívül? — Hogyan szól az Anyaszentegyház ötparancsa?

Leckének vegyétek fel a 52. oldalon a 89. kérdéstől a 95. kérdésig!

Jézus szeretete a gyermekek iránt.

Ismétlés: Az utolsó két óra anyaga.

Bizonyosan mindnyájan végig megnéztétek a Biblia képeit... Melyik kép a legszebb benne?... Ne összevissza kiabáljátok, mindegyitek megmondhatja, hogy melyik kép tetszik neki, azért csak nyugodtan mutassatok fel! Melyik tetszik neked?... Hát neked?... Tudjátok, melyik tetszik nekem?... Az, amelyik az 55. oldalon van. — Nézzétek meg!... Kit látunk ezen a képen? Az Úr Jézust a gyermekek között. — Mennyi gyerek van körülötte! S az Úr Jézus milyen szeretettel néz rájuk, megsimogatja, — még az ölébe is veszi őket. — Ezen a képen azt láthatjuk, hogy mennyire szeretete Jézus a gyerekeket... azért tetszik nekem olyan nagyon. Hát nektek tetszik-e?

Hogyan került ez a sok gyerek az Úr Jézushoz? Tavalyról talán még tudjátok!?

Kik hozták ide őket?... Miért?... Mit csináltak az apostolok?... Úgy van, nem akarták őket az Udvozítóhoz engedni. — Miért? — De az Úr Jézus mit mondott az apostoloknak? ...„Engedjétek hozzám a kisdedeket, mert ilyeneké a mennyország!” — és kitárta mindkét karját a gyermekek felé. — A gyerekek ezt látva, futva szaladtak, egyenesen az Úr Jézus kitárt karjaiba. — Mily boldogok lehettek ezek a gyermekek, akik érezték az Úr Jézus ölelését, akik érezték szent kezének simogatását, akik megkapták az Ő áldását! — Ki tudná szépen, értelmesen elmondani a képnek történetét? (Saját szavakkal visszaadva.)

Elmehetünk-e mi is az Úr Jézushoz?... Hol találjuk Őt?... Hol tartják a templomban az Oltáriszentséget? Honnan tudjuk, hogy melyik oltáron van a Jézuska az Oltáriszentségben?... Hogyan köszöntöd a Jézuskát... Hogyan beszélgetsz vele?... (Ismételve az I. osztályos előkészítés után.)

Már rég nem próbáltuk meg, hogy hogyan is csinál-

juk... Gyere ki te, gondold, hogy a templomban vagy; az utolsó pad lesz a templom kapuja, a tábla pedig az oltár. Hogyan köszönsz a Jézuskának? Mit mondasz először a Jézuskának, miért jöttél hozzá?... Mit köszönsz meg a Jézuskának?... Mit kérsz a Jézuskától?... (Többel elpróbáltatom.)

Mikor mész a templomba a szentmisén kívül?... Gyerekek, menjetek be annyiszor, ahányszor a templom előtt visz el az utatok. — Nem kell sokáig bennmaradni, egy perc alatt is meg lehet mondani a Jézuskának, hogy szeretitek Őt. — Ez az egy perc is nagyon jól esik a Jézuskának, hisz értünk záratja be magát abba a kis oltárszekrénykébe, hogy ha keressük, mindig ott találjuk. — Látogassuk meg Őt, ahányszor csak tehetjük, mutassuk meg evvel szeretetünket.

Nézzük meg még egyszer a képet! Láthatunk rajta valamit. — Mit?... Hogy a kicsinyek és nagyok mennyire szerették az Úr Jézust. — Szívesen hallgatták tanítását... Hány éves korában kezdett Jézus tanítani? Tanítványai közül hányat választott ki Jézus az ő segítőkinek, apostolainak?... Ezen tizenkettő közül akadt egy... a hűtlen, aki elment a zsidó papokhoz, hogy elárulja az ő Mesterét. — Hogy hívták ezt a hűtlen, áruló tanítványt?... Miért ment Júdás a zsidó papokhoz?... Mert tudta, hogy azok nem hisznek Jézusban, mert tudta, hogy azok haragszanak Jézusra, amiért oly sokan szeretik Őt. — Hallotta, hogy Jézus ellenségei azon tanácskoznak, hogy hogyan lehetne ezt a csodatevő názáreti Jézust elfogni és megölni. — Ezért lopakodott hozzájuk és így beszélt: „Mit adtok nekem — és én kezetekbe adom őt.” — Mennyire megörültek a zsidó papok! — Mindjárt harminc ezüst pénzt ígértek neki. És Júdás elfogadta a pénzt és megígérte, hogy még húsvét előtt kezükbe adja az Úr Jézust. — Pedig a húsvét ünnepe nagyon közel volt, alig pár nap volt még addig...

Kik voltak Jézus ellenségei?... Ki árulta el ezeknek Jézust?... Mit kapott Júdás az árulásért?...

Begyakorlás: Jézus szeretete a gyermekek iránt történet elmondása (saját szavaikkal).

Kik voltak Jézus ellenségei? Ki árulta el nekik Jézust?... Mennyiért?... Leckét adok! Nyissátok ki a könyvet az 53. oldalon! Jelöljétek meg a 23. történetet!

38. ÓRA.

Az utolsó vacsora.

Tudta-e az Úr Jézus, hogy a zsidók meg akarják ölni?... Hát azt tudta-e, hogy hűtlen apostola, Júdás elárulta?... Hogyne tudta volna!... Tudta azt is, hogy igen közel van az idő, amikor elfogják és a keresztre feszítik. Ha akart volna, el is menekülhetett volna a zsidók elől. — De az Úr Jézus azért lett emberré, hogy minket megváltson, hogy nekünk kinyissa a mennyország ajtaját. — A mennyország ajtaját pedig csak a szenvedés és a kereszthalál nyitja meg az emberek számára... és az Úr Jézus készült a sok szenvedésre... a kínos halálra... érettünk. — Miért akarta mindezt értünk elszenvedni?... Mert szeretett minket... szerette az embereket... azt mondta: „Gyönyörűségem az emberek fiaival lenni.”

Már csak egy nap hiányzott a húsvét ünnepéhez... egy jó ember meghívta Jézust, hogy az ő házában egyék meg az ünnepi vacsorát: a húsvéti bárányt... Jól tudta az Úr Jézus, hogy ez a vacsora az utolsó lesz földi életében, utoljára van együtt tanítványaival... Fájt néki ez, mert nagyon szerette tanítványait, nagyon szerette az embereket — s most itthagya őket?... Szent Szívének nagy szeretetével módot talált mégis... hogy itt maradjon a földön, az emberek között, még azután is, mikor már elvégezte a megváltás nagy munkáját...

Hogyan maradt közöttünk Jézus, hogyan szerzette az Oltáriszentséget? Ma erről fogunk tanulni.

Este volt már... Az Úr Jézus tanítványaival már elköltötte az ünnepi vacsorára szokásos bárányt... már csak a kenyér és bor van az asztalon... A teremben nagy a csendesség, a tanítványok beszélni sem mernek. Mind-

nyáján az Úr Jézust nézik. — Szokatlan komolyságából sejtik, hogy a mai estén még nagy dolgoknak kell történniök... S jól sejtették... Jézus szent kezeibe veszi a kenyeret, megáldja... tizenkét részre osztja... aztán lassan és ünnepélyesen mondja: „*Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem.*” — Ugyanezen pillanatban egy nagy csoda történik. A nélkül, hogy a kenyér külsőleg megváltozott volna, Jézus testévé lett. — Aztán a mellette ülő Péter felé fordul, — egy darabkát nyújt neki a kenyérből... Péter a legnagyobb áhítattal veszi magához... Ez Szent Péter elsőáldozása... Aztán a másik tanítványhoz megy Jézus... és így tovább, míg mindegyik megáldozott. — Ki szállt a lelkükbe?... Milyen szín alatt?

Azután Jézus szent kezeibe veszi a kelyhet a borral... ezt is megáldja s azt mondja: „*Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem.*” — Mi lett ebben a pillanatban a borból?... Mindnyájan ittak belőle... magukhoz vették az Úr Jézus szent véré... A nagy, áhítatos csendben újra szól az Úr Jézus: „*Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!*” — Mit mondott ezen szavakkal az Úr Jézus? — Majd ha én már nem leszek veletek, vegyétek ti is a kezetekbe a kenyeret és a kelyhet a borral, mondjátok ki fölötte amit én mondtam: „Ez az én testem”, „Ez az én vérem” — és én beleszállok a kenyér és a bor színébe... Ettől a pillanattól kezdve az apostolok is átváltoztathatták a kenyeret és a bort az Úr Jézus szent testévé és vérévé... az Úr Jézus erre adott hatalmat nekik... ezáltal papokká lettek.

Nézzük meg a könyvünkben az utolsó vacsora képét!...

Mit látunk ezen a képen?... Az utolsó vacsora termét... az asztalt, rajta a kenyeret és a bort... az asztal körül a főhelyen az Úr Jézus... körülötte az apostolok... Mit csinál az Úr Jézus?... Kezébe veszi a kenyeret...

Mit tett Jézus az utolsó vacsorán? Mely szavakkal változtatta át a kenyeret szent testévé?... Mely szavakkal változtatta át a bort szent vérévé?... Mit cselekedett

tehát Jézus e szavakkal, ez az én testem, ez az én vérem? ... Mondjuk együtt: *Jézus e szavakkal: „Ez az én testem, ez az én vérem”, a kenyeret és a bort szent testévé és vérévé változtatta át.* — Mondjuk együtt még egyszer! ... Még egyszer! ... Mondd el egyedül! ... Te is! ... Te is! ...

Mit mondott Jézus rögtön ezután? ... Mire adott hatalmat e szavakkal a tanítványoknak? ... Mondjuk együtt! *E szavakkal: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”, Jézus arra adott hatalmat az apostoloknak, hogy a kenyeret és a bort szent testévé és vérévé változtassák át.* Mondjuk el még egyszer! ... Még egyszer! ... Mondd el egyedül! ... Te is! ... Te is! ...

Ezen hatalommal mik lettek az apostolok? ... Papok lettek.

Begyakorlás: Az utolsó vacsora történetének elmondása először kérdésekre, majd saját szavaikkal és 2 kérdés:

Mit cselekedett Jézus e szavakkal: „Ez az én testem, ez az én vérem”? Mire adott Krisztus hatalmat e szavakkal: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”?

Leckét adok! Az 55. oldalon a 25. történet és még két kérdés: a 96. és a 97.

39. ÓRA.

A szentmise és a keresztáldozat.

Ismétlés: Az előző óra anyaga.

Mit tanultunk a múlt órán? Milyen nagy csodát tett Jézus az utolsó vacsorán? ... Ki tudná szépen megmondani? ... Mit cselekedett Jézus a szavakkal: „Ez az én testem, ez az én vérem”?

Mit gondoltok, milyen volt a kenyér átváltoztatás után? ... Egész olyan, mint átváltoztatás előtt ... Külsőleg semmit sem változott, de azért mégsem kenyér volt már ... Hanem? ... És a bor? ... Mit gondoltok, átváltozás után vért, piros vért láttak az apostolok a kehely-

ben? ... Dehogy. — A bor is megmaradt olyannak, mint átváltozás előtt volt; ha fehér színű volt, fehér színű maradt, a szaga is a bor szaga volt, de mégsem bor volt ... — hanem? ...

Miért művelte ezt a nagy csodát az Úr Jézus? ... Mert szeretett minket, mert mindig velünk akart maradni. — Éppen ezért parancsolt is valamit az apostoloknak ... Mit? ... Ti is csináljátok, amit most tőlem láttatok ... vegyétek kezetekbe a kenyeret, áldjátok meg ... mondjátok ki fölötte azokat a szavakat, amelyeket én: „Ez az én testem”. S abban a pillanatban otthagynom a mennyországot és beleszállok abba a fehér (kenyérbe) ostyába ... Röviden: hogyan adta ezt a parancsot az Úr Jézus? ... „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!”

Mit gondoltok, szótfogadtak-e az apostolok? ... Hogyne! ... Mily boldogok lehettek, hogy a kereszthalál, a mennybenetel után is velük, közöttük volt az Úr Jézus.

De az apostolok meghaltak, azóta vajjon senki nincs, aki a kenyeret és a bort átváltoztassa ... lehívja a fehér ostyába az Úr Jézust? ... Látom, hogy gondolkoztok ... kitaláltátok, hogy az apostolok halála után is, most is ... mindennap leszáll az Úr Jézus a földre, a kenyér színebe ... a pap hívó szavára.

Az apostolok halála óta kik változtatják a kenyeret és a bort az Úr Jézus szent testévé és vérévé? ... Kikre szállott tehát az a hatalom, hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák az Úr Jézus szent testévé és vérévé? ... Mondjuk együtt: *Az a hatalom, hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák az Úr Jézus testévé és vérévé, az apostoloktól a püspökökre és az áldozópapokra szállott át* ... Mondjuk el mégegyszer! ... Mégegyszer! ... Mondd el egyedül! ... Te is! ... Te is! ...

Látjátok, mekkora hatalma van egy papnak! Kényszerítheti az Úr Jézust, hogy a mennyből a földre jöjjön. — Miféle nagy úr, legyen az a leghatalmasabb király is, tudná ezt megtenni? Vagy igen? Semmiféle földi hatalmasság. — Azért tiszteljétek, gyerekek, az Isten szolgáit, az Úr Jézus helyetteseit: a papokat! — Ha találkoztok valahol egy tisztelendő úrral, mindig a legilletelme-

sebben köszöntétek őt. — S még egyet! Köszönjétek meg mindennap az Úr Jézusnak, hogy papokat rendelt nekünk, hogy a kenyér és bor átváltoztatásának hatalmát adta nekik; hisz ennek a hatalomnak köszönhetjük, hogy a templomainkban az oltáron, az oltárszekrényben az igazi Jézuska van: ugyanaz a Jézuska, aki a betlehemi jászolban feküdt, ugyanaz a Jézus, aki körüljárt, jót tévén, ugyanaz a Jézus, aki a kereszten meghalt. — Ha papok nem lennének, kik változtatnák át a kenyeret és a bort az Úr Jézus szent testévé és vérévé?... Bizony, senki!... Azért szeressétek, tiszteljétek a papokat és imádkozzatok értük!

De most jön a java, a neheze! — Mikor változtatják át a papok a kenyeret és a bort az Úr Jézus szent testévé?... Jól van... a templomban... a szentmisében.

Mikor változtatják át a püspökök és a papok a kenyeret és a bort az Úr Jézus szent testévé és vérévé?... Feleljetek közösen erre a kérdésre!... *A püspökök és a papok a szentmisében változtatják át a kenyeret és a bort az Úr Jézus testévé és vérévé.* — Mégegyszer!... Mégegyszer!...

Hogy nevezzük azt a vékony fehér kenyeret, amit a pap a szentmisében átváltoztat?... Jól van, de csak átváltoztatás előtt mondhatjuk ostyának, átváltoztatás után Szentostyának vagy Oltáriszentségnek. — Ki tudná megmondani, mi az Oltáriszentség?... Az Úr Jézus szent teste és vére... Milyen szín alatt?... Mondjuk együtt: *Az Oltáriszentség az Úr Jézus valóságos szent teste és vére a kenyér és a bor külső színe alatt.* — Mondjuk el mégegyszer!... Mégegyszer!... Mondd el egyedül!... Te is!...

Mikor változtatja át a pap a kenyeret és a bort az Úr Jézus szent testévé és vérévé?... Már egyszer tanultunk valamit a szentmiséről! Ki emlékszik?... Mit tanultunk róla?... Azt, hogy ez a mi áldozatunk. — A régieknek is volt áldozatuk, mit mutattak be?... Bárányt, gabonát... A régiek közül kik mutattak be áldozatot az Istennek... Mit mutatott be Ábrahám?... Feláldozta-e Ábrahám Izsákot?... Ki volt az a jó Atya, aki nemcsak

akarta, de be is mutatta egyetlen Fiát áldozatul? Mikor mutatta be az Úr Jézus ezt az áldozatot? Most melyik a mi áldozatunk?... Miért mondjuk: „szent”-mise-áldozat?... Mert a legszentebb, az Úr Jézus áldozza fel magát benne. — A szentmisében is ugyanaz történik, ami a keresztfán... csak egy a különbség... Mi?... A keresztfán ömlött az Úr Jézus vére... a szentmisében vérontás nélkül áldozza fel magát értünk.

Ilyen szent és nagy dolog a szentmise, azért kell minden vasárnap és ünnepnap meghallgatni! — Mely parancsolatok parancsolják ezt?... Mit követ el, aki vasár- és ünnepnap nem hallgat szentmisét?...

Ki figyel nagyon a szentmisére?... Ki tudná elmondani, hogy hogyan mondja el a pap a szentmisét, mit csinál az oltárnál?... Vegyük csak sorba! Ki helyett áll a pap az oltárnál? Mi történik az oltáron?... Ugyanaz, ami a Kálvária-hegyen. Azért vannak lépcsők az oltár előtt, hogy emlékeztessenek bennünket a Kálvária-hegyre. (Rajzolom a lépcsőt és az oltárt.)

Milyen ruhában megy a pap az oltárhoz. — Bizony, nem az utcai ruhájában, hanem a sekrestyében a templomi ruhákat veszi magára. Legelőször is egy fehér, csipkés miseinget... azután erre a miseruhát, — hogy jobban az eszetekben maradjon, lerajzolom, — aztán fejére teszi a (templomi) *papi* sapkát (rajzolom), kezébe veszi a letakart kelyhet (rajzolom). Láttátok-e már, milyen ez a kehely, ha nincs letakarva? (rajzolom) Ilyen. Rá van téve egy fehér törölő (rajzolom), evvel törli ki a pap a kelyhet, ezen rajta pedig egy arany tányérka (rajzolom) van.

Milyen ruhákat vesz magára a pap a szentmiséhez? Mit visz a kezében az oltárhoz? Hogy van a kehely felszerelve?...

Ha a pap kilép a sekrestyéből a szentmiséhez, ki kíséri?... Mi van a ministráns kezében?... A misekönyv. (Rajzolom.) Mivel jelzi a ministráns a szentmise kezdetét? Csengővel. (Rajzolom.)

Begyakorlás: Kikre szállott az a hatalom, hogy a kenyeret és a bort átváltoztassák Krisztus Urunk szent testévé és vérévé? Mikor változtatják át a püspökök és

a papok a kenyeret és a bort Krisztus szent testévé és vérévé? ... Mi az Oltáriszentség? Ki van jelen az Oltáriszentségben? Mi a szentmise? — A mi áldozatunk. — Mi a különbség a szentmise és a keresztdózat között? ... Milyen ruhában mondja a pap a szentmisét? Ki segít a szentmisénél?

Leckét adok! Az 56. lapon a 98. kérdéstől a 101. kérdésig.

40. ÓRA.

A szentmise. a)

Ismétlés: Az utolsó két óra anyaga.

Mit csinál a pap az oltárnál? Erről fogunk ma beszélni.

Amint kijön a sekrestyéből, felmegy az oltárhoz, leteszi a kelyhet, kinyitja a misekönyvet, aztán az oltár lépcsőjére megy, keresztet vet magára. Nézzétek a képet! ... (Bemutatom a fali szemléltetőképet. A táblára függesztem.) Mit csinálunk ekkor mi? ... Mi is vessünk keresztet s mint a pap, mi is kezdünk imádkozni az imakönyvből. — Hol nyitjuk ki az imakönyvet? ... Ahol azt látjuk: Miseimádságok ... Kezdetre.

Aki ájtatosan akar jelen lenni a szentmisén, az a papot is figyelemmel kíséri, mindig odanézi, hogy mit is csinál most a tisztelendő úr ... Ha most odapillant valaki, látja, hogy az oltár lépcsőjén felmegy a pap a nyitott misekönyvhöz és abból imádkozik. (Nézzétek a képet. Ezt is a táblára akasztom.) Az imádság vége felé int a ministránsnak és az átviszi a könyvet az oltár jobboldalára ... Láttátok ezt már? ... Akkor azt is tudjátok, mit csinálnak az emberek ekkor? ... Jól van, felállnak. — Miért állnak fel? ... Ugye ezt nem tudjátok? Azért figyeljétek jól! A pap az Úr Jézus tanításából olvas egy részt, — először csendesén, latinul, aztán hangosan, magyarul. — Annak a könyvnek — evangélium a címe. — Azért hogy felelhetünk röviden

erre a kérdésre: Mit olvas fel a pap az oltár jobboldalán?... Az evangéliumot. — Mi van az evangéliumban leírva?... Az Úr Jézus élete és tanítása... Ezt pedig nem illik ülve hallgatni!... Tudjátok most már, miért állnak fel az emberek evangéliumkor?... De nemcsak felállnak, hanem mást is tesznek... Ki figyelte meg?... Keresztet vetnek, de nem olyat, mint imádság előtt szoktak... hanem hármias kis keresztet rajzolnak magukra. Így: egyet a homlokukra, egyet az ajkukra és egyet a szívükre. — Próbáljátok ti is!... Mégegyszer!... Mikor vetünk ilyen keresztet?... Evangéliumkor... Vajjon miért?... Mindjárt megtudjuk, ha arra gondolunk, hogy mi is van az evangéliumban megírva... Az Úr Jézus élete, tanítása... Mivel értjük meg az Úr Jézus tanítását?... Az eszünkkel... Látjátok, ezért rajzolunk egy keresztet a homlokunkra. — Csakhogy nem elég az Úr Jézus tanítását megérteni, azt el is kell mondanunk, meg is kell vallanunk... Mivel mondjuk el, hogy hisszük mindazt, amit az Úr Jézus tanított?... A szájunkkal... Nos, ezért rajzolunk a szájunkra is egy keresztet. — Ha az eszünkkel megértettük, a szájunkkal megvallottuk az Úr Jézus tanítását... még mit kell tennünk?... A szívünkben megtartani azt. — Ezért rajzolunk egy keresztet a szívünkre is! — Nemcsak mi, a pap bácsi is. — Nézzétek a képet! (Amíg nézik, visszakérdem. — A táblára akasztom.)

Mit csinálunk evangéliumkor? Mit jelent a hármias kis keresztvetés?... Mi van az evangéliumban megírva?...

Hány kép van már a táblán?... Mit látunk rajtuk?... Amint a szentmise elején a pap az oltár lépcsőjén keresztet vet... azután amint felmegy a misekönyvhöz és abból imádkozik... azután a ministráns átviszi a könyvet a jobboldalra és a pap a ministránssal — hármias kis keresztet vet. — Ki tudná ezt mégegyszer így elmondani?... Mondj el!... Te is!... Te is!...

Hanem most... jól figyeljétek!... A szentmisenek egyik főrésze következik... erre a ministráns is figyelemzteti a jelenlévőket: egyet csönget... A pap bácsi

leveszi a kehelyről a takarót... Mi van a takaró alatt?... Az arany tányérka, rajta a fehér ostya... Miért mondjuk csak így: ostya?... Mert még nincs átváltoztatva. — Éppen ezért veszi a pap bácsi az aranytányérkával az ostyát a kezébe, a szeme magasságáig felemeli, felajánlja a jó Istennek a kenyeret. — Nézzétek a képen! (Amíg nézik, visszakérdezem): Mit látunk ezen a képen?... Hogy mondjuk ezt másképen? A pap felajánlja a kenyeret a jó Istennek. Azért a szentmisének ezt a részét másképen *felajánlásnak* nevezzük. — Milyen része ez a szentmisének... Főrésze. — Hogy el ne felejtétek, felirom a táblára, ide, a kép alá. — Nemcsak a kenyeret ajánlja fel a pap a jó Istennek, hanem a bort is. — Ki önti a bort a kehelybe?... Mit önt hozzá?... Vízet is... A kelyhet a borral is felajánlja a pap az Istennek, úgy mint a kenyeret. — Mit mondtunk az előbb, milyen része a felajánlás a szentmisének?... Éppen ezért, aki a felajánlásról elkésik, még egy misét kell hallgatnia, mert különben halálos bűnt követ el.

Tehát a szentmisére mindig úgy menjünk el otthonról, hogy lehetőleg egy perccel a kezdete előtt legyünk ott! — De ha mégis megesik, hogy valaki elkésik, mit csináljon?... Legelőször megnézi, hol tart már a szentmise... ha például akkor érkezik, mikor a pap a lépcsőn imádkozik... mit csinál?... Imádkozni kezd... Ennek nem kell még egy misét hallgatnia. — Azonban ha valaki akkor érkezik, mikor a ministráns átviszi a könyvet a jobboldalra?... Mit csinál?... Még ennek sem kell még egy misét hallgatnia. — De ha valaki akkor érkezik, mikor a pap — mondjuk — éppen letette a kelyhet a felajánlás után?... Ez már elkésett... Ha nem hallgat egy másik misét... halálos bűnt követ el.

Azután a pap megmossa a kezeit... Láttátok már ezt?... Hogyan teszi?... Azután pedig imádkozik... Közeledik az a pillanat, melyben a pap szavára az Úr Jézus beleszáll a fehér ostyába... Hogy ez az eszünkbe jusson, előbb hármat, aztán egyet csöngtet a ministráns.

Az utolsó csengetésnél elhallgat az orgona... nagy csendesség lesz. — A pap pedig kezébe veszi az ostyát,

lehajol, kimondja felette az Úr Jézus szavait: „Ez az én testem” és rögtön térdet hajt... Miért?... Mert már a kenyér nem kenyér többé, hanem az Úr Jézus teste. — Azután pedig felmutatja az Oltáriszentséget magasra, hogy mindenki lássa. — A ministráns csenget... Nézzétek a képet! — Mit látunk rajta? — Amint a pap felmutatja az Oltáriszentséget... Mikor lett a kenyérből Oltáriszentség?... Mikor a pap kimondta fölötte az Úr Jézus szavait: „Ez az én testem” — átváltoztatta. — Mikor történik ez?... Egy pillanattal az Úrfelmutatás előtt... Azért nem a kép alá írom, mint a felajánlásnál, hanem a kép fölé: *átváltoztatás*. — Mert az átváltoztatás is főrésze a szentmisének, még pedig a legfőbb része. — Már tanultunk egy főrésről, melyik volt az?... Melyik a második főrés?... De nemcsak a kenyeret változtatja át a pap Jézus testévé, hanem... ?... Hogyan változtatja át a bort Jézus vérévé?... Kezébe veszi a kelyhet, föléje hajol s kimondja az Úr Jézus szavait: „Ez az én vérem.” — Rögtön térdet hajt, miért?... Mert a borból az Úr Jézus vére lett. — Aztán ezt is felmutatja.

Mit csinálnak az emberek Úrfelmutatás alatt?... leterdélnek, imádják az Úr Jézust... Mit csinálsz te az Úrfelmutatás alatt?... Jól van, leterdelsz... de hogyan imádod az Úr Jézust?... Ha figyeltek, megmondom, hogy mit csinál egy jó gyermek az Úrfelmutatás alatt. ... Letérdelve ránéz az Oltáriszentségre, tehát nem húzza be vállai közé a fejét és nem ütügeti a mellét, hanem felnéz az Oltáriszentségre; hisz' azért mutatja fel a pap, hogy lássuk! — és ezt mondja: Édes Jézuskám, hiszem, hogy a Te szent testedet mutatja fel a tisztelendő úr... Szeretlek, Jézuskám és imádlak!

Amikor pedig a kelyhet a szent vérrel mutatja fel a pap, mit mondunk?... Most is mondjuk, hogy „szent testedet mutatja fel”?... Akkor azt mondjuk: Jézuskám, hiszem, hogy szent véredet mutatja fel a tisztelendő úr, köszönöm, hogy a keresztfán értem is szenvedtél!

Mit csinál a pap felajánlás után?... Megmossa kezét. -- És azután?... Melyik főrés van az Úrfelmutatás

előtt? ... Mit csinál a pap átváltozáskor? ... Mit csinálunk Úrfelmutatás alatt? ...

Begyakorlás: A mise részeit Úrfelmutatásig a kifüggesztett képek alapján saját szavaikkal elmondják.

A szentmise alatt énekelni is szoktak, ti még nem tudtok miseéneket. — Tanuljunk ma egyet, mert akik a mise részeit tudják, azoknak miseéneket is illik tudni. — Nyissuk ki az imakönyvet az első miseéneknél! ... Hogy kezdődik, olvassuk: Áldozattal járul hozzád ... Milyen szép ez az ének! Elmondjuk benne a jó Istennek, hogy mi a szívünket visszük neki áldozatul ... Énekeljük hát!

Az, amit ma feladnék leckére, nincs a könyvben, azért ismétlésül tanuljátok meg az utolsó vacsora történetét és az utána következő kérdéseket! ... A tulajdonképeni új lecke pedig az lesz, hogy vasárnap nagyon jól megfigyelitek a tisztelendő urat, hogy mit csinál a szentmise alatt és amit láttatok, el fogjátok mondani!

41. ÓRA.

A szentmise. b)

Ki figyelte meg jól vasárnap, hogy hogyan végezte a tisztelendő úr a szentmisét? ... Mondd ell! ... Te is! ... Te is! ... (Az előző óra anyagának ismétléséül.)

Miért szerezte Jézus az Oltáriszentséget? ... Mert mindig az emberekkel akart lenni ... Hogyan van az Úr Jézus mindig velünk? ... Az Oltáriszentségben, az oltárszekrénybe zárva. — De másképen is, — még jobban velünk van az Úr Jézus, ha beleszáll az emberek szívébe, a szentáldozásban.

A pap is megáldozik a szentmisében: magához veszi az Úr Jézus szent testét és szent véré. Nézzétek a képet! Mikor ez történik, a ministráns hármat csenget. — Azután a pap azoknak is ad az Úr Jézus testéből, akik a rácshoz térdelnek. — Másképen úgy mondjuk,

megáldoztatja őket. — Az áldozás is főrésze a szentmisének, mert azért száll a Jézuska bele a kenyér színebe, hogy azután így beleszállhasson az emberek lelkébe. — Ezt is felírom a kép alá, nehogy elfelejtsétek!

A szentmisének hány főrészeről tanultunk már? ... Hány főrésze van a szentmisének? ... Mondjuk el együtt is: *A szentmisének három főrésze van: 1. a felajánlás, 2. az átváltozás, 3. az áldozás.* — Mondjuk el még egyszer! ... Még egyszer! ...

Kik mehetnek áldozni? ... Csak azok, akiknek hófehér a lelkük, nincsen bűnük. — Hogyan szabadulhatunk meg bűneinktől? ... Hát az olyan gyerekek, mint ti vagytok, nem fogadhatják a szívükbe a Jézuskát? ... Szentségileg majd csak áldozócsüdtörtökön vehetitek magatokhoz az Oltáriszentséget, majd akkor, mikor első szentáldozáshoz fogtok járulni. — Azonban a Jézuska olyan jó, úgy szeret, hogy még előbb is a szívetekbe jön, ha hívjátok Őt. — Hogyan jön a Jézuska egy olyan ember lelkébe, aki nem áldozik? Lelkileg, tehát nem látható alakban. Hozzátok is betér a Jézuska, ha hívjátok, akkor ti is áldoztok ... Nem valóságosan, hanem lelkileg, *lelki áldozást* végeztek. — Ki fog közületek ezentúl lelki áldozást végezni? ... Tudjátok-e, hogyan kell ezt tenni? ... Mikor látjátok, hogy a tisztelendő úr magához veszi az Úr Jézus szent testét, és a hívek is áldoznak ... akkor gondolatok arra, hogy mennyire szeretnétek ti is az áldoztatórácshoz térdelni, hogy örülnétek, ha a Jézuska a szívetekbe szállna — és mondjátok: Édes Jézuskám! Hiszem, hogy Te az Oltáriszentségben igazán jelen vagy és mindazoknak a lelkébe szállsz, akik áldoznak. Te belelátsz a lelkembe, látod, mennyire szeretnék én is áldozni ... Mennyire örülnék, ha a szívembe szállnál ... Azonban most még valósággal nem vehetlek magamhoz ... Szépen kérek, jöjj lelkileg hozzám ... jól tudom, hogy nem érdemlem meg jószágodat, mert oly sokszor megbántottalak ... Bocsáss meg, édes Jézuskám ... ígérem, ezután jobban szeretlek, nem szomorítalak meg ... Aki így hívja a Jézuskát a szívébe, ahhoz Ő be is tér lelkileg, az tehát lelki áldozást végzett.

Melyik a szentmise harmadik főrésze? Amíg a pap és a hívek áldoznak, mit csinálnak azok, akik nem áldozhatnak?... Hogyan kell lelki áldozást végezni?... A lelki áldozásnál az a jó, hogy nem is kell a templomban lennünk, mindenhol elvégezhetjük, otthon... az utcán... itt az iskolában is!... Ki szeretné most, hogy a Jézuska lelkileg a szívébe szálljon?... Mondd el hangosan, hogyan hívod a szívedbe a Jézuskát?... Próbáld te is!... Te is!...

Áldozás után a pap kitöröli a kelyhet és letakarja... Ezalatt a ministráns ismét a baloldalra viszi a misekönyvet... A tisztelendő úr tehát itt imádkozik tovább... Mikor bevégezte, becsukja a könyvet — és az oltár közepére megy, a nép felé fordul, keresztet vet rájuk, megáldja őket. — Nézzétek a képet!... Mit csinál a ministráns itt? Térdel... Megmutatja nekünk is, hogy amikor a pap áldást oszt, keresztet vet ránk, le kell térdelnünk.

Áldás után mégegyszer van evangélium. — Hányadik evangélium ez a misében?... A második... S mivel kétszernél többször nem olvassák egy misében az evangéliumot, azért ezt a második evangéliumot utolsó evangéliumnak nevezzük. Mit kell ekkor csinálni?... Hogyan vetjük a hármaskis keresztet?...

Hogyan fejezi be a pap a szentmisét?... A lépcsőre térdel és hangosan imádkozik... Ki figyelte meg, mit imádkozik?... Három Udvözlégyet... és még egy imát... ez is benne van az imakönyvben... A végén mit mond?... Jézus szentséges Szíve... Mit kell felelni rá?... Irgalmazz nekünk!... Evvel véget ér a szentmise.

Hadd lássam, jól figyeltetek-e? Mit csinál a pap áldozás után?... Hová viszi a ministráns a könyvet?... Miután a pap betette a könyvet, mit oszt?... Hogyan kell az áldást fogadnunk?... Mi van kétszer a szentmisében?... Hogy hívják a második evangéliumot?... Mivel fejeződik be a szentmise?...

Begyakorlás: A szemléltető képeknek sorrendben való elhelyezése után a képről saját szavaikkal elmondják a mise menetét.

Külön kérdések: Miről szól az evangélium? Mit kell csinálnunk evangéliumkor? Mit jelent a hármaskis keresztvetés? ... Mit csinálunk Úrfelmutatáskor? Mit mondunk? Hogyan kell lelki áldozást végezni? — Mit csinálunk, ha a pap áldást oszt? Hány főrésze van a szentmisének? Melyik rész lekésése után kell még egy misét hallgatni? Mely parancsolatok teszik kötelességünké a vasárnapi misehallgatást?

Ma csak szorgalmi leckét adok. Ez azt jelenti, hogy nem kell mindenkinek megcsinálni, csak az teszi meg, aki szorgalmas... és aki nagyon szereti a Jézuskát. — A szorgalmi lecke pedig ez: a következő hittanóráig — tehát egy hétköznapon — iskola előtt egyszer szentmisét hallgatni, — de alatta nagyon figyelni a miséző papra. — Menjetek oly közel az oltárhoz, amennyire lehet, hogy mindent lássatok!

42. ÓRA.

Ismétlés.

Ki volt szentmisén?... Ki végezte el a szorgalmi leckét?... Jól megfigyeltétek a szentmise menetét?... No, majd mindjárt meglátom!... De azért biztosítékkal felteszem a képeket is!... (Egy csengettyűt mutatok fel.) Nézzétek, mit hoztam!... Mihez kell ez?... Úgy ám, a ministráláshoz... De miért hoztam akkor ide az iskolába?... Mert templomot fogunk játszani!... Egyet kiválasztok... az lesz a tisztelendő úr (a legügyesebbet)... egy másikat... az lesz a ministráns... a többi a padokban lesz a nép. — Mindenkinek jól kell tudni a maga dolgát, mert például aki a „nép” közül nem fog evangéliumkor felállni, — vagy ha majd az áldozásrészénél felszólítok valakit, hogy végezze el hangosan a lelki áldozást... és nem tudja... nagyon könnyen ötot is kaphat! — Tehát láthatjátok, ez nagyon komoly játék!

Ismétlésül: „Áldozattal járul...” ének is.

43. ÓRA.

A szentmise és alatta való viselkedés újbóli ismételése.

Ének: „Szeretettel jönnek hozzád...”

44. ÓRA.

Jézust elfogják.

Ismétlés: Az utolsó vacsora története.

Nézzük csak meg még egyszer az utolsó vacsora képét! — Számoljuk meg, hány apostol ül az asztal mellett?... Hány apostola volt az Úr Jézusnak?... Hány hiányzik?... Vajjon ki?... Júdás. Ő is ott volt pedig a vacsorán, együtt evett az Úr Jézussal és az apostolokkal... Amint azonban meghallotta, hogy az éjszakát az Úr Jézus folytonos imádkozással az Olajfák hegyén fogja eltölteni, gyorsan elietett... (sietségében még a székét is felborította — látjátok?)... Hová ment vajjon?... Mit csinált Júdás?... Ezt fogjuk ma megtanulni.

Az utolsó vacsora terméből Júdás egyenesen a zsidó papokhoz sietett, megmondani, hogy ezen az éjszakán könnyen elfoghatják Jézust az Olajfák hegyén... Rögtön katonákat adtak Júdás mellé, neki pedig meghagyták, hogy vezesse őket.

Az Úr Jézus ezalatt hűséges tanítványaival csakugyan kiment az Olajfák hegyére... és imádkozott. Előre tudta, mi fog történni, isteni mindentudásával látta azt a sok kint, amit mind el kell szenvednie és rettegett... és félt... vért izzadott, de így imádkozott: „Atyám, legyen meg a Te akaratod!”

Hová ment az Úr Jézus az utolsó vacsora után?... Kik mentek vele?... Mit csinált Jézus az Olajfák hegyén?... Hová ment Júdás?...

Éjszaka van, éppen éjfél... A katonák Júdással megérkeztek az Olajfák hegyére... A katonák így szól-

nak hozzá: mondj egy jelet, miről ismerjük meg itt a sötétségben biztosan, hogy melyik Jézus... nehogy egyet a tanítványok közül fogjunk el! — Júdás így felel: „Akit megcsókolok, ő az; fogjátok meg!” — Azzal máris előlép, Jézushoz megy, mintha szeretettel akarná Őt üdvözölni — és megcsókolja. — Az Úr Jézus jól tudja, mit jelent Júdás csókja... és mégsem löki el magától a gonosz árulót... jóságosan a szemébe néz és azt mondja neki: „Júdás, hát csókkal árulsz el engem?”... A katonák körülfogják az Úr Jézust, már rá akarják vetni magukat... De Jézus még egyszer megmutatja isteni hatalmát... Megmutatja, hogy csak azért foghatják el, mert Ő is úgy akarja... Hisz meg tudná magát menteni!... Bátran a katonák elé áll és kérdezi: „Kit kerestek?...” A katonák nem nagyon értik a helyzetet, — de felelnek: „A názáreti Jézust.” — „Én vagyok!” — mondá Jézus oly isteni tekintéllyel, hogy a katonák meghátrálnak és rémülten a földre esnek. Csak akarnia kellett volna az Úr Jézusnak, nem tudnának felállni többel... De az Úr Jézus nem használja isteni hatalmát... szenvedni, meghalni akart értünk... engedi, hogy megfogják és megkötözve magukkal hurcolják...

Erről is van kép a könyvünkben... Nézzük meg!... Mit látunk rajta?... Júdást, amint megcsókolja Jézust... a katonákat... Hol vannak az apostolok?... Oh, azok nagyon megijedtek és elfutottak... Ketten: Péter és János elbújtak és csak messziről mentek a csapat után, hogy lássák, mi történik az Úr Jézussal.

Mikor érkeztek a katonák az Olajfák hegyére?... Milyen jelet adott Júdás a katonáknak, hogy megismerjék Jézust?... Mit mondott Jézus a képmutató Júdásnak, mikor megcsókolta?... Mit csináltak a katonák?... Hogyan mutatta meg Jézus isteni hatalmát?... Mit csináltak a tanítványok?

Begyakorlás: A történet elmondása előbb kérdésekre, majd saját szavaikkal.

Leckét adok: Az 58. oldalon a 26. történetet!

Jézust halálra ítélik és megkínózzák.

Ismétlés: A szentmise menetének elmondása. Az utolsó vacsora és Jézus elfogatása.

Jól tudjátok ugye, hogy az elfogatással kezdődött meg az Úr Jézus szenvedése. Mit szenvedett értünk az Úr Jézus? Beszéljessünk ma erről?

A katonák az Olajfák hegyéről egyenesen a zsidó főpap házába vitték az Úr Jézust... Itt már egy nagy teremben várták Őt az Ő ellenségei... Dühösen ordítottak, csúfolódva nevettek az összekötött kezű Krisztuson. Mindenfélet ráfogtak... és várták, mit szól mindehhez?... Azonban Ő sem a ráfogásokra nem felelt, sem a csúfolódásokhoz nem szólt, — mélységesen hallgatott. — A zsidó főpap szólalt meg, kíváncsian kérdezte Jézust: „Mondd meg, te vagy-e Krisztus, az élő Isten fia?” — Nagy csend lett erre, mindenki figyelt, vajjon fog-e felelni erre Jézus?... És Ő felelt: „Én vagyok!” — mondá... Erre még jobban lármáztak, ordítottak a zsidók, szörnyülködtek: „Ilyet mer mondani, hogy ő az Isten fia! — Ezért meg kell halnia” — kiabálták... És halálra ítélték Jézust.

Azonban Zsidóországban nem volt király, — a római császár uralma alá tartoztak a zsidók, azért tartotta a népszámlálást is Augusztus, a római császár — Jézus születésekor. — Hol lakhatott a római császár?... Rómában. — Jeruzsálemben csak a helyettese volt, ezt Pilátusnak hívták. — Senkit sem volt szabad kivégezni, míg a császár helyettese meg nem engedte. — Ezért vitték a szegény Jézust másnap Pilátushoz. — Pilátus megvizsgálta Jézus ügyét, látta, hogy ártatlan, tehát nem akarta elítélni, szabadon akarta engedni. — De a zsidók megfenyegették, hogy elkergetik, nem lesz többé a császár helyettese, ha nem engedi meg, hogy keresztre feszítsék Jézust. — Folyton azt kiabálták: „Feszítsd meg őt! Feszítsd meg őt!”... És Pilátus megijedt a lármázó

zsidóktól... félt, hogy csakugyan elkergetik... azért ő is halálra ítélte Jézust...

Hová vették Jézust a katonák az Olajfák hegyéről?... Mit csináltak ott az Úr Jézussal?... Kihez vitték Jézust másnap, pénteken reggel?... Ki volt Pilátus?... Miért ítélte Pilátus is halálra Jézust?...

Ezután pedig a katonáknak adták át Jézust, hogy kínozzák meg. — Hogyan kínozták a kegyetlen katonák a szegény Jézust?... Megfosztották ruháitól, egy oszlophoz kötötték és megkorbácsolták... Láttatok már korbácsot?... Hogy mindnyájan elképzelhessétek, felrajzolom. — Ilyen szeges korbáccsal ütötték-verték az Úr Jézust. — Csakhogy a katonáknak ez még nem volt elég, kicsúfolni akarták az Udvözítőt, azért egy piros köpönyt akasztottak vállára, tövisből koszorút (koronát) fontak (rajzolom), egy hosszú nádszálat tettek a kezébe és gúnyolódva mondták neki, hogy örüljön, mert király lett. — „Udvözlégy, zsidók királya” — mondták neki, és csúfságból térdet hajtottak előtte és arculköpték. Pilátus pedig megmutatta az így megkínzott Jézust a népnek, gondolta, hátha megsajnálják. — Azonban a tömeg még jobban ordította: „Feszítsd meg őt! Feszítsd meg őt!” És hozták is már a durva fakeresztet.

Ez a kép is benne van a könyvünkben. Nézzük meg! — Mindezt a gyalázatot elszenvedte az Úr Jézus mi éretünk. — Csak akarnia kellett volna és holtan terülnék el a csúfolódók... de ő szenvedni akart értünk, megváltani akart minket.

Hogyan kínozták az Udvözítőt a kegyetlen katonák? Hogyan csúfolták az Úr Jézust? Miért szenvedte el ezt a sok gyalázatot Jézus?... Mert megváltani akart minket, mert szeretett bennünket.

Vajjon megérdemeljük-e az Úr Jézus ily nagy szeretét?... Bizony nem, mert hányszor bántottuk meg!... Pedig a bűnök éppen úgy fájnak az Úr Jézusnak, mint az ostorcsapások... sőt még jobban, mert a bűnökkel az bántja meg, akiért Ő annyit szenvedett.

Nézzetek a szegény szenvedő Jézusra... sajnálja-

tok s ígérjétek meg neki, hogy többé bűnnel meg nem bántjátok.

Begyakorlás: A történet elmondása, előbb kérdésekre, majd saját szavaikkal.

Van egy nagyon szép ének, melyben elmondjuk, hogy szomorkodunk, sírva kesergünk az Úr Jézus nagy és sok szenvedései felett. — Látom, ti is nagyon sajnáljátok az Úr Jézust, azért tanuljuk meg ezt az éneket... Nyissátok ki az imakönyvet... előbb olvassuk: Keresztények sirjatok... Most elénekeljük! (Néhányszor elismételjük.)

Leckét adok: A 61. oldalon a 27. történetet.

46. ÓRA.

Jézust keresztre feszítik.

Ismétlés: Jézust elfogják és Jézust halálra ítélik és megkínózzák.

Tudjátok ugye, hogy ezekkel a kínzásokkal nincs vége az Úr Jézus szenvedéseinek?!... A legnagyobb szenvedés, a kereszthalál csak ezután következett. — Lássuk csak, hogyan feszítették Jézust keresztre... Mikor Pilátus is elítélte Jézust, a zsidók örömujjongva, ordítózva tették szent vállaira a durva keresztet és megindultak a város melletti hegy, a kopár, sziklás Kálvária-hegy felé... Mily nehéz volt a szegény, megkínzott, agyongyötört Krisztusnak a keresztet hordozni!... Alig bírta... elesett... A kegyetlen katonák ütlegekkel kínozták, kötéllal rángatták fel a földről... s az Úr vitte tovább, hegynek felfelé keresztjét... Az ostromozástól csupa seb volt a teste, a ruhája beleszáradt... fájt... Szent fején töviskoszorú... haja, arca csupa vér volt. Így meggyötörve találkozott édesanyjával, a Boldogságos Szűzzel... Oh, mekkora lehetett a fájdalom! Szűz Máriának, így látni az ő Fiát... A zsidók gúnyolódnak, csúfolódnak most is körülötte... Két gonosz latrot is visznek fel megfeszíteni, azokat nem kínozzák... Csak sze-

gény Jézust nem sajnálja senki... azaz mégis... Van egy jó asszony, — aki nem törődik a katonák durvaságával... valamivel segíteni akar a szenvedő Jézuson... A kendőjét kínálja oda... S Jézus beletörli izzadó arcát... Veronika örül, hogy az Úr Jézus elfogadta szolgálatát, pedig még nem tudja — csak otthon veszi észre — hogy mekkora jutalmat kapott érte: a kendőn rajt' maradt az Úr Jézus arcának képmása, a jámbor hagyomány szerint... Sokszor esett el az Úr Jézus, míg felérkeztek a Kálvária-hegyre... Éppen dél volt... Három keresztfát állítottak fel... A két szélsőre a latrokat, a középsőre pedig Jézust feszítették fel... (rajzolom). Szegény Udvözítő kezeibe és lábaiba nagy szögeket vertek (rajzolom), és így feszítették a keresztfára.

Hová vezették Jézust Pilátus ítélete után?... Milyen hegy volt a Kálvária?... Kiket vezettek még ide az Úr Jézussal együtt?... Mikor értek fel a hegyre?... Hány keresztet állítottak fel?... Melyikre feszítették Jézust?... Hogyan?...

Jézus kereszttje alatt állott az Ő édesanyja, a Boldogságos Szűz Mária s még néhányan, akik szerették Őt. — De ott voltak a csúfolódó zsidók is, akik még most is káromolták, szidták, gúnyolták a haldokló Jézust. — Megmutathatta volna-e Jézus még most is nekik az Ő isteni hatalmát?... Természetesen... de Jézus mindvégig szenvedni akart értünk... úgy, mint ahogy azt a próféta sok száz évvel az Úr Jézus születése előtt a Megváltóról megjövendölték... Három óra hosszat függött Jézus a kereszten... Délután három órakor felkiáltott: „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet!” És meghalt...

Ki állott Jézus kereszttje alatt?... Hány óra hosszat függött Jézus a kereszten? Hány órakor halt meg?... Hallottátok-e már, hogy pénteken délután három órakor harangoznak?... Miért teszik ezt?... Hogy az emberek, hallva a harangszót, az Úr Jézus szenvedésére gondoljanak.

Ki gyászolta a halott Jézust?... Édesanyja, a Boldogságos Szűz Mária, tanítványai, de a természet is... Hogyan?... Jézus halálának pillanatában az ég elsöté-

tedett, sűrű sötétség lepte el a földet, mint éjjel... a föld megrendült... a sziklák repedeztek... a sírok megnyíltak, a halottak élve jöttek ki belőle, feltámadtak...

Mikor pedig a nép ezeket a csodás dolgokat látta, már elhitte, hogy Isten Fia volt az, akit keresztre feszítettek... és nagyon megijedt s félt az Istentől... mellét verte — és szétfutott...

Nézzük meg a képet a könyvben! Mit látunk rajta?... Jézust a kereszten — mellette a két latrot... A kereszt alatt a Boldogságos Szűz Mária s néhány jámbor asszony... Ki áll a kereszt előtt? Egy katona, — aki most már hisz az Úr Jézusban, épp azt mondhatja: „Ez mégis az Isten Fia volt!”

Mi történt a természetben Jézus halálakor?... Mit hitt a nép a csodás dolgok láttán?...

Ki tudná szépen elmondani, hogyan feszítették fel az Úr Jézust? (Kérdésekre.)

Miért kellett szenvednie az Úr Jézusnak?... Hogy minket megváltson, hogy számunkra kinyissa a mennyország ajtaját... Miért volt zárva a mennyország ajtaja?... Mit gondoltok, csak Ádám és Éva bűneiért szenvedett az Úr Jézus?... Bizony, nemcsak az eredeti bűnért, hanem minden ember bűnéért! — A mi bűneinkért is! — Mondjuk ezt együtt: *Jézus az egész világ bűneiért szenvedett és halt meg, az eredeti bűnért és minden más bűnért.* — Mondjuk még egyszer!... Még egyszer!... Mondd el egyedül!... Te is!... Te is!...

Ki mondja meg nekem, mennyit szenvedett érettségünk az Úr Jézus?... Jól mondd, hogy sokat... De mi volt az a sok szenvedés?... Gondolkozzál csak!... Már akkor is szenvedett az Úr Jézus, mielőtt elfogták az Olajfák hegyén... Emlékeztek, mondtam, hogy az Úr Jézus előre látta azt a sok szenvedést, amit el kell majd túrnia... Magára vette Ádám és Éva bűnét, minden ember bűnét, hogy helyettük, értük szenvedjen... ezért gyötrődött az Úr Jézus, reszketve félt és vért izzadott. — Tehát a sok szenvedés legelső része az volt, mikor az Olajfák hegyén vért izzadott... Az elfogtatás után hová vitték a katonák az Úr Jézust?... Elítéltetése után

hogyan kínozták meg?... Jól mondjátok: megostorozták... És aztán?... Jól van: tövissel megkoronázták... már hozták is a keresztet és Jézus vállaira tették... magának kellett felvinnie... Hová?... A Kálvária-hegyre... Mi történt aztán a Kálvárián?... Jézust keresztre feszítették — és meghalt... Hogyan mondhatnók el nagyon röviden, hogy mit szenvedett érettünk Jézus?... Így: (Mondjátok velem!) *1. az Olajfák hegyén vért izzadt, 2. megostorozták, 3. tövissel koronázták, 4. a keresztet hordozta, 5. a Kálvária-hegyen keresztre feszítve meghalt.* — Mondjuk el még egyszer!... Mégegyszer!... Mondd el egyedül!... Te is!... Te is!...

Mit is tanultunk ma?... Az Úr Jézus szenvedéséről, kereszthaláláról... Mily nagy volt az Úr Jézus irántunk való szeretete, hogy ennyit szenvedett értünk!... Mit adhatunk neki ezért a nagy szeretetért?... A mi szeretetünket. Szeressük hát mindig jobban az Úr Jézust... és ahányszor egy kereszttel előtt elmegyünk, ha egy kereszttel látunk, nézzünk a szenvedő Jézusra és köszönjük meg neki, hogy kinyitotta nekünk a mennyországot, hogy megváltott bennünket, hogy annyit szenvedett értünk!

Van egy nagyon szép ájtatosság, amelyben az Úr Jézus szenvedéseiről gondolkozunk... és hogy könnyebben eszünkbe jusson, az imádság alatt képeket nézünk az Úr Jézus szenvedéseiről... Olyan szépek ezek a képek!... Látott-e valaki közületek ilyeneket?... Hol?... De nemcsak a templomban vannak ilyen képek!... Az Úr Jézus Pilátus házából egy úton ment fel a Kálvária-hegyre, azért sok helyütt egy úton állítják fel az Ő szenvedéseiről szóló képeket... az út végén pedig felállítják a három keresztet úgy, mint ahogy a Kálvárián volt. — A három kereszttel melyikén függött az Úr Jézus?... Kik voltak a két szélsőre feszítve?... Mihez hasonlít akkor ez a hely?... A Kálváriához. — Azért így is hívják a városnak vagy a falunak ezt a kis részét. — Ki látott már „Kálváriát”? Hol van nálunk a „Kálvária”?... Hogy hívják azt az utat, melyen a „Kálváriára” érünk?... Keresztút... Miért?... Mert az Úr Jézusnak kereszttel

a vállán kellett az úton felmennie, míg a hegyre ért. — Ami pedig azalatt történt, képekben van az út mellett lerajzolva és egymással szemben felállítva. Így! (Rajzolásom!)

Azok, akik szeretik az Úr Jézust, sokszor végigmennek ezen az úton — különösen most, húsvét előtt — ájtatosan nézegetik a képeket, buzgón imádkozva köszönik meg az Udvözítőnek, hogy érettük is szenvedett, őket is megváltotta. — Mikor ezt teszik az emberek, egy ájtatosságot végeznek... és mert ezalatt az Úr Jézus kereszttújáról gondolkoznak, azért ezt *kereszttúti ájtatosságnak* nevezzük.

Hogyan végezzük a kereszttúti ájtatosságot? — Akár a templomban, akár a „Kálvárián” megkeressük az első képet, — könnyű megtalálni, mert meg vannak számozva. Az elsőt azt látjuk, amint Pilátus is elítéli Jézust. — Megállunk a kép előtt, egy kicsit nézzük, gondolkozunk rajta, megsajnáljuk az Úr Jézust és megköszönjük, hogy ezt is elszenvette értünk, aztán elmondunk egy Mi-atyánkot és Udvözlégyet... és megyünk tovább a 2. képhez. — Ott ugyanígy teszünk és tovább megyünk a 3. képhez és így tovább. — Az Úr Jézusnak különösen kedves, ha ezen ájtatossággal köszönjük meg az Ő nagy szeretetét. — Ki akar az Úr Jézus kedvében járni?... Az megpróbálja elvégezni a kereszttúti ájtatosságot! — Ki fogja megpróbálni?... Hogy fogod csinálni? Hát te?... És te?...

Begyakorlás: Ki mondja el nekem, hogyan feszítették keresztre Jézust? (A történet elmondása előbb kérdésekre, majd saját szavaikkal.) Melyik Jézus halálának napja? Mit szenvedett érettünk Jézus? Kinek a bűneiért halt meg Jézus? Melyik ájtatosságnál gondolunk különösen Jézus szenvedéseire? Hogyan kell a kereszttúti ájtatosságot végezni?

Leckére vegyék fel a 60. oldalon a 28. történetet, azután a 103. és 105. kérdést!

Jézust sírba helyezik.

Ismétlés: Jézus kinszenvedése.

A templomban mostanában nagyon szép éneket énekelnek, az is az Úr Jézus kereszthaláláról szól. Így van: A keresztfához megyek... Tavalyról is tudjátok! Énekeljük együtt! Először csak halkán, majd aztán hangosan.

Nem is olyan régen tanultuk azt, hogy mi történik az emberrel, amikor meghal?... Az Úr Jézus valóságos ember volt, mikor meghalt, az Ő lelke is elvált a testétől.

Mit csináltak szent testével és hová szállott az Ő lelke — ezt fogjuk ma megtanulni.

Az Úr Jézus hú barátai Pilátushoz mentek, kérték, hogy engedje meg a halott Jézust levenni a keresztről és eltemetni. — Pilátus megengedte. — A két jó ember kihúzta a halott Üdvözítő kezéből és lábából a nagy szegeket, holttestét gyolcsvászonba takarták... De hová temessék?... A két jó ember közül az egyik igen gazdag volt és nem messze a keresztrefeszítés helyétől volt a kertje, amelyben már a saját számára készítettett egy sziklába vágott sírt. Ilyet! (Rajzolom.) Ide temették Jézus holttestét. — Látjátok, az Úr Jézus sírja nem lefelé volt ásva, hanem befelé, és a sír nyílásához, ajtajához egy nagy kőlapot hengerítettek.

A zsidóknak pedig eszébe jutott, hogy az Úr Jézus még életében megmondotta, hogy ha Ő meghal, a harmadik napon fel fog támadni... Most féltek, hogy ez megtörténik, azért katonákat állítottak a sír mellé, hogy őrizzék.

Mit csináltak Jézus hú barátai?... Hová temették az Úr Jézust?... Mit hengerítettek a sír nyílásához? Kik őrizték a sírt?...

Ez történt Jézus holttestével... de mi történt, hová szállott halála után az ő lelke? A Hiszekegyben azt mondjuk: „alászáll a poklokra”... Jól vigyázzatok! Nem

„pokolra“, hanem „poklokra“! — Mi az a „poklok“?... Figyeljete, mindjárt megtudjátok! Ádám és Éva óta milyen emberek éltek a földön?... Jók és rosszak... Mondj néhány jó embert!... Mondj néhány rosszat!... Ezek is meghaltak... Hová jutottak... például Júdás?... A pokolba... Hová jutottak a jók, például Ábrahám, Ábel?... Nem juthattak a mennyországba, mert be volt zárva... A pokolba sem juthattak, mert ez nem lett volna igazságos... Hová jutottak hát?... Ezek számára készített a jó Isten egy helyet... ezt nevezik „poklok“-nak vagy pokoltornácnak, — ahol ezeknek a jámbor lelkeknek addig kellett várakozniuk, míg az Úr Jézus megváltotta a világot. — Tehát a „poklok“ egy várakozó hely volt... Kik várakoztak itt?... Mire vártak?...

Most, hogy az Úr Jézus befejezte a megváltás nagy munkáját, kinyitotta a mennyország ajtaját; az ő lelke ezekhez a várakozó, jámbor lelkekhez, a pokoltornácsra szállt, hogy megvigye az örömhírt, hogy megváltotta őket... nyitva áll előttük a mennyország ajtaja!

Hová szállott Jézus lelke az Ő halála után?... Mi az a „poklok“?... Kik voltak itt?... Miért voltak itt ezek a jámbor lelkek?... Miért volt csukva a mennyország ajtaja?... Mikor nyílt ki? Miért szállott Jézus lelke a „poklok“-ra, vagy másképp mondva a pokoltornácsára?... Mondjuk együtt: *Jézus lelke az Ő halála után a pokoltornácsára szállott, hogy a jámbor lelkeknek megvigye az örömhírt, hogy már megváltotta őket... Még egyszer!... Még egyszer!... Mondjatok néhány jó embert, akik itt, a pokoltornácán várakoztak a megváltásra!...*

Begyakorlás: Mit tanultunk ma? Mi történt Jézus holttestével?... (A történet saját szavaikkal való elmondása.) Hová szállott Jézus lelke az Ő halála után? Miért szállott Jézus lelke a pokoltornácsára?

Hová temették az Úr Jézust? Templomainkban szokás, Jézus halála napján — nagypénteken — szentsírt csinálni, hogy az emberek könnyebben elképzelhessék, hogyan feküdt Jézus a sírban. — Láttatok-e már szentsírt?... Milyen volt?... Le tudnád rajzolni, hogy

a többi is lássa?... No majd én! (Rajzolom.) A virágok mögött ott van a halott Úr Jézus szobra... Vajjon ez az igazi Jézuska?... Ott van-e az oltáron az igazi Jézuska?... Milyen szín alatt?... A kenyér színe alatt, az Oltáriszentségben... Miben tartják az Oltáriszentséget? (Rajzolom.) Egy aranyos tartóban... és magasra teszik... az oltár tetejére, hogy mindenki láthassa. — Mit kell az Oltáriszentség előtt cselekednünk?... Hogyan hajtunk térdet, ha ki van téve az Oltáriszentség?... Mutasd meg!... Te is!... Te is!...

Nagypénteken látogassátok meg az Úr Jézus sírját a templomokban, imádjátok Őt az Oltáriszentségben, köszönjétek meg, hogy annyi szenvedéssel a ti számotokra is kinyitotta a mennyország ajtaját!

48. ÓRA.

(Húsvét előtt az utolsó óra.)

Ismétlés: az utolsó vacsorától.

49. ÓRA.

(Húsvét után az első óra.)

Jézus feltámad.

Ismétlés: Jézus kinszenvedése.

Miért állítottak a zsidók öröket Jézus sírja mellé?... Honnét gondolhatták, hogy Jézus fel fog támadni?... Már említettem nektek, az Úr Jézus még életében megmondotta, hogy csak három napig lesz a sírban, aztán feltámad.

Hogyan támadt fel az Úr Jézus, erről fogunk ma tanulni.

Mi történik az emberrel, amikor meghal?... Mi történt az Úr Jézussal, mikor meghalt?... Szent testét eltemették... Hány napig maradt Jézus holtteste a sírban?

— Soroljuk el ezt a három napot! ... Hová szállott Jézus halála után a lelke? Mi történt tehát húsvét vasárnapján? ... Az Úr Jézus szent lelke újra beleszállt az Ő szent testébe ... és Jézus megint élt ... élve jött ki a sírjából: feltámadott! — Másszóval: *Az Úr Jézus halála után a harmadik napon egyesítette testét lelkével és dicsőségesen feltámadott.* — Mondjuk ezt el együtt! ... Még egyszer! ... Még egyszer! ... Mondd el egyedül! ... Te is! ...

Nagy csoda volt-e, mikor Jézus a halott naimi ifjút feltámasztotta? ... Nagy csoda volt ... Mit mutatott meg evvel az Úr Jézus? ... Melyik volt Jézus nagyobb csodája: a naimi ifjú vagy önmagának feltámasztása? ... Ki tudna ilyet megtenni? ... Senki a világon! ... Jézus Krisztus legnagyobb csodája, hogy önmagát is feltámasztotta! ... Mit mutatott meg evvel is az Úr Jézus? ...

Melyik Jézus legnagyobb csodatette? ... Mikor támadt fel Jézus? ... Hány napig volt Jézus holtteste a sírban? ... Mit tett Jézus halála után harmadnapon?

Mikor pedig ez megtörtént, egy ragyogó fényes angyal szállt alá az égből és elhengerítette a nagy követ, hogy mindenki láthassa, hogy a sír üres. — A katonák a vakítóan fényes angyaltól úgy megijedtek, hogy félholtan terültek el a földön. — Amint egy kissé magukhoz tértek s fel mertek tekinteni — látták, hogy üres a sír ... futva rohantak a városba és kiáltozva hirdették, hogy mindenki hallja: Jézus feltámadott! ...

Amíg a katonák a városban jártak, jámbor asszonyok jöttek Jézus sírjához. — Messziről látták már, hogy a kőlap el van hengerítve ... Csodálkoztak ezen és találgatták, hogyan lehet ez? ... Odaérnek, benéznek a sírba, látják: üres! — Nem akarnak hinni szemüknek, jobban megnézik s valóban most látnak valakit a sír egyik sarkában, csak hogy az nem volt az Úr Jézus, hanem egy angyal. Az angyal megszólítja őket: „Kit kerestek?” „A keresztfeszített Jézust!” Erre az angyal így szól: „Jézus nincs itt, feltámadott!”

Nézzétek, amit most elmondtam, azt megláthatjátok ezen a képen! (Bemutatom. Amíg nézik, visszakérdezem.)

Ki szállott le az égből Jézus feltámadása után? ...

Mit csinált a fényes angyal?... Miért hengerítette el a követ?... Mit csináltak az örök?... Kik jöttek ezalatt Jézus sírjához?... Kit találtak a sírban?... Mit mondott nekik az angyal?...

Mennyire örültek a jámbor asszonyok az Úr Jézus legnagyobb csodatettének, az Úr Jézus dicsőségének! — Nekünk nem örvendetes Jézus feltámadása?... Dehogy-nem! — Először mi is örülünk, mint a jámbor asszonyok az Úr Jézus dicsőségének, másodszor még annak is örülhetünk, hogy amint az Úr Jézus feltámadt halottaiból, úgy mi is egyszer fel fogunk támadni! — A mostani húsvét utáni idő az öröm ideje! Örüljünk tehát és vigadva adjunk hálát a jó Istennek!

Tavaly tanultunk is egy éneket Jézus feltámadására. — Az idén már az imakönyvből is el tudjuk énekelni! — Nyissuk ki az imakönyvet! — Énekeljük: Feltámadt Krisztus e napon...

Leckét adok! A 64. oldalon a 108. kérdés — és a 30. történet.

Milyen szép kép van a könyvünkben is a feltámadott Krisztusról! Nézzük csak jól meg! — Ki látott már hasonló szobrot az Úr Jézusról?... Hol?... Mióta van az oltáron a feltámadott Krisztus szobra?... A feltámadási körmenet óta... Jól van, — tehát láttátok a feltámadási körmenetben a feltámadott Jézus szobrát... Miről ismertétek meg?... Zászló van a kezében... Milyen ez a zászló?... (Lerajzolom.) Vajjon miért vitték a körmenetben az Úr Jézus ezen szobrát az Oltáriszentség előtt?... Hogy az embereknek eszébe jusson, hogy ugyanaz a Jézus Krisztus van jelen az Oltáriszentségben, mint aki feltámadott. — Miért teszik az oltárra a feltámadott Jézus szobrát?... Hogy az embereknek eszébe jusson, hogy ugyanaz az Úr Jézus zárhatja be magát értünk az oltárszekrénybe, aki harmadnapon dicsőségesen élve jött ki a sírjából! — Hol köszönhetjük meg tehát az Úr Jézusnak a legszebben, hogy feltámadásával bebizonyította nekünk még egyszer, hogy Ő a Megváltó?... Jól mondtátok, a templomban... Menjetek tehát el és imádság

után jól nézzétek meg a feltámadott Jézus szobrát s a kezében lévő zászlót s otthon rajzoljátok le!

50. ÓRA.

Jézus Szent Pétert az Anyaszentegyház fejévé teszi.

Ismétlés: Jézus feltámadása.

A mult órán azt mondtam nektek, hogy nézzétek meg jól az oltáron lévő Krisztus-szobrot... Megtettétek?... Most pedig azt kérdezem, láttátok-e a templomunkban az Úr Jézusnak más képét is?... Nem az oltáron... az ablaküvegeken is vannak szentképek!... Nos, te láttad?... Hogyan van ott az Úr Jézus lerajzolva?... Egy báránycát tart a karján és körülötte is sok bárány van, az Úr Jézus vigyáz rájuk. Hogy hívják a sok báránycát együtt?... Nyájnak... Hogy hívják azt az embert, aki a bárányokra vigyáz?... Pásztornak... Az Úr Jézus is azt mondta magáról, hogy Ő a jó pásztor... (Ezért is rajzolják így a képen)... Voltak-e az Úr Jézusnak bárányai?... Nem... Miért mondta akkor magáról, hogy én vagyok a jó pásztor?... Hol van az Ő nyája?... Figyeljétek csak, mindjárt megtudjátok! — Már tanultuk, hogy az Úr Jézus bejárta az egész országot, mindenütt tanított és csodákat tett. — Sokan hittek Őbenne és követték Őt, mint a báránycák a pásztort... Néhányan mindig vele akartak maradni, például a 12 apostol... Látjátok, így volt Jézus a jó pásztor és az ő hívei a báránycák.

De a jó Pásztor nem maradhatott mindig a báránycákkal... vissza kellett mennie az Ő mennyei Atyjához a mennyországba. — Pásztor nélkül azonban elvesznek, szétszélednek a báránycák... pedig a jó Pásztor a mennyországba akarja vezetni őket... Ezért maga helyett az apostolokat rendelte az Úr Jézus az Ő báránycáinak (híveinek) pásztoraivá.

Miért rajzolják le az Úr Jézust báránycái között?...

Kik a jó Pásztor báránykái?... Hová akarja vezetni a jó Pásztor az Ő báránykait? Azonban neki előbb kellett a mennyországba mennie az Ő mennyei Atyjához... Kiket rendelt hát maga helyett a báránykák (a hívek) pásztoraivá?... Hány apostola volt Jézusnak?...

Könnyen támadhatott azonban egyenetlenség úgy a báránykák, mint a pásztorok között — ezért Jézus egyet: Pétert főpásztorrá tette... Hallgassátok csak, hogyan!...

Ez már a feltámadás után történt... Jézus megjelent az apostolok között, tanította őket... Egyszerre csak Péter apostolhoz fordul és megkérdezi: „Péter, szeretsz-e engem?” Péter apostol örömmel válaszolt: „Igen, Uram, Te tudod, hogy szeretlek!”... És Jézus így szólt: „Legeltesd bárányaimat!” — Másodszor is kérde Jézus Péter apostoltól: „Péter, szeretsz-e engem?”... És Péter megint felel: „Igen, Uram!” — És Jézus így szólt: „Legeltesd juhaimat!” — Ismét kérde Jézus Pétert: „Péter, szeretsz-e engem?”... Péter apostol már egész szomorúan válaszol: „Uram, Te mindent tudsz, tudod azt is, hogy én mennyire szeretlek!” És Jézus ünnepélyesen mondá most: „Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat!” — Hallottátok?... A juhokat és a bárányokat... tehát Krisztus egész nyáját: minden katolikus embert, a papokat és a híveket, másszóval: az Anyaszentegyházat. — Mindenkinnek, juhoknak és bárányoknak, sőt a többi pásztoroknak is a főpásztornak kell engedelmeskednie!

Kit tett Jézus maga helyett az ő hívei főpásztorává?... Kik az Ő Jézus hívei?... Hogy hívhatunk minden katolikus embert, a híveket és a papokat is egy szóval?... Anyaszentegyháznak. — Mikor tette Jézus Szent Pétert az Anyaszentegyház főpásztorává?... Mit kérdezett Jézus Szent Pétertől?... Hányszor kérdezte?... Mit felelt Szent Péter mindannyiszor?... Mit jelent másszóval az Ő Jézus parancsa: „Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat!”?

Az apostolok meghaltak... Szent Péter is... Maradhattak-e az Ő Jézus báránykái pásztor nélkül?... Miért nem?... Mert eltévednének, elvesznének a báránykák... Azért hát Szent Péter halála után a római püspök lett

az Úr Jézus helyettese, Szent Péter utóda. — Őt ezután pápának nevezték. — Most is van pápánk?... Hogyne!... Ki hallotta már a nevét?... Nem tudjátok?... Figyeljete, fel is írom a táblára, nehogy elfelejtsétek! XII. Pius pápa. Irjátok ti is fel!

Ki az Anyaszentegyház feje (főpásztora) Szent Péter halála óta?... Mondjuk együtt: *Az Anyaszentegyház főpásztora mindig a római püspök, vagyis a pápa.* — Még egyszer!... Ki a mostani pápa? Hogy hívhatunk minden katolikus embert, papokat és híveket egyszóval?... Kik tartoznak az Anyaszentegyházba?... Ki alapította az Anyaszentegyházat?... Mondjuk ezt is együtt: *Az Anyaszentegyházat az Úr Jézus alapította.* — Még egyszer!... Még egyszer!...

Begyakorlás: Kit tett Jézus az Anyaszentegyház főpásztorává?... Hogyan?... (A történet elmondása saját szavaikkal.) Ki alapította az Anyaszentegyházat?... Ki az Anyaszentegyház feje Szent Péter halála óta?... Hogy hívják a mostani pápát?

Leckét adok! Nyissátok ki a könyvet, jelöljétek meg a 31. történetet és a 109., 110., 111. kérdést!

De nézzük csak, milyen képet látunk a 67. oldalon?... Mit mondott itt Jézus Szent Péternek?... „Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat!”... Mit jelent ez a parancs?... Ki volt tehát az első pápa?... Ki a mostani?... Láttátok már a képét?... Gondoltam, hogy még nem, azért elhoztam az egyik fényképét. — Nézzétek! — Tudja-e valaki közületek, hogy hol lakik a pápa?... Jól van, Rómában. Irjátok ezt is fel XII. Pius pápa neve mellé. — Tudjátok, miért lakik minden pápa Rómában?... Mert Szent Péter is ott lakott és ott is halt meg... Ott is van eltemetve.

Nem tűnt fel nektek, milyen érdekes ez a szó: pápa? — Melyik szóra hasonlít?... Tulajdonképpen papának kellene hívnunk Szent Péter utódát, mert ő valóban minden katolikus embernek a jósa atyja. — Mivel mutatják meg a gyerekek szeretetüket szüleik iránt?... Ha engedelmeskednek, ha imádkoznak értük... Egy jó katolikus gyerek, ember nemcsak a szüleiért imádkozik,

hanem a pápáért is! — Jó katolikus gyerekek vagytok ti? ... Akkor imádkozzatok gyakran Szentséges Atyánkért, XII. Pius pápáért!

Vasárnaponként a templomban énekelve imádkoznak a pápáért ... Hallottátok már? ... Hogy ezentúl ti is velük énekelhessetek, tanuljuk meg ezt az éneket. Jó? ...

Nyissátok ki az imakönyvet! ... Előbb olvassuk, csak aztán énekeljük: Hol Szent Péter sirba téve ...

51. ÓRA.

Jézus felmegy a mennybe.

Ismétlés: Jézus feltámadásától.

Tavalyról tudjátok, hogy hány napig maradt az Úr Jézus a földön a feltámadása után ... Ki mondja meg? ... Mit tett Jézus ezen 40 nap alatt? ... Tanította, oktatta még az apostolokat ... Azonban elérkezett a 40. nap ... Jézus újra megjelent az apostolai között ... ezúttal utoljára. — Most már nem tanította őket ... most parancsot adott nekik, mondván: „Menjetek és tanítsatok minden nemzetet és kereszteljétek meg őket az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében!” — „Addig azonban ne menjetek el a városból, míg a Szentlélek nem száll reátok.”

Ezekután Jézus felvezette a tanítványokat az Olajfák hegyére, elbúcsúzott tőlük, megáldotta őket, felemelkedett, mindig feljebb-feljebb szállt. — Csodálkozva néztek az apostolok Jézus után ... egyszer csak egy fényes felhőt láttak ... és Jézus eltűnt szemük elől. —

Nézzük meg a képet a könyvben!

A csodálkozó, ámuló apostolok egyszerre hangot hallanak, az Úr angyalai szóltak hozzájuk: „Galileai férfiak, miért álltok itt az égre nézve? Az Úr Jézus ugyanígy fog ismét eljönni, mint ahogy most az égbe szállt.” — Az angyalok eltűntek, az apostolok pedig visszamentek Jeruzsálembe.

Hány napig maradt még Jézus a földön — feltámadása után? ... Mi történt a feltámadás utáni 40. napon? ... Milyen parancsot adott Jézus az apostoloknak? ... Hová vezette őket azután? ... Mi történt itt az Olajfák hegyén? ... Ki jelent meg Jézus mennybemenetele után az apostoloknak? ... Mit mondott nekik?

Tehát az Úr Jézus ismét eljön! — Egyszer már eljött... Mikor?... Miért jött el akkor?... Hogy megváltsa az embereket... Miért jön el ismét Jézus?... Ő maga megmondotta: hogy megítélje az embereket... Mikor lesz ez az ítélet?... A világ végén... Már tanultunk egyszer arról, hogy az Isten megítél bennünket... Emlékeztek?... Mikor kerülünk az Isten színe elé, hogy megítéljen?... Mindjárt halálunk után... Mindenkit külön ítél meg az Úr Isten... Hogy hívjuk a halál után következő ítéletet?... Hová jut a lélek a külön ítélet után?... Meddig marad a lélek a tisztítóhelyen?... A világ végén még egyszer, utoljára ítéli meg Isten a világ összes emberét, azért vajjon hogy hívjuk ezt az ítéletet?... Mert utoljára lesz, azért utolsó ítéletnek hívjuk. — De másképp is mondhatjuk, mert az egész világ minden embere ott lesz: világítéletnek.

Hogy hívjuk a világ végén bekövetkező ítéletet? Mondjuk együtt: *A világ végén bekövetkező ítéletet utolsó ítéletnek vagy világítéletnek hívjuk.* — Még egyszer!... Még egyszer!...

Milyen lesz ez az utolsó ítélet?... Az Úr Jézus megjövendölte: A nap elsötétedik, a hold sem fog világítani többé, a csillagok lehullanak s az égen megjelenik az Úr Jézus jelvénye: a kereszt. — A sírok mind felnyílnak, a halottak feltámadnak mindnyájan és látni fogjuk az Úr Jézus második és dicsőséges eljövetelét. — Az Úr angyalai pedig összegyűjtik a földkerekség minden népét és szétválasztják őket: a jókat jobboldalra, a gonoszokat balra... Aztán pedig megszólal az Úr Jézus, — a jókhoz fordul és ezt fogja mondani: „*Jöjjetek, Atyám áldottai és bírájátok a világ kezdetétől nektek készített országot!*”

Hogy fog Jézus az utolsó ítéleten a jókhoz szólani? ...

Mondjátok együtt: Jöjjetek... stb.... Mégegyszer!...
Mondd el egyedül!... Te is!... Te is!...

Azután a gonoszokhoz fordul az Úr Jézus... Mit fog vajjon ezeknek mondani?... „*Távozzatok, ti átkozottak, az örök tűzre!*” Mit fog Jézus a gonoszoknak mondani?... Mondjátok együtt: Távozzatok... Mégegyszer!... Még egyszer!...

Mit jelent másszóval az „örök tűz”?... Hová jutnak tehát az utolsó ítélet után a gonoszok?... Meddig maradnak a pokolban?... Hová jutnak az utolsó ítélet után a jók?... Meddig maradnak a mennyországban?... Mit tesz Isten a jókkal és mit a rosszakkal?

Begyakorlás: Milyen parancsot adott Jézus az apostoloknak feltámadása utáni 40. napon?... Melyik hegyről szállt mennybe az Úr Jézus?... Hogyan?... Ki jelent meg Jézus mennybemenetele után az apostoloknak?... Mit mondott nekik? Mikor jön el ismét Jézus? Hogy hívjuk a világ végén bekövetkező ítéletet? Hogyan fog Jézus az utolsó ítéleten a jókhoz szólani? Hát a gonoszokhoz? Hová jutnak az utolsó ítélet után a jók és hová a gonoszok?

Mikor jött el először az Úr Jézus?... Mikor Augustus, a római császár meg akarta számlálni országának összes népeit... Mikor jön el ismét az Úr Jézus?... A világ végén. De mikor lesz ez?... Azt senki sem tudja, csak az Isten... És ha most lenne a világ vége?... Melyik oldalon volna a helyetek? A jobbon?... A balon?... Melyik oldalon szeretnétek majd állani az utolsó ítéleten?... Akkor legyetek mindig nagyon jók, mert csak így juthattok a mennyországba!

Leckét adok! A 66. oldalon a 32. történetet és a 112. kérdéstől a 117-ig.

52. ÓRA.

(Április utolsó órája.)

A Mária-tiszteletről

Április hónapjából már csak néhány napunk van... Milyen hónap következik ezután?... Ki tudja még ta-

valyról, kinek a tiszteletére van szentelve május hónapja?... Örülök, hogy nem felejtettétek el! — Hogy mutattuk meg tavaly májusban, hogy különösen szeretjük a Boldogságos Szűzet?... Mit csináltunk itt az iskolában?... Hát otthon?... Mit csinálunk az idén?... Hogy mutassuk meg az idén a Boldogságos Szűz Mária iránti szeretetünket itt az iskolában?... Oltárt csinálunk... imádkozunk... énekelünk... Tervezzük meg, milyen legyen az idei Mária-oltárunk? Mi minden kell hozzá? Jó is lesz, ha felrajzoljuk, legalább semmit sem fogtok elfelejteni, mikor édesmamátokkal megbeszélitek a dolgot. Milyen Mária-énekeket tudunk?

Szűz Mária tiszteletére ma egy új éneket fogunk tanulni. — Egy nagyon régi éneket, melyet a régi magyarok énekeltek igen sokszor... Mert a régi magyarok is nagyon szerették Szűz Máriát s ha nagy bajban voltak, csak hozzá folyamodtak, kérték, hogy isteni Fiánál, az Úr Jézusnál könyörögjön értük. — Nyissátok ki az imakönyvet! Először olvassuk el ezt a szép éneket: Boldogasszony Anyánk...

Úgy, most már egy Mária-énekkal többet tudunk! — De kell is, mert szeretném, ha májusban minden órán más éneket énekelnénk a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére.

Iskolán kívül hogyan fogod megmutatni, hogy szereted a Boldogságos Szűzet?... Azonban nem elég csak oltárt csinálni! — Ha nem imádkozol legalább egy Üdvözlégyet előtte, ugyan nem sokat ér!...

Hogyan fogod otthon tisztelni a Boldogságos Szűz Máriát?... Az óra többi idejében ismétlés Jézus kínszenvedésétől.

53. ÓRA.

A Szentlélek leszáll a tanítványokra.

Ismétlés: Jézus feltámadásától.

Mit parancsolt Jézus az apostoloknak közvetlen mennybemenetele előtt? — „Menjetek és tanítsatok...”

— De még egy parancsot kaptak! Emlékeztek?... Az Úr Jézus azt mondta nekik: „Addig ne menjetek el a városból, míg a Szentlélek nem száll reátok!”

Hogyan szállt az apostolokra a Szentlélek? ... Figyeljete, elmondom!

Az apostolok Jézus mennybemenetele után az utolsó vacsora termében a Boldogságos Szűz Máriával együtt kilenc napig imádkozva várták a Szentlelket. — A tizedik napon a zsidóknak éppen ünnepük volt: pünkösd napja. — Ezen napnak reggelén azon ház körül, melyben az apostolok voltak, egyszerre csak nagy zúgás támadt, mintha nagy vihar közelednék... és benn a teremben minden apostol feje felett egy tüzes lángnyelv lebegett... és mindnyájan beteltek a Szentlélekkel. Nézzük meg a képet a könyvben!

Milyen alakban szállott a Szentlélek az apostolokra? Jézus mennybemenetele után hányadik napon szállott le a Szentlélek?... Milyen ünnepük volt éppen a zsidóknak?

A nagy zúgásra sok-sok ember gyűlt össze a ház körül. — Egyszerre csak kinyílik a ház ajtaja, kilép rajta Szent Péter... s az összegyűlt emberekhez beszél: — Az a Jézus Krisztus, akit ti keresztre feszítettetek, fel-támadott... felment a mennybe... ma elküldötte ránk a Szentlelket... Ő az Isten Fia, a Megváltó... higgyetek benne!...

A Szentlélek segítségével Szent Péter olyan meggyőzően prédikált, hogy több ezren hittek Jézus Krisztusban... Ezeket aztán az apostolok megkeresztelték... ezek lettek az első keresztények.

Látjátok, mit művelt a Szentlélek az apostolok lelkében?... Míg a Szentlélek rájuk nem szállt, bátortalanok voltak, féltek, hogy őket is elfogják... megkínózzák... Most pedig bátran hirdetik Jézus tanítását... Nem félnek már... az Úr Jézusért akarnak dolgozni... szenvedni... és meghalni! — Ilyen erőssé tette őket a Szentlélek, aki a szívükben lakott...

Nemsokára pünkösd lesz... a Szentlélek ünnepe... Mint ahogy az első pünkösdkor tüzes nyelvek alakjában

(azért, hogy látható legyen) szállt az apostolokra a Szentlélek, úgy most is leszáll az Úr Jézus minden hívére, — csak láthatatlanul... és jókká, okosakká, bátrakká teszi az embereket. — Szeretnétek, ha rátok is leszállna pünkösdkor a Szentlélek?... Csakhogy akkor pünkösdig hívjátok, kérjétek Őt! — Tavaly tanultunk is egy szent éneket, mellyel a Szentlelket hívtuk... Emlékeztek?... Énekeljük el! Álljatok fel!... Kezdjük: Jöjj el, Szentlélek Isten!...

Miről tanultunk ma?... Annyit beszélgettünk a Szentlelekről, de tudjátok-e, ki Ő?... Jól mondjátok. Isten! — De mit tanultunk: Hány Isten van?... Hány személy van az egy Istenben?... Ki az első személy?... Az Atya... Őt hívjuk általában röviden Istennek. Ki az Isten?... Ki a második isteni személy?... Hogy hívjuk a Fiú-Istent más névvel?... Kicsoda Jézus Krisztus?... Ki a harmadik isteni személy?... Ki a Szentlélek?... Mondjuk együtt: *A Szentlélek a harmadik isteni személy, valóságos Isten az Atyával és a Fiúval együtt. Mégegyszer!... Mégegyszer!... Mondd el egyedül!... Te is!... Te is!...*

Begyakorlás: Ki a Szentlélek? Hogyan szállott a Szentlélek az apostolokra?... A történet elmondása saját szavaikkal.

Ki tudná megmondani, mit fogok feladni?... Jól van, tehát jelöljétek meg a 33. történetet és a 118. kérdést.

54. órától ismétlés.

*

Mivel az első gyónásra és áldozásra való előkészítés úgysem a hittanórák keretében történik, az elsőáldozók karácsonytól kezdve külön oktatást nyernek Túrmezei „Előkészítő oktatások az első szentgyónás és áldozásra” — könyve szerint.

Tartalom.

1. óra.	Ismerkedés, elhelyezkedés — — — —	3
2. „	Könyvkiosztás, az imádságok kikérdezése	5
3. „	A világ teremtéséről — — — —	6
4. „	A háromszemélyű egy Istenről — — — —	8
5. „	A vasárnap megszentelése — — — —	11
6. „	Az angyalokról — — — —	14
7. „	Az első emberekről — — — —	17
8. „	Az eredeti bűnről — — — —	19
9. „	Isten megbünteti ősszüleinket és megígéri a Megváltót — — — —	22
10. „	Káin és Ábel — — — —	26
11. „	Az eddig tanultak ismételése — — — —	29
12. „	A vízözön a) — — — —	30
13. „	A vízözön b) — — — —	33
14. „	Isten kiválasztja Ábrahámot — — — —	34
15. „	Izsák feláldozása — — — —	37
16. „	Az eddigi anyag ismételése — — — —	42
17. „	A három isteni erény — — — —	44
18. „	Az anyagi üdvözlet — — — —	46
19. „	Az Úrangyala — — — —	49
20. „	Jézus születése — — — —	52
21. „	A napkeleti bölcsek — — — —	55
22. „	A Szentcsalád Egyiptomba menekül — — — —	58
23. „	A karácsonyi és a következő ünnepek ismertetése — — — —	60
24. „	Háromkirályok napja — — — —	63
25. „	Ismételés — — — —	65
26. „	Ismételés — — — —	65
27. „	A 12 éves Jézus a templomban — — — —	66
28. „	Jézus megkeresztelkedik és megkezdí működését — — — —	68

29.	„	Jézus a vizet borrá változtatja — — —	72
30.	„	A naimi ifjú feltámasztása — — —	74
31.	„	Az örök életről — — —	77
32.	„	Jézus lecsendesíti a vihart — — —	80
33.	„	Ismétlés Jézus megkeresztelkedésétől —	82
34.	„	A Miatyánk és a főparancsolat — — —	82
35.	„	Az Isten tízparancsolata I—VI-ig — —	85
36.	„	Az Isten tízparancsolata VII—X-ig Az Anyaszentegyház parancsai — — —	88
37.	„	Jézus szeretete a gyermekek iránt — —	92
38.	„	Az utolsó vacsora — — —	94
39.	„	A szentmise és a kereszttáldozat — — —	96
40.	„	A szentmise a) — — —	100
41.	„	A szentmise b) — — —	104
42.	„	Ismétlés — — —	107
43.	„	A szentmise és alatta való viselkedés új- bóli ismétlése — — —	108
44.	„	Jézust elfogják — — —	108
45.	„	Jézust halálra ítélik és megkínózzák — —	110
46.	„	Jézust keresztre feszítik — — —	112
47.	„	Jézust sirba helyezik — — —	117
48.	„	Ismétlés az utolsó vacsorától — — —	119
49.	„	Jézus feltámad — — —	119
50.	„	Jézus Szent Pétert az Anyaszentegyház fejévé teszi — — —	122
51.	„	Jézus felmegy a mennybe — — —	125
52.	„	A Mária-tiszteletéről — — —	127
53.	„	A Szentlélek leszáll a tanítványokra — —	128

